

Spencer Johnson, M.D.

Author of *Who Moved My Cheese?*

“YES”
✓
or
“NO”

Những
Quyết Định
thay đổi
Cuộc Sống

21 quyết định bạn đưa ra những

Author of *Who Moved My Cheese?*

Những Quyết Định thay đổi Cuộc Sống

cuộc sống, không ít lần bạn phải đứng trước sự
khó khăn khi phải quyết định một vấn đề nào
đó. Bạn chỉ dựa theo cảm tính của mình, nhưng
điều gì quyết định quan trọng mà bạn cần phải suy
nghĩ kỹ lưỡng... Cuộc sống của bạn với những niềm
vui buồn, hạnh phúc hay bất hạnh, thành công
hay thất bại... đều phụ thuộc vào những quyết định
của bạn. Cuốn sách đặc biệt này sẽ giúp bạn cách để
làm những quyết định đúng đắn và sáng suốt, giúp bạn
thành công và hạnh phúc hơn trong cuộc sống.

Những
quyết định
thay đổi
cuộc sống

New York Times Bestselling Author
PENCER JOHNSON, M.D.
Author of *Who Moves My Cheese?*

**"YES"
or
"NO"**

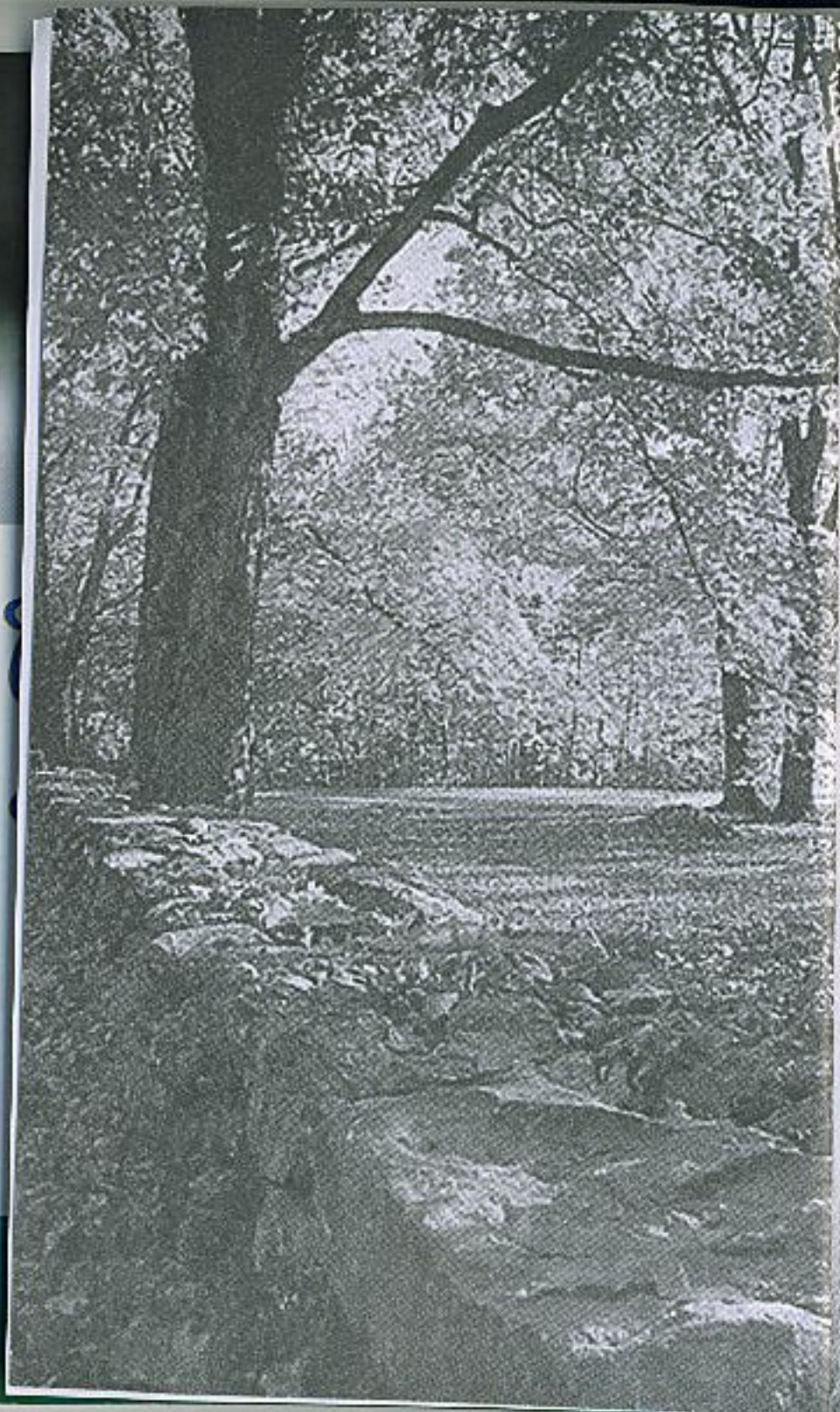
Những
quyết định
thay đổi cuộc sống

Tổng hợp và biên dịch

NGUYỄN VĂN PHƯỚC

M. NHUNG - THANH VÂN - NHẬT THÙY

First News

Con đường bạn đi do chính bạn chọn

"Bạn không nên quyết định hai lần cho một vấn đề. Hãy dành đủ thời gian và suy nghĩ để ra một quyết định đúng đắn ngay lần đầu tiên để bạn không phải quay lại vấn đề một cách không cần thiết. Nếu bạn quá mong muốn xem xét lại các quyết định, bạn không chỉ làm ảnh hưởng đến quy trình công việc của bạn mà còn làm ảnh hưởng đến những tâm thế, động lực mà bạn đã có được của lần ra quyết định đầu tiên."

- Bill Gates

Lời giới thiệu

Trong cuộc sống, hẳn có không ít lần bạn phải đứng trước sự lựa chọn khó khăn khi phải quyết định một vấn đề nào đó. Có lúc bạn chỉ cần dựa theo những linh cảm của mình, nhưng có những lúc bạn cần phải suy nghĩ và chọn lựa kỹ càng. Cuộc sống của bạn với những chặng đường thành công hay thất bại, hạnh phúc hay tổn thương đều phụ thuộc vào khả năng quyết định của bạn. Giữa thành công và thất bại là một ranh giới mỏng manh mà bản thân bạn phải là người đưa ra quyết định.

Quyển sách "Những Quyết Định Thay Đổi Cuộc Sống" được biên dịch từ tác phẩm nổi tiếng "Yes or No" của Spencer Johnson là câu chuyện kể về hành trình của một chàng trai đi tìm bí quyết của thành công và hạnh phúc từ những quyết định của mình. Chàng trai tham gia vào chuyến thám hiểm để trải nghiệm và học hỏi cách giải quyết các vấn đề một cách hiệu quả và đúng đắn nhất, những kinh nghiệm có

thể áp dụng cho bất kỳ ai cảm thấy khó khăn và bế tắc trong công việc và cuộc sống của mình.

Trong từng chặng đường của chuyến thám hiểm, anh dần khám phá những bí quyết để đưa ra những quyết định có thể làm cuộc sống của mình tốt hơn. Những bí quyết ấy được thể hiện trong những tình huống câu chuyện thực tế và thú vị, gần gũi, đơn giản và dễ áp dụng. Chàng trai cảm nhận được rằng chính bản thân mỗi người là người dẫn đường cho mình trên hành trình đi đến những quyết định tốt nhất. Và hơn hết, sự chia sẻ để người khác có thể khám phá ra điều đó là một yếu tố để giúp bạn trở nên hạnh phúc và thành công hơn trong cuộc sống.

Với tư duy giản dị, độc đáo và rất thực tế, khoa học, **"Những Quyết Định Thay Đổi Cuộc Sống"** của Tiến sĩ Spencer Johnson đã được độc giả khắp thế giới đánh giá cao. Độc giả Jamie Bruce tâm sự: *"Trước đây, tôi luôn cảm thấy khó khăn khi phải tự mình quyết định bất kỳ một vấn đề gì. Quyển sách này đã giúp tôi thay đổi rất nhiều. Tôi thật sự đã tự tin khi áp dụng những tư duy và phương pháp đơn giản nhưng rất hiệu quả từ quyển sách này. Tôi nghĩ đây chính là quyển sách mà bất cứ ai cũng nên đọc"*.

Donald Mitchell - nhà diễn thuyết, nhà văn đồng thời là nhà tư vấn - bình luận: *"Quyển*

sách này đã tập trung khá sâu sắc vào cách xác định từng vấn đề quan trọng cần giải quyết. Cốt lõi của phương pháp này chính là khả năng quyết định vấn đề dựa trên lý trí và cảm xúc. Quyển sách đã giúp tôi hiểu rõ hơn và đưa ra những lời tư vấn hiệu quả nhất cho khách hàng của mình. Tôi cũng khuyến khích bạn nên học hỏi từ những người có khả năng quyết định vấn đề tốt vì đây cũng là cách giúp bạn nhanh chóng phát huy khả năng phân tích của chính mình".

Bên cạnh những quyển sách nổi tiếng như *Phút Nhìn Lại Mình (One Minute For Yourself)*, *Quà Tặng Diệu Kỳ (The Present)*, *Phút Dành Cho Cha (One Minute Father)*, *Phút Dành Cho Mẹ (One Minute Mother)* của Spencer Johnson đã được các bạn đón nhận nhiệt tình, chúng tôi hy vọng với **"Những Quyết Định Thay Đổi Cuộc Sống"** (Yes or No), các bạn sẽ tìm ra được đôi điều ý nghĩa để khi đứng trước bất kỳ bước ngoặt nào của cuộc sống, bạn cũng có thể hoàn toàn tự tin vào bản thân và vào các quyết định của mình. Con đường bạn đi do chính bạn chọn lựa, và chỉ có chính bạn mới định được cho mình con đường đúng đắn nhất.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc và chúc các bạn thành công.

- First News, 2005

Về Spencer Johnson Tác giả Quà tặng Diệu kỳ

Tiến sĩ **Spencer Johnson** là một trong những tác giả nổi tiếng nhất với các tác phẩm khám phá cuộc sống và cách sống được hàng triệu độc giả trên toàn thế giới yêu thích, mến mộ. Đó là những cuốn sách đã và đang thuộc hàng *bestselling* do Thời báo *New York Times* bình chọn như "Quà Tặng Diệu Kỳ" (*The Present*), "Những quyết định thay đổi cuộc sống" (*Yes or No*), "Phút Nhìn Lại Mình" (*One Minute for Yourself*), "Phút Dành Cho Cha" (*The One Minute Father*), "Phút Dành Cho Mẹ" (*The One Minute Mother*), "Phút Dành Cho Thầy" (*The One Minute Teacher*), "Who Moved My Cheese?", "The Precious Present"...

Các tác phẩm độc đáo của ông đã mang lại cho độc giả mọi lứa tuổi những khám phá mới, thú vị và rất hữu ích về cách sống, cách hoàn thiện bản thân. Bằng những chân lý giản dị nhưng rất mới mẻ và thực tế, chúng hướng bạn đến thành công và hạnh phúc trong cuộc sống.

Thú vị, tinh tế và đầy ý nghĩa. Đó là những gì mà tác phẩm của ông để lại trong lòng người đọc. Chúng chứa đựng những câu chuyện thực tế, những bài học đi thẳng đến trái tim, làm bùng

tính tâm hồn, nhận thức, chỉ ra các giải pháp đơn giản, tối ưu cho những vấn đề phức tạp mà chúng ta đang phải đối mặt trong cuộc sống hiện tại. Các giá trị ấy mang tính triết lý sống sâu sắc và mãi tồn tại với thời gian.

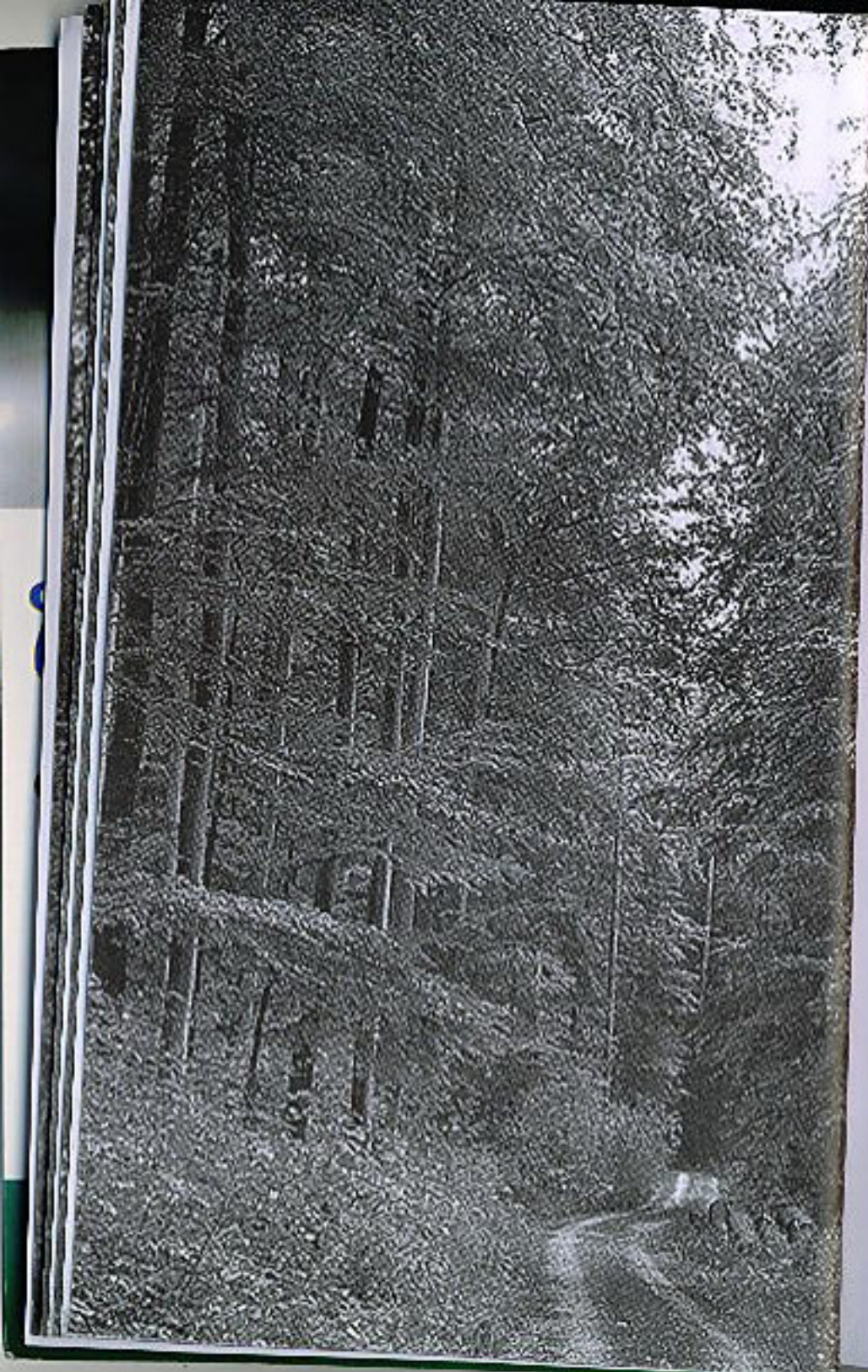
Sau khi tốt nghiệp Khoa Tâm lý học của trường Đại học Southern California, Tiến sĩ Johnson tiếp tục theo học ngành y tại trường Y khoa Hoàng Gia và hoàn tất chương trình sau quá trình thực tập tại bệnh viện Mayo và trường Y được Harvard.

Ông đã từng là Giám đốc Truyền thông cho Medtronic - một trong những công ty đồng phát minh ra thiết bị điều hòa nhịp tim, là nhà nghiên cứu tâm lý tại Viện Nghiên cứu Tổng hợp và là Chuyên viên tư vấn của Trung tâm nghiên cứu Nhân học. Hiện tại, ông là Ủy viên Hội đồng tại trường Đại học Kinh doanh Harvard.

Những tác phẩm nổi tiếng của ông được các cơ quan thông tấn hàng đầu như CNN, Today Show, Time, BBC, Business Week, New York Times, Reader's Digest, Wall Street Journal, Fortune, USA Today và Hiệp hội Báo chí Quốc tế đánh giá như là những "liều thuốc tinh thần" cho con người trong cuộc sống hiện đại. Bên cạnh đó, ý tưởng trong các tác phẩm của Spencer Johnson còn được đưa vào thảo luận, giảng dạy về nhân văn và quản trị

kinh doanh ở nhiều chương trình cao đẳng, đại học và sau đại học.

Những tác phẩm của ông đã được đọc giả trên toàn thế giới yêu thích và vận dụng thành công vào cuộc sống thực tế của mình - trở thành kim chỉ nam tư duy sống của nhiều thế hệ.

Trần trở tìm hướng đi

Chuyện kể về một chàng trai trẻ thông minh, nhanh nhẹn. Trong công việc, anh là người có trách nhiệm, ham học hỏi; trong cuộc sống, anh hầu như được lòng tất cả mọi người. Những ai đã một lần gặp anh đều thấy quý mến con người vui vẻ, thân thiện và hòa nhã ấy. Ai cũng nghĩ rằng, một con người như anh chắc hẳn phải rất thành công và hạnh phúc.

Vậy mà đã có lúc anh như muốn buông xuôi tất cả. Anh đã từng mong được khẳng định bản thân trên con đường công danh sự nghiệp. Nhưng ước mơ đó càng ngày càng trở nên xa vời, dường như anh càng cố gắng, cơ hội càng trốn chạy. Mỗi đây, công việc đòi hỏi anh phải đưa ra một quyết định quan trọng nhưng chỉ vì chủ quan và chậm trễ mà anh đã để mất đi cơ hội trong tầm tay của mình. Sự việc đó không chỉ làm cho anh thấy hoài nghi và thất vọng về khả năng của mình mà còn gây thiệt hại cho những người liên quan. Anh cảm thấy vô cùng hối tiếc.

Đã nhiều lần anh tự nhủ phải thật bản lĩnh và biết đưa ra những quyết định đúng lúc để kịp thời giải quyết công việc và nắm bắt các cơ hội tốt đang đến. Nhưng cứ đứng trước một tình huống phức tạp đòi hỏi bản lĩnh và sự nhanh nhạy, anh lại cảm thấy rối bời và không biết phải giải quyết ra sao, để rồi khi có được một quyết định thì tất cả đã quá muộn.

Ngay cả cuộc sống riêng tư của anh cũng chẳng khá hơn. Thời sinh viên, anh được nhiều cô gái mến mộ vì vẻ nam tính, sự thông minh, hóm hỉnh và một tâm hồn tinh tế, nhạy cảm. Và một ngày kia, trái tim anh rộn ràng náo nức với cảm xúc của chàng trai lần đầu tiên đem lòng thầm thương trộm nhớ một cô gái. Họ là bạn học của nhau, từng cùng nhau học bài trong thư viện, từng rụt rè đi dạo bên nhau trong sân trường những đêm cảm trại... Cảm giác bồi hồi xao xuyến đó cứ lâng lâng ngây ngất mãi trong anh. Anh muốn giữ cho những phút giây ngọt ngào thánh thiện đó được bền lâu mãi mãi. Nhưng sau một kỳ nghỉ hè, người ta thấy cô bạn gái xinh xắn của anh hay ngồi trong thư viện với một chàng trai khác - người mà mãi sau này anh vẫn nghĩ rằng không thể nào so sánh được với anh. Rồi anh nhận được một lá thư chia tay với những lời dứt khoát pha lẫn chút trách móc

của cô. Khi anh hiểu được thì tất cả đã quá muộn. Phải rồi, suốt một năm trời anh không đủ can đảm để nói lời yêu thương cùng cô. Sau chuyện đó, phải mất mấy năm anh mới có thể nguôi ngoai được nỗi lòng.

Và đầu năm nay, anh có dịp tiếp xúc và làm việc với một cô gái thật duyên dáng, dễ thương. Anh đã có tình cảm ngay với người con gái thông minh, xinh đẹp đó. Họ thường đi ăn trưa với nhau, thường kể cho nhau nghe về công việc, về những điều xảy ra trong cuộc sống. Đã nhiều đêm anh thao thức vì cô. Anh biết rất rõ mình đã yêu và đoán rằng hình như cô cũng dành cho anh một tình cảm như thế. Tình cảm đó khiến anh thấy yêu đời hơn và hứng thú hơn trong công việc. Anh tự nhủ sẽ chờ một dịp nào đó thuận tiện để bày tỏ lòng mình, rằng hình ảnh cô đã chiếm trọn trái tim anh và anh đã yêu cô ngay từ lần gặp đầu tiên.

Nhưng rồi cái ngày mong chờ đó đã không bao giờ đến. Sau nhiều ngày đi công tác xa, anh trở về với món quà thật dễ thương. Anh định sẽ trao nó cho cô cùng với những lời yêu thương bấy lâu anh ấp ủ. Nhưng bất ngờ anh nhận được email của cô. Trong thư cô đã viết cho anh những lời chân thật nhất, rằng cô rất quý mến anh và tình cảm cô dành cho anh bấy lâu nay

không phải chỉ là một tình bạn đơn thuần. Nhưng cô đã chờ, đã chờ rất lâu mà không nhận được một lời yêu thương nào từ anh. Và bây giờ, cô nhận lời đính hôn với một người bạn cũ, một bác sĩ vừa tu nghiệp ở nước ngoài về, theo ý nguyện của gia đình. Anh hoàn toàn sụp đổ.

Phải rồi, mười năm trước, cô gái của mối tình đầu đã từng nói với anh như thế. Và bây giờ, anh cũng đang nhận lời trách móc đó. Ôi giá như anh đủ dũng cảm và tự tin để bày tỏ tình cảm chân thật với người mình yêu thương. Giá như anh biết đưa ra quyết định đúng lúc...

Sự thất bại trong công việc cũng như trong tình yêu đã làm anh hoài nghi khả năng của chính mình. Anh trở nên tự ti, mặc cảm và chỉ muốn thu mình lại trước cuộc đời. Đêm đêm, khi chỉ còn một mình anh trong căn phòng vắng lặng, anh trăn trở thật nhiều và băn khoăn tự hỏi: "Tại sao mình lại không thể giải quyết được một việc gì cho ra hồn nhỉ? Mình phải làm gì bây giờ? Làm gì để có thể thành công và hạnh phúc như bao nhiêu người khác?".

Một ngày nọ, vào kỳ nghỉ cuối tuần, đang lúc buồn chán và không biết phải làm gì để thoát ra khỏi những ý nghĩ tiêu cực đang bủa vây, anh tình cờ được mời tham gia vào một cuộc hành trình rất thú vị và hữu ích. Đó là chuyến thám

hiểm khu rừng già cùng với một vị trưởng đoàn và các doanh nhân nổi tiếng dạn dày kinh nghiệm. Anh quyết định nhận lời tham gia cuộc hành trình ngay, không hề ngần ngại. Ít ra thì cũng là chuyến dã ngoại để anh thư thái đầu óc, để anh tạm thời tránh được nỗi khổ tâm khiến anh mất ngủ nhiều đêm. Người ta giải thích với anh mục đích của chuyến thám hiểm này là nhằm nâng cao khả năng giải quyết vấn đề một cách hiệu quả cho những thành viên tham gia, đặc biệt là cho những người đang gặp khó khăn, bế tắc trong cuộc sống cũng như trong công việc. Chàng trai cảm thấy vui vẻ hơn, phấn chấn hơn. "Không lẽ chuyến thám hiểm tình cờ này lại có thể mang tính chất của một khóa học huấn luyện?" - Mặc dù được nghe nhiều người kháo nhau về hiệu quả thần kỳ của chuyến thám hiểm, chàng trai vẫn hoài nghi và luôn băn khoăn tự hỏi - "Làm sao chỉ trong một thời gian ngắn như vậy mà các thành viên tham gia có thể học được cách giải quyết vấn đề nhanh đến thế? Thôi kệ, cứ thử đi xem sao!".

Khu rừng mà chàng trai sắp thám hiểm nổi tiếng là một vùng nguy hiểm, hoang vu, ít người đặt chân tới. Trong chuyến thám hiểm này, các thành viên tham gia sẽ phải đối mặt với nhiều tình huống khó khăn ngoài dự đoán, buộc họ phải đưa ra những quyết định phù hợp

nhất nhằm giải quyết vấn đề một cách nhanh chóng. Vị trưởng đoàn là một doanh nhân và đồng thời là một nhà thám hiểm đầy dạn kinh nghiệm. Ông sẽ hướng dẫn mọi người vượt qua khu rừng nguy hiểm và giúp họ có những quyết định đúng đắn, kịp thời.

Chàng trai thức dậy từ từ mờ sáng và khăn gói lên đường tham gia cuộc hành trình. Nhưng đi được một lúc thì anh bắt đầu cảm thấy hoang mang, lo lắng. Chẳng hiểu sao, anh có cảm giác rằng mình đang đi trên một con đường rất lạ. "Hình như mình lạc đường mất rồi. Quay lại ư? Mình đâu còn thời gian để quay về nhà tìm bản đồ nữa? Giờ thì chắc không còn kịp cho chuyến hành trình nữa rồi!" - Anh định quay về nhà lấy bản đồ nhưng rồi lại thôi, tiếp tục bước đi với tốc độ nhanh hơn.

Vừa đi, chàng trai vừa tự an ủi rằng mình không phải là người duy nhất cần học cách quyết định đúng. Anh đã từng làm việc chung với những người mà quyết định của họ tưởng chừng là tốt nhất của nhóm, hóa ra cũng chỉ là những quyết định bình thường, có khi sai lầm và chẳng có suy luận, phân tích nào đặc biệt. Có thể thấy là ở bất cứ đâu, trong bất cứ lĩnh vực nào người ta cũng có lúc đưa ra những quyết định thiếu sáng suốt, thậm chí là ngớ

ngẩn, cho dù đó là cơ quan chính phủ, các tập đoàn doanh nghiệp tiếng tăm, các trường học và đặc biệt là các quyết định riêng của những con người cụ thể... Cứ như thế người ta cho rằng quyết định là một chuyện, còn nó dẫn đến đâu lại là chuyện khác vậy.

"Không hiểu sao khá nhiều người nổi tiếng lại có thể đưa ra những quyết định cảm tính như vậy?" - Chàng trai tự nhủ.

"Mình cũng có hơn gì ai đâu?". Nhớ lại những lần làm việc theo nhóm ở công ty, đôi khi anh vẫn thiếu quyết đoán trong một vấn đề gì đấy. Chỉ đơn giản vì anh không muốn phạm sai lầm. Rồi trong cuộc sống riêng tư nữa, chỉ đến khi mọi sự đã rồi thì anh mới tiếc nuối "Giá như, giá như... Ôi, mình cũng như bao người khác thôi, chưa ai dạy cho mình cách quyết định vấn đề một cách thông minh nhất cả". Có lẽ vì vậy mà anh cứ mãi lặn dạn với công danh sự nghiệp, cứ phải một mình một côi trong chuyện tình duyên.

Đang lúc suy nghĩ mông lung, bỗng nhiên chàng trai đâm phải một nhánh cây khô. Tiếng gãy của nhánh cây cắt đứt dòng suy nghĩ miên man của anh. Chàng trai dừng bước, đưa mắt nhìn quanh.

Đúng lúc đó anh nhìn thấy một người đàn ông. Hai người thận trọng nhìn nhau dò xét. Hình như người đàn ông lạ kia đang đi tìm một ai đó. Chàng trai tự hỏi không biết liệu người đàn ông có đáng đáp cao ráo và làn da rám nắng kia có phải là vị trưởng đoàn thám hiểm hay không. Chẳng hiểu sao anh có cảm giác an toàn trước sự hiện diện của người đàn ông lạ mặt này. Anh quyết định mở lời để phá tan sự im lặng:

- Chào ông, cháu đang đi tìm một đoàn thám hiểm.

Người đàn ông đáp:

- Tôi là trưởng đoàn đây. Cậu đi sai hướng rồi. Đi theo hướng này cơ. - Nói rồi, ông quay lại và chàng trai liền bước theo ông.

Vừa đi, người đàn ông vừa quay đầu lại hỏi:

- Cậu có bản chỉ dẫn tới chỗ tập trung rồi mà vẫn bị lạc đường à?

Chàng trai tự trách mình một lần nữa nhưng không nói gì. Giả mà anh chuẩn bị cẩn thận hơn thì sẽ không để quên tấm bản đồ. Hoặc giả như lúc phát hiện ra mình không nhớ đường mà anh bỏ chút thời gian quay về nhà lấy bản đồ thì có lẽ mọi việc đã trở nên tốt đẹp hơn. Đó cũng là chuyện quyết định một vấn đề nhỏ. Một lát sau, người đàn ông lại hỏi:

- Tại sao cậu tham gia chuyến thám hiểm này?

Chàng trai ngập ngừng:

- Cháu muốn học cách đưa ra những quyết định tốt nhất cho cuộc sống của mình ạ.

Khi nói ra điều này, chàng trai cảm thấy hơi bối rối vì chàng thậm chí còn chưa định nghĩa được thế nào là tốt nhất nữa.

Vị trưởng đoàn nói:

- Thật ra, không nhất thiết lúc nào cũng phải tìm được những quyết định tốt nhất đâu. Để có được kết quả tốt hơn, chúng ta chỉ cần đưa ra những quyết định tốt hơn thôi. Nếu như chúng ta liên tiếp đưa ra những quyết định tốt hơn, cái sau tốt hơn cái trước, thì cuối cùng ta sẽ có được điều ta cần. Ta hy vọng cậu cũng sẽ thấy thế.

Chàng trai cảm thấy bớt căng thẳng:

- Nhưng ông cho cháu hỏi, thế nào là một quyết định "tốt hơn" ạ?

- Là quyết định khiến chúng ta cảm thấy sẽ đi đến một kết quả tốt hơn. Ở đây, không phải bản thân quyết định làm chúng ta hài lòng mà cách đưa ra quyết định và kết quả của quyết định đó khiến chúng ta thoải mái. Nói cách khác, khi chúng ta quyết định một điều gì với tâm trạng tốt, chúng ta thường nhận được kết quả như mong muốn. Tuy nhiên, để làm được điều đó,

chúng ta phải tự vấn mình bằng hai câu hỏi. B quyết cả đấy! - Vị trưởng đoàn nháy mắt tình nghịch. Rồi ông nói tiếp:

- Tôi đoán là nhiều lúc cậu có cảm giác mình chưa quyết tâm làm một việc gì đến cùng, hoặc thường ra quyết định nửa vời hay vẫn tiếp tục thực hiện quyết định đó khi trong lòng cậu xuất hiện cảm giác mơ hồ, bất an. Nhiều người khác cũng giống như vậy.

Chúng ta có thể thay đổi thói quen này. Vấn đề là phương pháp thực hiện. Cậu sẽ gặp rất nhiều người trong chuyến đi này. Họ đã học được một phương pháp quyết định vấn đề rất hiệu quả: Tự vấn mình bằng hai câu hỏi, một câu dành cho lý trí trả lời, còn câu kia hãy để cho con tim của mình lên tiếng. Điểm đặc biệt là cậu chỉ có thể trả lời "Có" hoặc "Không" cho hai câu hỏi đó mà thôi. Chính vì thế, phương pháp này còn được người ta gọi là "**Phương pháp Có hoặc Không**".

Chàng trai trẻ vội hỏi ngay:

- Hai câu hỏi đó là gì vậy ạ? Cháu tò mò quá!
- Chúng ta chưa đến phần tìm hiểu hai câu hỏi đó đâu. Phải từ từ chứ!

Chàng trai mỉm cười. Vị trưởng đoàn lại hỏi anh:

- Khi cậu muốn tìm một quyết định tốt hơn cái quyết định cậu đang có, cậu có biết trước hết phải làm gì không?

- Cháu chưa biết ạ.

- Nếu thế, cậu có biết mình không nên làm gì không?

Thường thì chàng trai trẻ bận rộn với quá nhiều việc, đầu óc anh lúc nào cũng chỉ để tâm đến chuyện phải làm gì, chứ anh lầy đầu ra thời gian để nghĩ đến việc mà anh không nên làm.

Vị trưởng đoàn bỗng nhiên dừng chân lại.

Chàng trai cũng dừng theo.

Ông nói:

- Đơn giản là thôi không thực hiện quyết định mà cậu chưa chắc chắn đúng. - Nói xong, ông rút trong túi ra một mảnh giấy gấp tư và đưa cho chàng xem một phần.

Sau khi đọc xong, chàng trai ngẫm nghĩ một lát rồi rút từ ba lô ra một cuốn sổ nhỏ màu đỏ và ghi lại:

**Để có được một
quyết định đúng đắn**

**Việc đầu tiên là
hãy dừng ngay
quyết định có thể
sai lầm mà bạn
đang thực hiện**

**Tập trung suy nghĩ
tìm ra cách tốt hơn
để giải quyết vấn đề.**

Vị trưởng đoàn nói:

- Nếu cậu dừng ngay quyết định có thể sai lầm mà cậu đang thực hiện, cậu sẽ có nhiều cơ hội và thời gian để nghĩ ra điều gì đó tốt hơn.

- Nhưng cháu sợ rằng nếu cháu từ bỏ những gì cháu đang có thì không chắc là cháu sẽ tìm ngay ra được điều gì đó tốt đẹp hơn.

- Chúng ta ai cũng sợ điều đó, phải không? Phải dũng cảm thì mới có thể từ bỏ những lối mòn, định kiến trong nếp suy nghĩ và quyết định. Nhưng trên thực tế, đó là cách làm hay và hiệu quả giúp ta đạt được kết quả mong muốn. Khi loại bỏ những công việc mà cậu biết là nó sẽ chẳng đi đến đâu, cậu sẽ thấy rảnh rang để tập trung tìm kiếm giải pháp tốt hơn. Và thông thường cậu sẽ tìm thấy, thậm chí còn tương đối nhanh nữa là khác.

Có câu ngạn ngữ Trung Hoa cổ như thế này: "Nếu anh muốn pha một tách trà nóng, trước hết anh phải đổ đi trà nguội trong chiếc cốc ấy". Cậu thử nghĩ xem, liệu mình có thể pha một chén trà thơm ngon vào một cái cốc vẫn còn chứa đầy trà nguội không? Liệu ta có thể tìm ra một cách giải quyết tốt hơn khi mà ta vẫn giữ một mớ lộn xộn trong đầu không?

- Cháu hiểu rồi! - Chàng trai bắt đầu thích thú

- Chuyện này làm cháu nhớ đến một người bạn. Công ty anh bạn cháu làm ăn với một nhà cung cấp kém năng lực. Dù được tạo nhiều cơ hội nhưng nhà cung cấp này vẫn làm ăn theo kiểu chụp giật, manh mún. Anh bạn cháu dĩ nhiên không hài lòng, nhưng vì vẫn chưa tìm kiếm được nhà cung cấp nào khác tốt hơn để thay thế nên anh đành tiếp tục giữ mối quan hệ với đối tác đó. Nghĩ lại cháu cứ thấy tiếc. Đáng lẽ ra anh ấy nên sớm chấm dứt hợp đồng với nhà cung cấp đó.

- Vậy rồi sao nữa?

- Ừm... Nhà cung cấp đó vẫn tiếp tục phạm sai lầm, gây thiệt hại cả về thời gian lẫn tiền bạc cho công ty anh bạn cháu. Cuối cùng, thật đáng tiếc, anh bạn cháu đã bị sa thải vì không hoàn thành nhiệm vụ.

Nói đến đây chàng trai im lặng, rồi tắc lưỡi:

- Cháu cũng chẳng hiểu tại sao chúng ta lại luôn làm những công việc mà mình có thể suy đoán được là sẽ chẳng có chút hiệu quả nào.

- Vì chúng ta thường cảm thấy yên tâm hơn với những cách làm quen thuộc, với những lối mòn. Chúng ta không dám từ bỏ con đường mình đang đi để tìm ra hướng khác đến đích nhanh hơn, phần vì sợ mạo hiểm, phần vì sợ

không có thời gian, phần khác là cứ làm theo thói quen, thế thôi. Dần dần, ta trở nên đồng lõa với những tư duy, phương pháp, với những cách làm việc kém hiệu quả quen thuộc đó. Cậu có thể thấy rõ điều này trong nhiều tổ chức, công ty và ở nhiều cá nhân khác.

- Ông có thể kể cho cháu nghe một ví dụ không?

- Được chứ. Cách đây nhiều năm, quân đội Hoa Kỳ muốn cải thiện tốc độ bắn đại bác sao cho nhanh hơn nữa. Họ nhờ một chuyên gia vũ khí nghiên cứu về vấn đề này. Vị chuyên gia này đã ra tận chiến trường quan sát và thấy rằng cứ trước mỗi lần khai hỏa, các chú lính pháo binh lại bước lùi về phía sau, chờ khoảng ba giây rồi mới bắn.

Khi được hỏi lý do vì sao họ làm như vậy, họ nói rằng họ tuân thủ theo bản hướng dẫn của quân đội. Vị chuyên gia đành phải bỏ công ra lần lại các bản hướng dẫn kỹ thuật bắn súng từ trước tới nay và ông phát hiện ra cách bắn này có nguồn gốc từ thời Nội chiến. Lúc bấy giờ, theo như bản hướng dẫn, người lính phải lùi lại trước khi nổ súng để giữ chặt khẩu đại bác, nếu không nòng súng sẽ bắn chệch mục tiêu.

Chàng trai bật cười khi nghĩ đến cảnh các anh lính pháo binh phải lùi về phía sau để ghì khẩu đại bác.

Vị trưởng đoàn dẫn anh lội qua một con suối nhỏ. Ông liếc nhìn la bàn của mình rồi nói với chàng trai:

- Tất nhiên là sau khi biết chuyện này, những người lính đã thay đổi phương pháp bắn. Nhưng liệu có bao nhiêu người trong chúng ta hiện vẫn đang làm theo những lễ thói cũ mà không hề biết nó đã quá lỗi thời rồi?

Chàng trai đề cập luôn đến vấn đề mà anh đang rất nóng lòng muốn biết, và cũng là lý do khiến anh tham gia chuyến đi này:

- Cháu sẽ kể ông nghe để ông thử xem các quyết định của cháu đã đúng chưa nhé?

- Ta không muốn làm cậu mất hứng nhưng đó là quyết định của cậu, chứ không phải của ta. Ta không thể giúp cậu vì chỉ có cậu mới biết bản thân mình muốn gì. Có lẽ cậu đang gặp một số bế tắc nào đó cần giải quyết trong công việc hoặc trong cuộc sống nên cậu mới tham gia chuyến đi này. Sao cậu không thử áp dụng những điều cậu học được trong mấy ngày nghỉ này xem chúng có giúp gì cho cậu được không?

Đột nhiên, vị trưởng đoàn hỏi chàng trai:

- Nếu cậu muốn lái xe về hướng Tây nhưng chợt phát hiện ra mình đang đi theo hướng Đông, cậu sẽ làm gì?

- Tất nhiên là cháu sẽ quay lại và đổi hướng ngay.

Vị trưởng đoàn gật đầu đồng tình:

- Dĩ nhiên rồi. Quyết định đúng sẽ dẫn chúng ta đến hướng đúng. Thế còn để đi được đến đích, cậu muốn người khác dẫn cậu đi hay tự mình tìm đường với tấm bản đồ?

Chàng trai đáp:

- Cháu thích mình có một tấm bản đồ hơn. Cháu nhớ câu nói của Winston Churchill: "Tôi luôn luôn sẵn lòng học hỏi, có điều không phải lúc nào tôi cũng thích được dạy dỗ hay ai đó dẫn đường chỉ lối".

Vị trưởng đoàn mỉm cười:

- Đúng vậy. Tìm cho chính mình một con đường đi đúng đắn hơn là một thử thách lớn. Nhưng ta có thể làm được điều đó, nếu ta dùng đến cách tự hỏi "Có" hoặc "Không".

- Làm sao cháu biết được phương pháp này có hiệu quả với cháu hay không?

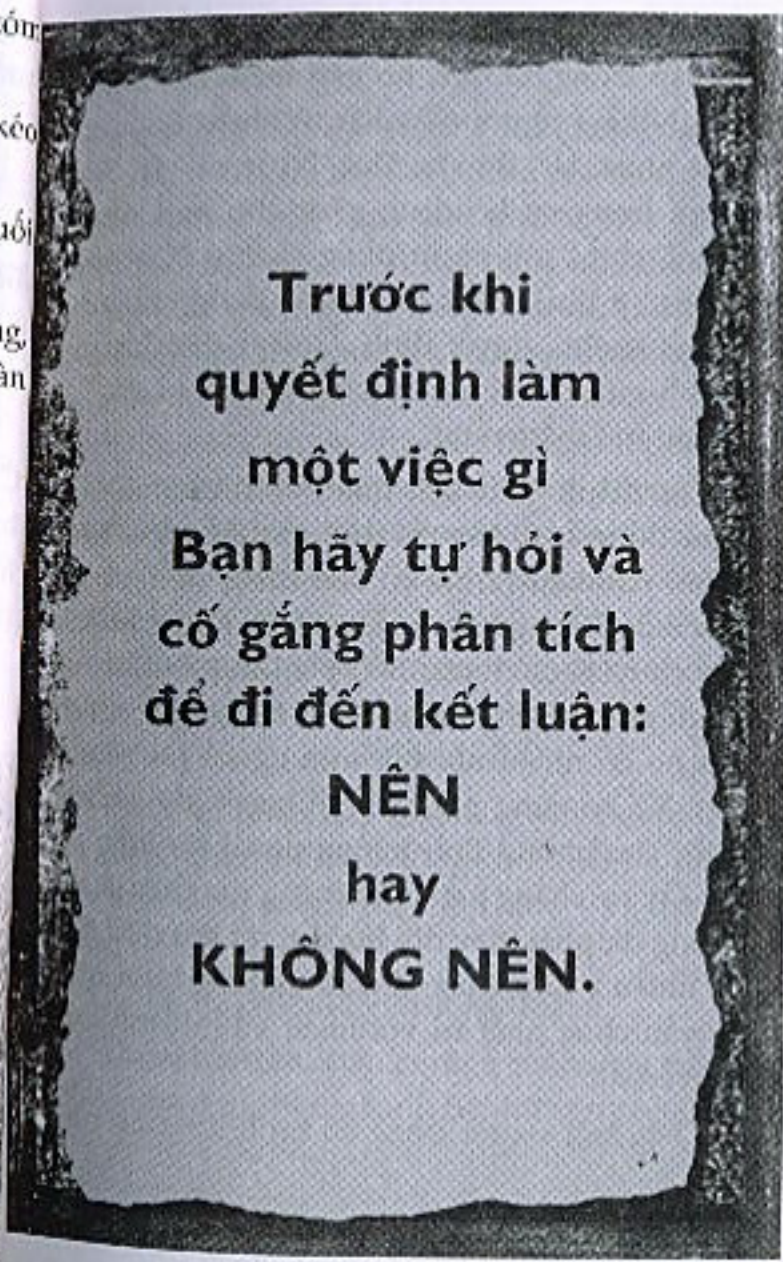
- Sao cậu không áp dụng thử xem sao. Hãy trò chuyện với những người trong đoàn. Họ thuộc những thành phần, độ tuổi, ngành nghề khác nhau nhưng họ có một điểm chung: họ đã áp dụng phương pháp này và đã gặt hái được thành công trong cuộc sống.

Cậu có thể bắt đầu ngay bây giờ với bản tóm tắt này.

Ông đưa cho chàng trai một tờ giấy và kéo tay anh bước nhanh về phía trước.

- Chúng ta muộn mất. Chỉ có ba ngày cuối tuần, vì vậy phải nhanh lên.

Một lát sau, khi họ tạm nghỉ chân bên đường, chàng trai mở bản tóm tắt mà vị trưởng đoàn đưa cho anh và đọc.

**Trước khi
quyết định làm
một việc gì
Bạn hãy tự hỏi và
cố gắng phân tích
để đi đến kết luận:
NÊN
hay
KHÔNG NÊN.**

Cuối cùng thì hai người cũng đã đến được nơi tập trung. Ở đây, họ gặp thêm bảy người nữa. Những người này đến từ nhiều quốc gia khác nhau: Úc, Braxin, Đức, Nhật và Mỹ. Một người trong số họ đang phát cho mọi người những chiếc mũ có in dòng chữ to "Có hoặc Không" ở phía trước và những dòng chữ nhỏ "quyết định... quyết định... quyết định" xung quanh mũ. "Sẽ có nhiều chuyện thú vị đây" - chàng trai thầm nghĩ.

Các thành viên làm quen với nhau và soạn được một lúc thì đến giờ ăn trưa. Mọi người rủ nhau ra bãi cỏ bên dòng suối và ăn trưa ở đó. Trong bữa ăn, họ sôi nổi lên kế hoạch cho chuyến đi. Trước hết, phải quyết định sẽ khám phá theo hướng nào - vì trong lộ trình đi của họ có nhiều nơi mà mọi người rất muốn đến. Và họ cũng phải lên kế hoạch dự phòng trước cho những tình huống ngoài dự kiến có thể xảy ra, chẳng hạn như không tìm thấy được đường đi, phải thay đổi hướng, rồi thú dữ... Có rất nhiều ý kiến được đưa ra. Nhưng hình như họ vẫn chưa nhất trí với nhau về lộ trình của chuyến đi.

Chợt một người trong số họ hỏi tất cả mọi người:

- Vậy cuối cùng, chúng ta muốn một cuộc

thăm hiểm mạo hiểm hay chúng ta cần một chuyến đi an toàn?

Mọi người bắt đầu im lặng trong chốc lát rồi cũng nhanh chóng tìm được tiếng nói chung. Họ quyết định sẽ bắt đầu khám phá từ phía Đông của khu rừng trước - vì địa hình của khu này không mấy phức tạp và tương đối dễ đi. Họ dự định sẽ đi cho đến chiều tối, nghỉ ngơi một lúc rồi lại tiếp tục cuộc hành trình. Đến khuya, mọi người sẽ dừng lại cắm trại. Có thể đến lúc đó thì họ đã hoàn thành được nửa chặng đường của mình. Họ dự định dành cả ngày thứ Bảy hôm sau để tiếp tục cuộc thám hiểm rừng núi - chặng đường này chắc chắn sẽ khó khăn hơn nhiều so với chặng trước. Đến đêm, mọi người sẽ tổ chức một cuộc lửa trại. Sáng ngày hôm sau, nếu không có gì thay đổi thì họ sẽ đến đích.

- Phương pháp này giúp cho mọi người loại bỏ được những điều không cần thiết và nhận ra được điều mình thực sự cần. - Vị trưởng đoàn nói.

Chàng trai nói với vị trưởng đoàn:

- Cháu bắt đầu nhận ra rằng cuộc sống của ta phần lớn được hình thành từ những quyết định của mình. Cháu nghĩ cháu cũng có thể áp dụng phương pháp ông vừa bảo.

- Ai cũng có thể áp dụng nó. Nhất là trong

một thế giới thay đổi từng ngày như hiện nay chúng ta cần phải có những quyết định đúng và kịp thời để tồn tại và để thành công.

Khi ta biết chọn cho mình một phương pháp đúng, ta sẽ tránh được những sai lầm và trở nên thành công hơn trong cuộc sống.

Tương tự như vậy, phương pháp đặt câu hỏi này là dành cho tất cả mọi người, để có được một kết quả chung là: tốt đẹp hơn. Tuy nhiên, điều quan trọng là phải áp dụng phương pháp này vào thực tiễn.

- Bằng cách nào ạ? - Chàng trai hỏi lại.

- Cậu có thể sử dụng theo nhiều cách khác nhau. Trước tiên, cậu cứ quyết định vấn đề theo cách thông thường của mình. Tiếp theo đó, để có quyết định tốt hơn, cậu hãy dùng đến lý trí và lý lẽ của con tim. Thường thì cả lý trí lẫn con tim đều có vài lý lẽ riêng khác nhau. Cậu hãy xem xét từng ý tưởng một rồi suy luận từng bước tiếp theo, cậu sẽ phát hiện ra điều gì thích hợp với mình nhất.

Một khi cậu đã học được phương pháp này, cậu có thể dễ dàng sử dụng nó vào bất cứ lúc nào. Về cơ bản, cậu có thể dùng lý trí trước, hoặc con tim trước đều được, nhưng quan trọng là phải biết kết hợp cả hai.

- Quá trình đặt câu hỏi và trả lời này sẽ diễn ra trong bao lâu ạ? - Chàng trai thắc mắc.

- Tùy thuộc vào mức độ quan trọng của vấn đề và nhận thức của cậu nữa. Có khi chỉ vài phút, có khi lâu hơn thế rất nhiều, suy nghĩ kỹ càng có thể sẽ giúp cho mình quyết định chín chắn hơn.

Chàng trai thành thật:

- Hiếm khi cháu dành nhiều thời gian cho việc tìm ra hướng giải quyết của một vấn đề lắm.

- Ai cũng như cậu cả thôi. Nhưng nếu cậu thường xuyên áp dụng phương pháp này, cậu sẽ tìm ra câu trả lời nhanh hơn và dễ dàng hơn trước. Một khi nó đã trở thành thói quen, cậu sẽ thấy nó không làm mất thời gian của cậu lắm đâu.

- Thế cụ thể thì những câu hỏi đó là gì ạ?

- Hãy hỏi những người trong đoàn về những câu hỏi này, và nhờ họ giải thích bằng chính kinh nghiệm của họ.

- Rồi sau đó, - ông gợi ý - hãy đưa ra quyết định cậu cần và tự hỏi mình hai câu hỏi đó. Sau này, có thể cậu sẽ thấy đó là một trong những quyết định tốt nhất của mình đấy.

Nhưng, - vị trưởng đoàn nhấn mạnh - hãy nhớ là thời gian đầu cậu cần phải kiên nhẫn. Bắt đầu một điều mới mẻ bao giờ cũng khó khăn cả.

Có thể cậu sẽ cho rằng một nửa của phương pháp này quá quen thuộc, hoặc không quá trọng đối với cậu, nhưng hãy cứ thử kiên trì áp dụng. Ta tin là nó sẽ giúp được cậu rất nhiều trong công việc cũng như trong cuộc sống.

Rồi ông dặn dò thêm:

- Nhưng, phải nhớ sử dụng cả hai phần của phương pháp. Nếu chỉ dùng một trong hai phần đó thì sẽ không có tác dụng đâu.

Sau đó, khi họ đang trèo lên dốc, chàng trai để ý thấy vị trưởng đoàn đang chăm chú nghiên cứu mảnh giấy mà ông vừa lấy ra từ ví của mình. "Ông đang xem cái gì đấy ạ?" - Chàng trai không khỏi tò mò.

Ông nhìn anh mỉm cười:

- Đây chính là Sơ đồ "Có hoặc Không" đã giúp ta thực hiện các quyết định của mình. Hầu hết mọi người trong đoàn đều có Sơ đồ như vậy. Nó là những câu hỏi giúp ta phân tích vấn đề. Mỗi khi cần quyết định một điều gì, ta lại dùng đến nó.

- Thế ông có thể cho cháu xem được không?

- Theo ta thì tốt hơn cả là cậu nên học cách tạo ra một bản đồ cho riêng mình trong chuyến thám hiểm này. Như thế sẽ có ích cho cậu hơn.

Đột nhiên, ông nhảy tránh sang một bên khi

nghe thấy một âm thanh phát ra từ trong bụi rậm. Ông kêu lên:

- Đi vòng qua lối này! Rắn độc đấy!

Chàng trai tự hỏi sao ông ấy lại có thể phát hiện ra nhanh đến thế. Anh tự nhủ mình sẽ để ý mọi thứ trên đường đi hơn nữa.

Rồi vị trưởng đoàn khuyên chàng trai nên đi lên phía trước và làm quen với những người bạn đồng hành khác. Còn ông, ông đi chậm lại phía sau để suy nghĩ về một điều gì đó.

Hãy phân tích
điều chúng ta **Cần** và
điều chúng ta **Muốn**:

Điều ta **MUỐN** là
một điều mong ước.

Điều ta **CẦN** mới
là nhu cầu thật sự.

Hiếu được mình đang thật sự cần điều gì

Bây giờ vẫn đang là đầu giờ chiều của ngày đầu tiên. Đoàn người gặp phải một khúc quanh khá hiếm trở. Họ chia thành từng cặp đi chung và hỗ trợ nhau. Người đi cùng chàng trai là Franklin Neal, một người mà theo sự nhận xét ban đầu của anh là có vẻ khá sôi nổi và thẳng thắn. Neal đến từ Chicago và là chủ tịch của một tập đoàn lớn. Ông đã học Sơ đồ này hơn mười một năm nay và đã áp dụng nó thành công trong công việc và cuộc sống của mình.

Neal chìa bàn tay rắn chắc của mình ra cho chàng trai và thân mật nói:

- Cứ gọi tôi là Frank cho thân thiện nhé!

Hai người bắt tay làm quen. Rồi Neal lại tiếp tục đi thoăn thoắt. Chàng trai cũng nhanh chân hơn để có thể theo kịp ông. Neal quay lại nhìn anh và hỏi:

- Bây giờ cậu muốn nói về điều gì nào? Về lý

thuyết hay cách ứng dụng những bài học trong chuyến đi này?

- Cháu thích ứng dụng luôn những điều mình học vào thực tế. Nhân tiện đây, cháu cũng muốn hỏi chú điều này: Hai câu hỏi mà vị trưởng đoàn đề cập đến với cháu lúc sáng là gì thế?

Neal trả lời, giọng vui vẻ:

- Cũng được thôi. Câu hỏi đầu tiên nhé! Đầu là câu hỏi mà ta phải dùng đến lý trí để trả lời. Cậu hãy nghĩ đến quyết định mà cậu định lựa chọn và tự vấn mình: Mình có thực sự cần điều này không? Có còn giải pháp nào khác mà mình chưa tìm ra không? Mình có lường trước hết các tình huống sẽ xảy ra khi quyết định như thế này không?

Frank gợi ý:

- Giờ cậu hãy thử hỏi mình những câu đấy xem. Rồi trả lời "Có" hay "Không"?

Chàng trai ngần ngừ đáp:

- Nói chung là có.

Giọng Frank trở nên mạnh mẽ:

- Cậu chỉ có thể trả lời dứt khoát hoặc "Có" hoặc "Không" thôi. Nếu không thì phương pháp này chẳng có tác dụng gì đâu.

Chàng trai thoáng giật mình, nhưng rồi như

khám phá ra điều gì, anh xoay xoay chiếc mũ trên đầu mình và nói:

- Có thể.

Frank bật cười. Ông biết chàng trai đang còn ngờ vực và có phần nào giữ thái độ dè dặt. Tuy thế, ông thích sự khôi hài ở anh.

- "Có thể" là một câu trả lời thiếu quyết đoán nhất - Ông nói - Bây giờ dễ dễ hơn, cậu hãy thử xem xét từng phần một của câu hỏi đó. Bắt đầu với phần thứ nhất nhé, ta không biết trong đầu cậu đang có quyết định gì, nhưng "Cậu có thực sự cần điều đó không?".

Chàng trai im lặng cố suy nghĩ. Anh tự nhủ: "Mình có thể trả lời với ông là "Có" rồi từ từ suy nghĩ thêm", nhưng không hiểu sao, một lát sau, anh trả lời thành thật:

- Không ạ.

- Tốt lắm! Cậu đã bắt đầu tập trung hơn vào câu hỏi rồi đấy. Thế nào cậu cũng tìm ra quyết định tốt hơn thôi.

- Cháu phải tập trung hơn vào cái gì đây ạ? - Chàng trai thắc mắc.

- Nếu cậu trả lời "Không", - Frank giải thích - cậu cần chú ý hơn tới hướng mình sẽ đi.

Hầu hết chúng ta khi xuất phát đều hướng

đến điều chúng ta mong muốn. Nhưng thường thì chúng ta không biết chúng ta đang cần điều gì, và kết quả là chúng ta đi sai hướng.

Chàng trai cau mày khi nhớ lại anh đã đi đường vào buổi sáng hôm qua như thế nào.

- Nhưng làm thế nào để có thể biết được chúng ta thực sự cần điều gì ạ?

Frank chia sẻ:

- Hãy bắt đầu bằng câu hỏi **"Đây là điều mình thực sự cần hay chỉ đơn thuần là điều mình muốn?"**.

- Có gì khác nhau giữa hai cái đó không ạ?

- Điều cậu muốn cũng giống như một ước mơ vậy. Còn điều cậu cần mới chính là điều phải thực hiện.

Muốn chỉ là một con bướm quẩn rũ dễ khiến ta lạc đường. Lúc đầu, ta theo đuổi nó nhưng về sau lại cảm thấy không hài lòng. Thậm chí, cho dù cuối cùng ta có đạt được điều ta muốn, nó vẫn để lại cho ta cảm giác chưa thỏa mãn và khiến ta lại có tâm lý tiếp tục theo đuổi mà không biết điểm dừng. Trong khi đó, điều mình cần lại là điều thiết yếu và đáng được thực hiện. Khi giải quyết một vấn đề, chúng ta chỉ việc xác định điều mình cần là đủ.

Ví dụ, chúng ta ai chẳng muốn thưởng thức bào ngư vì cả những bữa cơm hàng ngày cần thiết với chúng ta hơn. Bào ngư vì cả hấp dẫn thật đấy nhưng nó không thể nuôi sống ta được.

Chàng trai thích thú:

- Đây quả là một cách suy luận đơn giản nhưng lại có cơ sở vững chắc và rất thuyết phục. Chắc chắn là điều này rất có ích cho những người mới học.

Frank nói:

- Ta thấy nhiều người gặp rắc rối chỉ vì họ quên mất những nguyên tắc đơn giản nhưng hiệu quả mà họ đã từng học hoặc nghe qua.

Dừng lại một chút, Frank nói tiếp:

- Những người thành công thực sự thường bắt đầu bằng việc theo đuổi những cái họ cho là cần thiết với cuộc sống của họ.

Rồi ông trầm ngâm:

- Trong cuộc sống, có thể chúng ta đều muốn một ngôi nhà to lớn, sang trọng nhưng thật ra chỉ cần một tổ ấm là đủ để chúng ta cảm thấy hạnh phúc rồi. Khi chúng ta theo đuổi điều mình mong muốn, chúng ta thường để mất điều mình thật sự cần.

Nếu cậu muốn thành công, hãy làm những

việc cần làm trước. Hãy tìm một "tổ ấm" trước đã, rồi mới nên nghĩ đến "tòa lâu đài" sau.

Sau khi đã có được điều mình cần, cậu có thể làm những gì mình muốn, nhưng phải nhớ "sau khi" đấy.

Chàng trai ngẫm nghĩ về sự khác nhau giữa những điều anh cần và những điều anh muốn trong công việc cũng như trong cuộc sống của mình. Anh thấy hứng khởi với cách suy nghĩ mới mẻ này, nhưng vẫn không khỏi băn khoăn: "Không biết là hiện tại mình đang theo đuổi điều mình cần hay mình muốn đây?"

Giọng Frank lại vang lên, cắt đứt dòng suy nghĩ của anh:

- Quan trọng nhất là phải tập trung vào điều mình thật sự cần. Tập trung ở đây có nghĩa là hình dung ra những kết quả mà cậu cần, xem xét chúng một cách kỹ càng, cụ thể và như thế, cậu thấy mình dễ dàng thực hiện những điều cần thiết hơn.

Chàng trai trẻ ngược nhìn lên bầu trời. Xa xa, trong đám mây ẩn hiện một mảng trắng mờ nhạt. Chàng tư lự:

- Cháu đang nhớ đến câu nói của một vị Tổng thống Hoa Kỳ trong những năm 60 "Cuối thập kỷ này, chúng ta sẽ đưa con người lên mặt trăng

và đưa họ trở về trái đất an toàn."

Frank ngạc nhiên:

- Sao bỗng dưng cậu lại nghĩ đến điều đó?

- À, cháu cho đó là một ví dụ hay để nói về sự tập trung vào điều mình cần. Tổng thống đã xác định trước được những điều cần thiết, trong đó có "sự an toàn".

Frank gật đầu:

- Ta đồng ý. Có thể ông ấy muốn sớm đưa con người lên mặt trăng. Nhưng điều ông ta cần là đưa con người lên mặt trăng và đưa họ trở về an toàn.

- Vâng, nếu không, việc nóng lòng muốn đưa con người lên mặt trăng sẽ phá hỏng cả chương trình vũ trụ. Thêm vào đó, việc ông ấy đề cập đến thời gian "vào cuối thập kỷ" cũng cho thấy ông ấy đã xác định được sự cấp bách của vấn đề.

- Thế cậu có biết kết quả như thế nào không? Frank hỏi.

- Có ạ. Người Mỹ đã đưa được con người lên mặt trăng vào năm 1969 - tức là cuối thập kỷ 60 - và đưa họ trở về an toàn. Cháu vẫn còn nhớ rõ cảnh phim tàu Apollo hạ cánh an toàn xuống đại dương.

Frank hỏi chàng:

- Việc này có giúp cậu học được điều gì, việc tập trung vào điều mình cần không?

- Cháu bắt đầu nhận ra rằng khi mình chỉ chú tâm đến điều mình thật sự cần và bỏ qua tất cả các điều khác, mình sẽ dễ đạt được mục đích học.

- Tốt lắm! - Frank nói - Ta thường ghi những mục đích mình cần đạt được vào một mảnh giấy, thỉnh thoảng lấy nó ra ngắm nghĩ. Nó giúp ta tập trung vào vấn đề hơn. Sao cậu không thử cách ấy xem sao!

Chàng trai gật gù:

- Chú nói đúng. Có lẽ cháu cũng nên làm thế.

Nói xong, anh dừng lại và lấy giấy bút ra ghi lại những mục đích mà anh đang cần hướng đến.

Anh ngắm nghĩ thêm về những quyết định mình vừa viết ra và nói với Frank, cũng như nói với chính mình:

- Như thế thì toàn tâm toàn ý tập trung vào mục đích mình cần sẽ giúp cháu không bị xao nhãng và chỉ phối bởi những vấn đề khác?

Frank gật đầu:

- Hãy dứt khoát nói "Không" với bất cứ điều gì không giúp cậu đạt được mục đích và mạnh dạn nói "Có" với những gì giúp cậu đến được đích.

- Nhưng làm sao lúc nào chúng ta cũng có thể

quyết đoán như chú nói được chứ! Có nhiều vấn đề chúng ta không thể chỉ trả lời "Có" hoặc "Không" được.

- Những người quyết tâm luôn biết rõ mình thật sự cần gì. Và cũng vì thế mà họ có khả năng nhìn ra bản chất của sự việc rất nhanh, họ có thể xác định việc nào có lợi, việc nào không.

Thử phân tích về câu chuyện bay lên mặt trăng cậu đưa ra lúc nãy nhé! Giả sử có một nhà khoa học đến gặp vị trưởng nhóm nghiên cứu và đưa ra một phương án đưa con người lên mặt trăng trong mười lăm năm nữa. Theo cậu thì một người trưởng nhóm quyết đoán, người xác định được điều mình thật sự cần sẽ phản ứng như thế nào trong trường hợp này? Ông sẽ nói "Có" hay "Không"?

Chàng trai không ngần ngại trả lời:

- Nếu điều chúng ta cần là đưa con người lên mặt trăng và trở về an toàn vào cuối thập kỷ thì bất cứ dự án nào kéo dài hơn mười năm cũng là quá lâu. Vì thế, vị trưởng nhóm đó sẽ trả lời "Không". Có thể, dự án đó là một ý tưởng hay, nhưng... "Không", ông ta sẽ không chấp nhận kế hoạch đó.

- Chính xác. - Frank nói - Cậu có thấy là nếu như ta chỉ tập trung vào điều mình cần thì ta sẽ

trở nên quyết đoán hơn không?

- Vâng, cháu bắt đầu nhận ra rồi.

- Chúng ra tiếp tục đặt ra một tình huống khác nhé. Nếu có một nhà khoa học khác đi xuất với trưởng nhóm một kế hoạch đưa con người lên mặt trăng chỉ trong vòng ba năm nữa chỉ có điều, mức độ rủi ro của dự án này tương đối lớn. Theo cậu thì người trưởng nhóm sẽ xử lý như thế nào?

- Ông ấy cũng sẽ trả lời "Không". Điều ông ấy cần là sự an toàn, trong khi dự án lại quá mạo hiểm.

- Bây giờ cậu đã thấy sự quyết đoán của mình phụ thuộc vào mức độ xác định điều mình cần như thế nào chưa? - Frank hỏi chàng trai.

- Quả thật, phương pháp này có hiệu quả ngoài sự tưởng tượng của cháu - Chàng trai trả lời thừa nhận.

Frank nói thêm:

- Nếu chúng ta hình dung ra điều mình cần rõ ràng bao nhiêu thì nó sẽ giúp chúng ta xử lý các tình huống dễ dàng bấy nhiêu.

Lúc này thì hai người đã vượt qua một quãng đường khá dài cho nên họ quyết định dừng chân nghỉ một lúc. Trong khi nghỉ ngơi, chàng

trai không quên lấy cuốn sổ nhỏ của mình ra và ghi lại:

**Khi bạn thực sự
mong muốn, khát
khao một điều gì,
bạn sẽ trở nên mạnh
mẽ, tự tin hơn.
Và bạn sẽ tìm ra
cách tốt nhất để
đạt được điều
mong muốn đó.**

- Chúng ta thường muốn quá nhiều thứ. Frank tiếp tục - Nhưng điều ta thực sự cần cho cuộc sống của mình thì không nhiều như thế. Vậy khi chúng ta chỉ tập trung vào điều mình cần - tức là điều làm cho chúng ta cảm thấy thỏa mãn - tức là điều làm cho chúng ta cảm thấy sự thành công và hạnh phúc - thì việc quyết định sẽ trở nên dễ dàng hơn.

Giống như ta, vì góa vợ nên phải tự mình đi chợ nấu ăn. Khi đi chợ, mỗi lần định mua gì, lại tự hỏi "mình thực sự cần loại thực phẩm này hay mình chỉ muốn nó thôi". Kết quả là từ đó, ta chỉ luôn mua về những loại thực phẩm bổ dưỡng và có lợi cho sức khỏe của ta. Giờ đây, ăn uống điều độ đã trở thành một thói quen của ta và ta cảm thấy mình khỏe hơn hẳn.

Chàng trai trở thắc mắc:

- Nhưng làm thế nào để xác định được điều cháu cần và điều cháu muốn? Nhiều lúc, chúng chẳng khác nhau là mấy.

- Thử thực hành phương pháp này xem. Để xác định điều cậu muốn, hãy tự vấn mình "Tôi ước mình có thể làm được gì?"; để xác định được điều cậu cần, hãy tự hỏi: "Thử nhìn lại xem, ta cần hoàn thành cái gì trong lúc này?".

Ví dụ, khi vào siêu thị, giữa vô số những loại hàng hóa, nhiều người sẽ rối lên và không biết

mua món gì hoặc thấy cái gì cũng muốn mua. Nhưng nếu họ biết tự hỏi: "Rốt cuộc thì ta đang cần cái gì nhất trong lúc này?" thì họ sẽ dễ dàng chọn lựa hơn.

Chàng trai thừa nhận:

- Phương pháp này có vẻ hay đấy. Thường thì sau khi đạt được điều mong muốn, cháu mới biết có cần nó hay không. Nhưng lạ là khi cháu đã có được điều mình muốn thì hóa ra nó không như cháu hy vọng và mong đợi.

- Rất nhiều người cũng hành động như thế. Họ thường chỉ làm điều mà họ muốn chứ không làm điều họ cần. Kết quả là họ gây thiệt hại cho người khác và sau đó, cho chính bản thân họ.

Frank nói thêm:

- Dù là trong công việc hay trong cuộc sống, nếu ta biết tự vấn mình bằng câu hỏi đó thì ta sẽ quyết định và tìm ra cách giải quyết vấn đề sáng suốt hơn.

- Cháu đã bắt đầu nhận ra câu hỏi này quan trọng như thế nào rồi.

Nghĩ đến những vấn đề khó khăn mình đang cần phải giải quyết, chàng trai bắt đầu loại bỏ dần các ý tưởng mà anh cảm thấy không thực sự cần thiết nhưng đã chi phối anh bấy lâu

nay. Khi làm được như vậy, đã có thể tập trung hơn vào việc xác định điều mình cần.

Frank nói với chàng trai:

- Khi cậu đang đuổi theo một con thỏ, đừng để cho một con thỏ khác chạy qua đường làm cậu phân tâm. Có thể trong khoảnh khắc đó cậu muốn có được cả hai con thỏ, nhưng cậu đang thật sự chỉ cần bắt được một con mà thôi. Hãy xác định điều cậu cần làm và tập trung theo đuổi nó cho đến khi cậu đạt được mục đích.

Chàng trai chợt nhớ đến câu hỏi mà một người trong đoàn đã hỏi mọi người trước khi bắt đầu chuyến thám hiểm này: "Vậy cuối cùng chúng ta muốn một cuộc thám hiểm mạo hiểm hay chúng ta cần một chuyến đi an toàn?".

Cuối cùng, họ đều quyết định chọn một chuyến đi an toàn. Điều họ thực sự cần không phải là hiểm nguy, thử thách hay cảm giác mạnh mà là một kỳ nghỉ cuối tuần nhẹ nhàng, giúp họ suy nghĩ về các quyết định của mình. Chính vì thế, họ đã chọn đi theo hướng Đông của khu rừng, là hướng đi ít nguy hiểm nhất.

Hai người đàn ông một già một trẻ lại đi trong im lặng. Mỗi người theo đuổi một ý nghĩ riêng. Cả hai đều hiểu rằng người kia đang nghĩ đến các vấn đề cần giải quyết của mình.

"Mình nên áp dụng điều mình vừa học như thế nào cho hiệu quả nhất đây?" - Chàng trai tự hỏi.

Thực tế thì anh đã có một vài hướng giải quyết cho vấn đề rắc rối mà bản thân anh đang gặp phải. Nhưng anh không biết liệu đó có phải là quyết định mà anh thực sự cần không? Trong số các giải pháp đưa ra, sẽ chỉ có một giải pháp là tốt hơn cả, nhưng đó là giải pháp nào?

Khi gặp lại mọi người, nhìn thấy vẻ mặt dăm chiêu của họ, chàng trai có thể đoán ra rằng hầu như ai cũng đang suy nghĩ để giải quyết vấn đề của mình, có lẽ là bằng những câu hỏi.

Khi đoàn người dừng chân tạm nghỉ dưới bóng cây, chàng trai lại lấy cuốn sổ nhỏ của mình ra và ghi lại những điều cần thiết:

Xác định điều bạn cần

Nếu bạn xác định được điều bạn thực sự cần và dồn hết sức mình để theo đuổi nó, bạn sẽ dễ dàng đạt được điều mà bạn mong đợi.

Càng hình dung một cách chi tiết những kết quả mình mong đợi, bạn sẽ càng cảm thấy mình đến gần và dễ dàng đạt được chúng hơn.

Muốn, là điều mong ước. Cần, là nhu cầu thật sự.

Để xác định điều mình muốn, đơn giản hãy hỏi: "Bây giờ mình muốn làm gì?". Để xác định điều mình cần, hãy tự hỏi: "Ta cần điều gì trong lúc này?".

Để có một quyết định đúng

Chiều tối hôm đó, Frank giới thiệu chàng trai với một trong những nhà thám hiểm giỏi nhất của đoàn, ông Hiro Tanaka - chủ một doanh nghiệp tại Nhật. Theo nhận xét ban đầu của chàng trai, ông Hiro có vẻ là một người kín đáo và chừng mực. Ba người bắt đầu cuộc hành trình. Họ cùng nhau vượt qua một đoạn rừng nguy hiểm. Frank đưa mọi người quay trở lại với đề tài mà ông đang thảo luận dở dang với chàng trai. Chàng trai đã được biết sơ qua về câu hỏi, nhưng anh vẫn còn có rất nhiều thắc mắc trong lòng. Anh hỏi hai người bạn đồng hành:

- Nếu cháu phải tự hỏi mình quá nhiều câu hỏi, liệu như vậy có rắc rối và mất quá nhiều thời gian để đi đến một quyết định không?

Frank mỉm cười khi nghe câu hỏi của chàng trai nhưng không nói gì. Đoạn, ông vẫy tay chào

tạm biệt hai người. Ông muốn suy tư một mình về những vấn đề của riêng mình. Chỉ còn lại chàng trai và nhà thám hiểm cừ khôi người Nhật Bản. Hiro trả lời câu hỏi của chàng trai:

- Cháu nói không sai. Nhưng người Nhật có một câu ngạn ngữ như thế này: "Ai đi càng chậm thì tới đích càng nhanh". Điều này có nghĩa là việc sửa chữa hậu quả do những quyết định sai lầm gây ra bao giờ cũng tốn nhiều thời gian và công sức hơn so với việc suy nghĩ cẩn thận ngay từ đầu.

Chàng trai đồng tình. Cứ nghĩ đến sai lầm của anh về chuyện để quên bản đồ ở nhà thì thấy rõ ngay. Mà giả như anh chịu bỏ chút thời gian quay lại lấy bản đồ thì hẳn đã không bị lạc đường và mất nhiều thời gian tìm kiếm mọi người. Hiro lại hỏi anh:

- Vậy cháu đã sẵn sàng cho phần thứ hai trong câu hỏi hôm nay chưa? Nào chúng ta tiếp tục nhé! "Có còn cách giải quyết nào khác mà bạn chưa tìm ra không?"

Chàng trai cười thật tươi và hỏi Hiro:

- Nếu có những vấn đề không còn cách giải quyết nào khác thì sao ạ?

- Thường thì trong bất cứ tình huống nào, con người ta cũng có đến vài ba hướng giải quyết

nào đó. Nhưng nhiều người lại không nhận ra điều này. Lúc nào người ta cũng tự suy diễn kiểu như: "Trời ạ! Mình chẳng có cách nào khác hơn!". Nếu cháu từng suy nghĩ như vậy thì đó là do cháu chưa chịu xem xét hết mọi khả năng thôi. Cảm giác lo sợ và yếm thế thường có trong mỗi chúng ta sẽ làm hạn chế tầm nhìn và khiến chúng ta bị động trước các tình huống, nhất là những tình huống bất ngờ. Nhưng thực tế thì không phải lúc nào chúng ta cũng ở vào thế cùng đường cả.

- Nhưng trong trường hợp bản thân chúng ta thật sự không biết là mình còn có giải pháp nào khác thì sao?

- Trong trường hợp đó ta cần phải tìm ra tất cả các giải pháp có thể giải quyết vấn đề của mình.

- Nhưng bằng cách nào ạ?

- Cháu có thể bắt đầu bằng cách đặt ra cho mình những câu hỏi và quan sát xung quanh. Dĩ nhiên là chỉ chú ý đến những gì thật sự cần thiết cho cháu để có thể đi đến một quyết định tốt hơn. Còn những gì không liên quan thì đừng nên mất thời gian vào đấy.

Một điều quan trọng khác nữa là trong quá trình tìm hiểu những thông tin liên quan đến việc ra quyết định của mình, cháu đừng bỏ qua

những chi tiết mà đôi khi cháu chưa để ý tới. Có như thế cháu mới nhận ra được hết các cơ hội lựa chọn thực sự của mình, cháu sẽ không bị ảo tưởng và mọi thứ trước mắt cháu sẽ trở nên rõ ràng hơn.

- Nghe có vẻ khó quá ông nhỉ?

- Nếu biết cách thì cũng không quá khó đâu cháu ạ. Trong trường hợp này, hãy sử dụng đến khả năng quan sát của cháu, và phải thật khách quan. Ví dụ nhé, giả sử như cháu phải tìm kiếm địa điểm để xây dựng một khu vườn ươm cây. Và cháu được giới thiệu một địa điểm có vẻ thích hợp, chỉ có điều dường như khu vực đó gió hơi lớn. Người ta đảm bảo với cháu đây là một nơi kín gió nhưng làm thế nào cháu có thể biết được điều đó là đúng?

Chàng trai trẻ ngẫm nghĩ.

Hiro gợi ý:

- Cháu sẽ rút ra điều gì khi nhìn vào một cái cây mọc ở vùng đất đó?

- Ủa nhỉ! Cháu có thể quan sát cây để xem liệu chúng có bị gió bẻ cong không.

- Chính xác. Vậy thì cuối cùng cháu nghĩ nên tin vào cái nào hơn? Lời nói của người khác hay những gì mà chính cháu quan sát được?

Chàng trai không trả lời. Nhiều lần anh đã tự mình tìm hiểu rồi quyết định theo ý mình và những lần đó đã không làm anh thất vọng. Chàng hạn trong lần mua chiếc xe đầu tiên, anh đã để ý quan sát rất nhiều loại xe khác nhau trên đường phố trước khi chọn được một chiếc phù hợp với sở thích. Và anh đã rất hài lòng với quyết định sau cùng của mình. Rõ ràng là dựa vào chính kiến của mình thì vẫn tốt hơn rất nhiều. Anh nói với Hiro:

- Đúng là dựa vào sự quan sát và đánh giá của mình thì vẫn tốt hơn, ông ạ!

- Vậy đấy! Nếu cháu muốn biết nhiều hơn, hãy để ý quan sát càng nhiều càng tốt.

Chàng trai ngẫm nghĩ về điều này và hỏi:

- Vậy nói chuyện với những người thường quan sát có giúp cháu trở nên nhạy bén hơn không?

- Đương nhiên rồi! Cứ mạnh dạn hỏi chuyện những người có kinh nghiệm nhất mà cháu biết. Như trong đoàn thám hiểm này, có rất nhiều người mà cháu có thể học hỏi. Cháu hãy để ý cách tiếp cận và đánh giá vấn đề của họ, từ đó rút ra những bài học cháu nghĩ là hay và cần thiết cho bản thân.

Nếu cháu cảm thấy người nào đó có thể giúp cháu giải quyết được vấn đề của mình thì cứ hỏi

họ. Rồi lắng nghe họ trả lời như thế nào. Nhưng có điều cháu cần lưu ý là đừng nên dễ dàng nghe theo người khác một cách thiếu suy xét mà hãy biết tự mình kiểm chứng lại vấn đề.

Chàng trai tán thành:

- Giờ thì cháu bắt đầu hiểu ra vấn đề rồi. Hãy tự mình tìm hiểu sự việc!

Hiro lại nói:

- Hiếm khi chúng ta có thể tìm ra các giải pháp của vấn đề chỉ bằng cách há miệng ngồi đợi chúng tới.

- Thế mà nhiều lúc cháu lại như vậy đấy. Cháu cũng chẳng hiểu tại sao mình lại làm thế nữa.

- Có lẽ nỗi sợ hãi trong tiềm thức đã khiến chúng ta mệt mỏi và không dám hành động. Lo sợ làm chúng ta hoang mang và nhiều khi còn khiến chúng ta hành động một cách mù quáng. Có một lần, ta nghe được lời của một người cha nói về người con gái đã mất của mình - người đã cố ý tìm đến cái chết khi mới chỉ tròn hai mươi tuổi. Cháu có biết ông ấy nói gì không? Ông nói ông rất đau lòng khi con gái ông đã chọn cái chết là cách duy nhất để giải quyết vấn đề trong khi vẫn còn nhiều cách giải quyết khác tốt hơn. Cô ta đã quá sợ hãi và tuyệt vọng nên mới chạy trốn bằng cách đó...

Nói tới đây thì Hiro dừng lại, ông không khỏi xúc động khi nghĩ tới nỗi buồn của một người cha trước sự việc đau lòng này.

- Đáng tiếc nhất là những điều làm chúng ta sợ hãi và nhụt chí thường lại là những điều không có thật.

Đó cũng là lý do tại sao khi cháu nhìn thẳng vào thực tế, cháu sẽ cảm thấy vững vàng hơn. Khi quan sát và tìm hiểu vấn đề, ta sẽ sáng suốt hơn và nhìn nhận sự việc đúng với bản chất của nó hơn.

Hiro lại hỏi chàng trai:

- Trong trường hợp nào thì cháu sẽ dễ dàng rơi vào trạng thái chán nản? Khi cháu thấy mình không có sự lựa chọn hay khi cháu thấy mình vẫn có nhiều cách giải quyết khác?

- Tất nhiên là khi cháu thấy mình không có sự lựa chọn. Đó cũng chính là rắc rối mà hiện cháu đang gặp phải.

- Thế cháu làm cách nào để tìm kiếm các hướng giải quyết? Ngồi một chỗ và chìm đắm trong suy nghĩ hay bắt tay vào tìm hiểu các thông tin thực tế có liên quan?

- Có lẽ cháu cần phải tích cực tìm hiểu bản chất vấn đề để tìm ra các giải pháp, nhưng cháu nên nhớ rằng thông tin không đơn thuần chỉ là

bộ sưu tập các sự việc. Vấn đề còn ở chỗ người ta đánh giá và nhìn nhận thông tin đó như thế nào nữa. Đó là một khía cạnh quan trọng mà cháu phải lưu ý.

Lời nhắc nhở của ông Hiro khiến chàng trai nhận ra vài điều mà trước đây anh không chú ý đến. Anh cần phải tìm hiểu, để ý thêm những suy nghĩ của người khác cũng như các sự kiện thực tế. Có lẽ sau này anh phải để tâm hơn đến khía cạnh này.

Chàng trai vẫn chưa hết thắc mắc:

- Nhưng không lẽ cứ thu thập thông tin mãi thế hả ông? Làm sao cháu có thể biết bao nhiêu thì đủ để ra quyết định?

- Ta có thể chia thông tin ra làm hai loại: thứ nhất là loại thông tin nếu ta có được thì tốt, loại thứ hai là loại ta cần phải có.

Hiro lại nói tiếp:

- Có thể cháu sẽ có cảm giác rằng mình không bao giờ có đủ hết các thông tin mà mình muốn cả. Lúc đó cháu hãy tự hỏi mình là "Mình đã có đủ các thông tin mình cần chưa?". Hãy nhớ rằng những thông tin "cần thiết" là những điều mà nếu thiếu chúng, cháu không thể đưa ra một hướng giải quyết tốt được.

Chẳng hạn như tối nay, chúng ta sẽ phải dựng

trại để nghỉ chân. Điều chúng ta cần làm là phải nghiên cứu trước địa hình những khu gần đây để tìm một chỗ cắm trại gần nguồn nước. Nếu không, mọi việc sẽ trở nên khó khăn hơn.

Chàng trai quyết định ghi lại những lời ông Hiro vừa nói:

**Càng có được
nhiều thông tin,
bạn càng có nhiều
cơ hội để lựa chọn
cách hành động và
tìm được quyết
định đúng.**

- Cháu phải thú thật với ông là cháu cũng ít suy nghĩ để tìm ra hết các cơ hội của mình lắm.

- Lúc đó hãy tự hỏi mình rằng "Mình có thực sự cần điều này không? Có còn các giải pháp nào khác mà mình chưa nhận ra không? Mình có lường trước hết các tình huống xảy ra khi quyết định như thế này không?".

Chàng trai vẫn tiếp tục thắc mắc:

- Nhưng cuối cùng thì làm sao cháu có thể xác định được quyết định nào là tốt nhất cho cháu?

- Theo cháu thì sao?

- À... cháu nghĩ... cháu có thể tự hỏi mình, rằng liệu giải pháp này có phải là lựa chọn tốt nhất giúp mình đạt được điều mình cần không...

- Tuyệt lắm! Cháu biết nối kết tất cả các vấn đề trước đó lại với nhau. Cháu còn nhớ bước đầu tiên cháu phải làm để bắt đầu hướng tới một quyết định tốt hơn không?

- Có chứ ạ! Khi mà bản thân ta chưa biết phải làm gì để có được một quyết định khá hơn, cách tốt nhất là dừng ngay những gì đang làm mà ta biết nó không mang lại kết quả. Ngay cả khi chưa tìm ra được cách nào sáng sủa hơn để thay thế thì việc ta dừng lại cũng đã mở ra cho ta cơ hội đến với những điều khác tốt đẹp hơn."

- Đúng thế! Khi đã từ bỏ những thói quen trì trệ cũ, chúng ta sẽ dễ dàng tiếp cận với những cái mới hơn. Để ta kể cho cháu nghe chuyện về một anh bạn cùng đi với ta trong chuyến thám hiểm giống như thế này vào năm ngoái. Cậu ấy kể rằng từ khi chia tay với người yêu, công việc của cậu ấy dường như hoàn toàn đảo lộn. Điều đã khiến anh bạn này đau khổ là vì cậu ấy nghĩ mình vẫn còn yêu cô gái đó trong khi cô ta thì chẳng thiết tha đoái hoài gì đến cậu ấy.

- Chắc là anh này yêu cô bạn gái của mình nhiều lắm...

- Ta cũng không chắc lắm. Qua những gì cậu ấy kể thì ta nghĩ cũng không hẳn là cậu ấy quá yêu và thất vọng đến mức suy sụp như thế. Nhưng cậu ấy lại tin rằng cách duy nhất lúc đó có thể giúp mình thoát khỏi tình trạng này là phải quay lại với người yêu. Điều đó lại không thể được. Bế tắc đó khiến cậu ấy trở nên thất vọng khủng khiếp và ảnh hưởng nhiều đến công việc. Thật may là tình trạng đó không kéo dài.

- Vậy điều gì đã khiến anh ấy thay đổi hả ông?

- Một người bạn đã lôi cậu ấy ra khỏi cái vòng luẩn quẩn đó để nhìn nhận thực tế bằng cách đưa ra những câu hỏi. Anh ta hỏi người bạn đau khổ của mình: "Khi còn bên nhau, bọn cậu có

hạnh phúc không?". Cậu ta trả lời "không". Rồi người bạn lại hỏi: "Vậy cô ấy và cậu có làm gì để thay đổi tình trạng đó không?". Cậu trả lời cũng là "không". "Vậy thì cậu dựa vào điều gì để tin rằng nếu quay lại với nhau thì cả hai, hay ít ra cậu sẽ hạnh phúc hơn trước?". Câu này thì anh bạn của ta không trả lời được, bởi vì niềm tin của anh ta là vô căn cứ, là phi thực tế. Người bạn đã khuyên cậu ta rằng: "Cô ấy không thể quay lại với cậu. Đó là sự thật. Tốt nhất là cậu nên nhìn thẳng vào thực tế và thay đổi thái độ của mình. Sao cậu không học hỏi những sai lầm từ cuộc tình này và rút kinh nghiệm. Biết đâu việc chia tay nhau là một điều may mắn thì sao? Biết đâu nhờ vậy mà sau này cậu sẽ gặp được một cô gái khác hợp với mình hơn? Thử tưởng tượng xem cậu sẽ gặp được người phụ nữ trong mơ của mình trong một chuyến du lịch, một đợt công tác, hay tại một câu lạc bộ thể thao nào đó.... Rồi cậu hẹn hò với cô ấy và cùng nhau khám phá ra nhiều điều kỳ diệu. Hay cứ tưởng tượng rằng..."

Hiro không nói hết câu. Ông để cho chàng trai trẻ tưởng tượng ra những tình huống tốt đẹp khác có thể đến với người bạn của Hiro. Chàng trai trẻ mỉm cười:

- Cháu đoán chắc là bạn ông cảm thấy khá

hơn rất nhiều sau khi nói chuyện với người bạn của mình.

- Dĩ nhiên rồi! Vì những tình huống đó là hoàn toàn có khả năng xảy ra, lại thực tế hơn cái mong ước hão huyền quay lại với người yêu cũ và tiếp tục một cuộc tình không biết sẽ về đâu. Khi cậu ấy thôi không tự dằn vặt mình nữa thì tự nhiên, cậu ấy sẽ nghĩ đến những tình huống và cơ hội khác nhau. Cậu ấy có quyền lựa chọn thái độ của mình với hoàn cảnh hiện tại. Thực tế là những cơ hội này hay các cơ hội khác vẫn luôn hiện diện ở đó. Chỉ có điều cậu ấy, cũng như nhiều người khác, không ý thức được nó mà thôi.

- Câu chuyện ông kể làm cháu nhớ đến một người bạn của mình. Cô ấy cũng vừa chấm dứt một cuộc tình với người bạn trai, đồng thời cũng là bạn học thân thiết nhất của cô ấy hơn mười năm qua. Cô ấy thật sự đang rất hụt hẫng và thất vọng.

- Thế cháu có biết vì sao kết quả lại đáng tiếc như thế không, chắc không phải như anh bạn của ta chứ?

Chàng trai nhìn xuống, giọng buồn bã:

- Khi người yêu cô ấy nói chia tay, cô ấy không biết và cũng không tin là anh ta đã chọn lựa một người con gái khác. Vì cô ấy đã đặt hết

niềm tin và hy vọng vào tình yêu của mình, vào anh ta. Chưa bao giờ cô ấy nghĩ đến kết cuộc như thế cả. Nhưng khi cô ấy hiểu ra thì lòng cảm thấy đầy thù hận. Cô ấy nói với cháu rằng, cô muốn xóa sạch tất cả những gì liên quan đến anh ta, đến cuộc tình đẹp nhất của cuộc đời mình. Cô ấy đã tìm đến rượu và cho đó là cách nhanh nhất để quên.

Hiro hỏi chàng trai:

- Thế cháu có cho đó là cách tốt nhất không - quên tất cả để bắt đầu lại tất cả?

- Vâng, cháu cũng nghĩ vậy. Chúng ta không nên nhớ đến những kỷ niệm làm ta đau lòng.

- Chưa chắc đâu cháu ạ! Kỷ niệm dù vui hay buồn đều có giá trị của nó. Chúng ta tìm cách để quên tức là điều đó đã khắc sâu trong chúng ta, là một phần của cuộc đời chúng ta. Cô bạn của cháu cũng thế.

- Vậy theo ông thì chúng ta có nên giữ lại những kỷ niệm, những hình ảnh của một cuộc tình đã tan vỡ không?

- Điều đó còn tùy thuộc vào bản thân của mỗi người. Trước khi quyết định có nên mang theo trong cuộc đời mình hay không, chúng ta cần suy xét xem những hình ảnh, những kỷ niệm đó có là điều giúp chúng ta vượt qua những khó khăn

trong cuộc sống hay không, có là niềm khích lệ, động viên cho ta đi tiếp con đường của mình một cách đầy lạc quan hay không. Còn nếu đó chỉ là những thứ làm cho ta tuyệt vọng và đau thương thì đừng nên nuôi dưỡng trong lòng.

- Nhưng đối với cô ấy, mặc dù quá khứ có vô số những điều hạnh phúc nhưng sự thật đang diễn ra trước mắt lại quá phũ phàng. Làm sao cô ấy có thể...

- Châu còn chưa biết một điều, đó là chúng ta phải biết chọn một thời điểm để nhớ. Thường thì trước lúc kết thúc, cho dù là kết thúc vì nguyên nhân gì, thì mọi cuộc tình đều có những kỷ niệm đẹp, đều có những điều đáng nhớ. Chúng ta chỉ nên giữ lại những kỷ niệm đến thời điểm ấy mà thôi.

Để chàng trai suy nghĩ những lời ông vừa nói một lúc, Hiro nói tiếp:

- Nhiều người khi yêu hoặc kết hôn với một người nào đó, họ muốn người kia phải vứt bỏ tất cả những kỷ vật của cuộc tình cũ, muốn người kia đừng bao giờ nhắc đến và quên hết những gì liên quan đến "người xưa"... Nhưng ta cho đó là một điều sai lầm.

Chàng trai tỏ vẻ ngạc nhiên:

- Vì sao ạ? Châu nghĩ rằng đó là điều tất

nhiên đấy chứ.

- Vì có hai vấn đề, thứ nhất, nếu một người dễ dàng vứt bỏ những gì mà lẽ ra anh ta phải trân trọng gìn giữ hoặc dễ dàng quên những kỷ niệm đẹp đẽ của mình thì anh ta cũng sẽ dễ dàng làm điều đó với người bạn đời của mình sau này. Thứ hai, chúng ta không thể bắt buộc người khác nhớ hay quên một điều gì. Nếu chúng ta cứ khẳng định buộc người khác vứt bỏ những kỷ niệm đáng nhớ của họ trong quá khứ thì nếu có, họ cũng chỉ "vứt bỏ" trước mặt chúng ta thôi, chứ bản thân họ vẫn cất giữ những điều ấy ở một góc khuất nào đó trong trái tim mình, cháu ạ!

Những lời Hiro thật sâu lắng, như thế đó là sự chiêm nghiệm của chính cuộc đời ông. Chàng trai bắt gặp ánh mắt đầy tâm sự của Hiro khi ông nhìn xa xăm. Chợt mắt chàng trai sáng lên, anh hỏi Hiro một điều mà dường như anh đã trăn trở từ lâu:

- Châu từng nghe nhiều người nói rằng "Tình yêu không bao giờ chết đi, mà sống mãi cùng với tâm hồn những người yêu nhau, dù họ có bị chia cắt bởi không gian, thời gian và cả cái chết". Nhưng hiện tại xung quanh cháu, rất nhiều người luôn than thở rằng tình yêu của họ đã chết khi cuộc tình chấm dứt. Vậy có gì mâu

thuần không ông?

- Ô! Một câu hỏi thú vị đấy. Tình yêu là một điều tuyệt vời nhất mà con người có thể có được. Đó là gia tài lớn nhất của cuộc sống và là nguồn động viên lớn nhất của con người. Nhưng đó phải là tình yêu đích thực, cháu ạ! Cháu có nghe nói câu này chưa: "Cái na ná tình yêu thì có trăm nghìn, nhưng đích thực tình yêu thì chỉ có một". Nếu là tình yêu thật sự, thì nó sẽ sống mãi cho dù hoàn cảnh thời gian có thể nào đi nữa. Nếu ví tình yêu như một ngọn lửa thì những thử thách, thời gian hay xa cách có thể ví như những cơn gió bão, nó sẽ dập tắt những ngọn lửa nhỏ và sẽ làm bùng lên những đám lửa lớn.

Và chính những người yêu nhau sẽ quyết định tình yêu của họ là gì. Nếu là một tình yêu đích thực, nó sẽ sống mãi trong lòng ta cho dù cuộc sống có thể nào đi nữa. Vì bản thân tình yêu là một động lực giúp con người mạnh mẽ và sống tốt hơn.

Chàng trai lắng nghe chăm chú như muốn nuốt từng lời diễn giải sâu sắc của ông. Hiro nói tiếp:

- Thế đấy cháu ạ, trong tình yêu, cuộc sống hay trong công việc cũng thế, trước khi quyết

định một điều gì, chúng ta cũng phải suy xét tất cả những khía cạnh của nó, đồng thời cũng phải biết lắng nghe trái tim mình mách bảo nữa đấy.

Chàng trai hỏi:

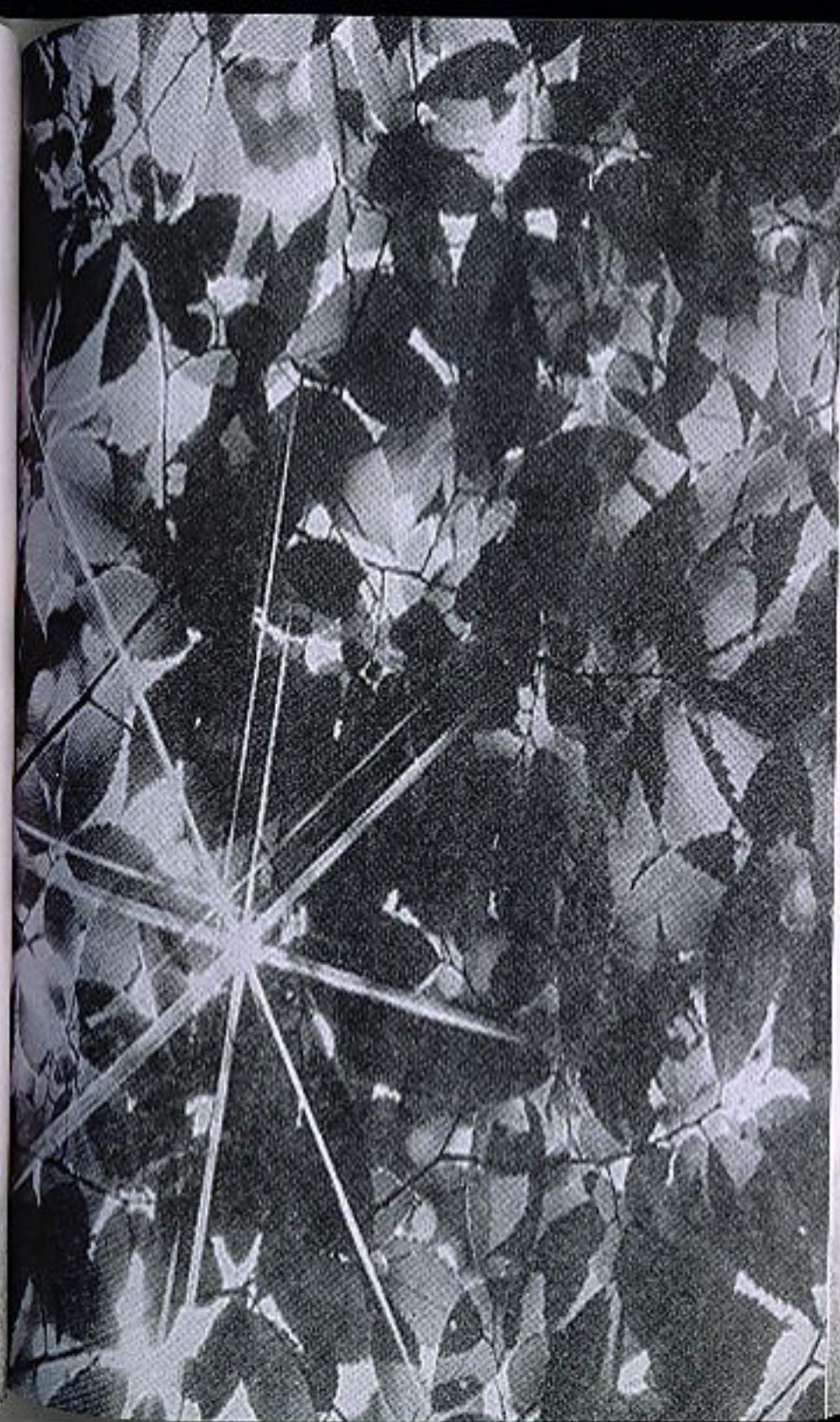
- Cháu đã hiểu rồi ông ạ!

Hiro giải thích thêm:

- Trở lại với vấn đề công việc, để cháu có thể hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của việc tìm hiểu trước khi đưa ra quyết định, ta sẽ kể cho cháu nghe một câu chuyện về Henry Ford. Một lần, ông chủ của hãng xe Ford lừng danh này phải tìm một người thích hợp để bổ nhiệm vào vị trí giám đốc quốc gia. Ông mời ba người giám đốc khu vực đi ăn tối với mình. Sau bữa ăn đó, ông đã chọn được một người và bổ nhiệm anh ta vào vị trí ông cần. Người này, sau khi được lựa chọn, đã hỏi Henry lý do tại sao ông lại chọn mình. Và Henry đã trả lời rằng: "Cả ba người các cậu đều là những người kinh doanh giỏi, nhưng tôi nhận thấy trong bữa ăn, cậu là người duy nhất chịu nếm món ăn của mình trước khi quyết định nếm thêm gia vị. Tuy đó là điều nhỏ nhặt nhưng nó lại nói lên được rằng cậu luôn chú ý tìm hiểu thông tin trước khi quyết định. Tôi thích những người như thế."

Chàng trai trở lại thăm trách mình. Ít khi anh

chịu xem xét vấn đề trước khi ra quyết định. Giờ nghỉ lại, anh tự hỏi không biết mình đã để vuột bao nhiêu cơ hội. Nhờ những phân tích của ông mà anh đã rút ra được một bài học ý nghĩa. Anh cảm ơn Hiro và tạm biệt ông. Anh muốn đi một mình và tự mình ngẫm nghĩ những điều đã học được. Sau đó, anh tìm một gốc cây to và ngồi xuống. Việc đầu tiên anh làm là lấy quyển sổ ghi chép của mình ra và bắt đầu ghi lại:

Để có một quyết định đúng:

- Trước hết, phải nhớ rằng luôn có những cách giải quyết mà mình chưa để ý hoặc chưa tìm ra được.
- Càng có được nhiều thông tin, bạn càng có nhiều cơ hội để chọn lựa cách hành động và tìm được quyết định đúng. Khi quyết định, bạn phải là chính bạn.
- Quyết định của bạn phải là hiệu quả nhất để đạt được điều bạn cần.
- Thu thập thông tin không chỉ là việc tìm hiểu sự kiện thực tế từ bản thân bạn, nó còn là thái độ và suy nghĩ của những người khác về sự kiện đó.
- Khi tự mình tìm hiểu những thông tin cần thiết, bạn phải theo dõi, quan sát một cách kỹ lưỡng. Nếu người khác cung cấp thông tin cho bạn, bạn cần phải tìm cách xác định lại mức độ chính xác của thông tin.

Những điều bạn cần tự hỏi:

- Bạn đã có được đủ thông tin mà mình cần chưa? Bạn có thể tìm được thông tin ở đâu, từ ai? Bằng cách nào? Bạn đã kiểm chứng lại chưa?
- Bạn đã tìm ra được những cách tốt nhất để thu thập thông tin chưa?

Hãy suy xét cẩn thận những điều bạn còn hoài nghi:

Bạn có thực sự cần điều này không? Còn cách nào khác mà bạn chưa nhận ra không? Bạn có lường trước hết các tình huống xảy ra sau khi quyết định như thế này không?

Trong tình yêu:

Trước khi quyết định có nên giữ lại những kỷ niệm và hình ảnh - dù buồn hay vui - của một cuộc tình tan vỡ, bạn cần phải suy xét những kỷ niệm và hình ảnh đó có là niềm động viên trong cuộc sống của bạn hay không.

Tiên liệu các tình huống

Đêm đó, sau khi nghỉ ngơi và ngắm nhìn cảnh hoàng hôn, đoàn thám hiểm lại tiếp tục khăn gói lên đường. Họ bắt đầu đi chậm lại vì trời đã tối. Vị trưởng đoàn khuyến khích các thành viên trong đoàn thử khám phá cách tìm đường trong đêm tối. Ông nói với mọi người:

- Quá trình ra một quyết định của chúng ta cũng tương tự như thế này, phải mò mẫm trong bóng tối. Và chúng ta có thể thắp sáng đường đi của mình bằng cách đặt câu hỏi cho chính mình. Còn nếu không, chúng ta sẽ kẹt mãi trong bóng tối.

Sau một tiếng đồng hồ mò mẫm, những người trong đoàn quyết định quay lại chỗ gần dòng suối mà họ đã tìm thấy để cắm trại qua đêm. Chàng trai bắt đầu cảm thấy lạnh, và dường như chiếc áo khoác mỏng chẳng giúp anh đủ ấm đêm nay. Giá mà anh tính trước đến điều này. Không khí trong rừng bao giờ cũng lạnh hơn rất nhiều, nhất là vào buổi tối. Sương

đêm bắt đầu rơi. Sự ẩm ướt cộng thêm cái lạnh khiến anh bắt đầu run lên. Anh xoa hai tay vào nhau để sưởi ấm.

Nhận thấy điều này, một thành viên trong đoàn - bà Ingrid Bauer - liền đưa cho anh mượn chiếc áo khoác dự phòng của bà. Bà đùa với anh:

- Thật là may cho cháu đấy! Vì cô chỉ thích mặc áo lạnh rộng.

Chàng trai đón lấy chiếc áo từ tay Ingrid với lòng biết ơn. Bà hỏi anh:

- Cô có nghe Frank nói là cháu đang muốn kiếm một người nào đó thật xuất sắc để tư vấn cho cháu những vấn đề trong công việc, phải không?

- Vâng ạ! - Anh cười - Cô có biết được người nào như thế không? Gần nơi cháu ở ấy.

- Không, làm sao cô biết được. Nhưng cô có thể hiểu được tại sao cháu lại cần đến một người như thế. Ở Đức, bọn cô có một hệ thống định hướng công việc, theo đó, những người trẻ sẽ được hướng dẫn và hỗ trợ trong nhiều năm cho đến khi họ có thể tự mình đảm nhận công việc độc lập. Còn ở đây, theo cô biết thì lại không có điều này, cho nên người ta phải tự tìm ra cho mình một cách riêng để học việc. Còn với cháu, thật ra cháu đã có người thầy cho riêng mình rồi đấy.

Chàng trai không khỏi ngạc nhiên:

- Cháu ấy à?

- Đúng thế đấy! Người đó không ai khác là chính bản thân cháu. Hãy nhìn lại những điều cháu đã làm trong quá khứ, cháu sẽ trưởng thành hơn và trở nên khôn ngoan hơn. Xem xét kỹ lại những quyết định trước đây của mình sẽ dạy cháu nhiều điều hơn so với việc cháu học từ người khác.

Từ những quyết định sai lầm của mình, cháu sẽ biết tránh những điều tương tự trong tương lai và ngược lại, phát huy những gì cháu đã làm đúng trong quá khứ.

Những lời của Ingrid khiến chàng trai nhớ lại những hành động thiếu sáng suốt của mình.

Ingrid nhặt lấy một cành cây nhỏ, đưa nó vào tim chiếc đèn lồng để châm lấy lửa rồi chuyển nó cho chàng trai:

- Hãy đốt lửa và vui lên. Đừng có quá khắt khe với bản thân như thế!

Chàng trai mỉm cười trước sự tinh ý của bà Ingrid.

- Cháu chỉ cần nhìn lại kết quả của những hành động trong quá khứ, nó sẽ giúp cháu hiểu thêm nhiều điều. Đó là những người thầy tốt

nhất. Mà hiện giờ cháu đã học đến phần nào trong Sơ đồ rồi?

- Đến giờ thì cháu đã đi được hai phần ba của giai đoạn một. Tức là đến phần hai câu hỏi "Mình có thực sự cần điều này không? Có còn các giải pháp nào khác mà mình chưa nhận ra không?"

- Thế cháu có muốn tìm hiểu câu hỏi thứ ba không?

- Có chứ. Cháu đang rất muốn biết đây.

- Đó là: "**Mình có lường trước được tất cả các tình huống xảy ra khi quyết định như thế này không?**"

Chàng trai đắm chiêu suy nghĩ. Bà Ingrid dịu dàng gợi ý:

- Cháu có nhớ là trưa nay cháu có kể cho các cô chú nghe về việc vị trưởng đoàn của chúng ta đã tránh khỏi lùm cây có rắn độc như thế nào không?

- Cháu vẫn nhớ. Ông ấy đã nhận ra nguy hiểm trong tích tắc. Sao mà ông ấy nhanh vậy nhỉ?

- Chính là vì ông ấy đã lường trước được tình huống này. Trước khi bắt đầu chuyến thám hiểm, ông ấy đã tự hỏi mình rằng: "Nếu có một con rắn bất thành linh lao ra từ trong bụi rậm, hoặc nếu vô tình có một tảng đá nào đó rớt xuống từ trên cao... thì điều gì sẽ xảy ra?".

Như cháu thấy đây, ông ấy đã dự đoán trước những tình huống có thể xảy ra và chuẩn bị để đối phó với chúng. Chúng ta cũng có thể học hỏi ở ông ấy. Ta sẽ không bị bất ngờ với những điều mà ta đã lường trước. Giống như một tay chơi cờ giỏi thì luôn tính toán được trước những nước đi để cuối cùng có thể giành được chiến thắng.

- Cô có thể nói rõ hơn được không ạ?

- Lại dùng đến những câu hỏi thôi. Chúng ta có thể dự kiến trước những tình huống có thể phát sinh, rồi tự hỏi mình: "Sau đó thì chuyện sẽ như thế nào? Cái gì sẽ xảy ra tiếp?". Cứ hỏi thế thì rồi chúng ta sẽ dự đoán được các tình huống xảy ra.

Giống như là ta đi "thăm hiểm" cuộc sống và công việc vậy, lúc nào chúng ta cũng cần phải dự tính trước những tình huống xấu có thể phát sinh và cảnh giác với chúng.

Chàng trai như đã hiểu ý của Ingrid:

- Chúng ta đều biết trong rừng núi thường có rắn và đá, nhưng nếu chúng ta nghĩ đến các tình huống xấu xảy ra, chúng ta sẽ biết cách đối phó với chúng.

- Không sai. Câu hỏi đó giúp ta suy nghĩ một cách thấu đáo và đạt được điều ta cần.

- Ý của cô là trước khi quyết định, cháu nên

xem xét từng giải pháp mà mình có và tự đặt câu hỏi nếu mình chọn giải pháp này thì điều gì sẽ xảy ra? Rồi điều gì tiếp theo đó?

- Đúng thế, hãy hình dung một cách chi tiết những điều có thể xảy ra mỗi khi cháu quyết định một vấn đề gì, điều này sẽ giúp cháu lường trước được kết quả.

Rồi họ ngồi trong im lặng. Mỗi người theo đuổi một ý nghĩ riêng. Chàng trai tự hỏi mình: "Giả sử mình cứ tiếp tục thực hiện quyết định ban đầu của mình, vậy thì điều gì sẽ xảy ra, rồi điều gì tiếp sau đó?". Ngay lúc ấy, anh nhận ra rằng anh sẽ không nhận được kết quả anh cần.

Anh cần phải đưa ra một quyết định khác tốt hơn.

Rồi cứ như thế, anh xem xét các quyết định khác nhau và dự đoán các tình huống có thể xảy ra. Sau mỗi lần suy xét một cách thấu đáo các giải pháp, anh lại cảm thấy mình đến gần hơn với quyết định mà mình thực sự cần.

Ingrid nhận xét:

- Cô đã từng gặp rất nhiều người chỉ vì không chịu lường trước các quyết định của mình nên đã thất bại thảm hại.

- Cô có thể kể cho cháu một vài trường hợp cụ thể được không?

- Dĩ nhiên là được. Thế cháu muốn nghe chuyện xảy ra với một công ty hay với một cá nhân?

- Nếu cô kể cho cháu nghe cả hai chuyện thì càng tốt. - Chàng trai trả lời.

- Câu chuyện đầu tiên nhé. Chuyện này xảy ra với ngành công nghiệp ô tô của Mỹ. Mục đích của họ là thu được thật nhiều lợi nhuận nên họ chủ yếu sản xuất các loại xe cỡ lớn. Nhưng rồi do giá xăng dầu tăng cao nên người tiêu dùng bắt đầu chuyển sang sử dụng các loại xe nhỏ hơn và ngày càng ý thức được khía cạnh bảo vệ môi trường của sản phẩm. Những yếu tố này đã khiến cho ngành công nghiệp ô tô tụt dốc. Để người tiêu dùng quay trở lại với thói quen mua xe loại lớn, các nhà sản xuất đã quyết định tung ra các loại xe nhỏ chất lượng kém. Họ cho rằng khách hàng sẽ chán khi đi loại xe này và quay lại dùng xe cỡ lớn như trước đây. Nhưng họ đã không tính đến một điều.

Các nhà chiến lược đã không đặt ra câu hỏi "Nếu mình không đáp ứng cái mà thị trường cần, thì điều gì sẽ xảy ra? Rồi điều gì tiếp theo đó?".

Chính quyết định thiếu cân nhắc đó đã mở đường cho những nhà sản xuất xe ô tô nước ngoài tràn vào thị trường Mỹ. Họ đã sản xuất ra loại xe nhỏ có chất lượng cao hơn, đáp ứng yêu cầu đang cần của khách hàng. Khách hàng đã

quay lưng với xe Mỹ và tìm đến hãng khác có sản phẩm thỏa mãn nhu cầu của họ. Mà một khi khách hàng đã từ bỏ nhà sản xuất thì rất hiếm khi họ chịu quay trở lại. Như vậy, vô hình chung họ đã tự mang mớ dế trước mặt mèo, dâng thị phần của mình cho đối thủ. Thế đấy, nếu các hãng sản xuất xe ô tô của Mỹ chịu xem xét chiến lược của mình một cách cẩn thận hơn và lường trước các quyết định của mình thì sự việc sẽ không tồi tệ đến thế. Đáng lẽ ra họ phải suy nghĩ một cách thấu đáo rằng nhu cầu của thị trường hiện nay là dùng xe loại nhỏ, từ đó họ sẽ có thể nghĩ ra cách để đáp ứng nhu cầu của khách hàng. Họ đã tự đánh mất uy tín của mình chỉ vì một quyết định thiếu đúng đắn.

- Điều này cho thấy, sửa chữa hậu quả của một quyết định sai lầm bao giờ cũng mất thời gian và công sức hơn rất nhiều so với việc ta bỏ thời gian suy xét quyết định ngay từ đầu.

- Đúng vậy - Ingrid tiếp lời - Qua chuyện này có thể thấy là các công ty cần phải có những người có khả năng suy xét cẩn thận các vấn đề trước khi ra một quyết định có khả năng gây ảnh hưởng đến toàn bộ công ty.

Chàng trai trầm nghĩ, quả thật nếu phương pháp quyết định vấn đề thực sự có hiệu quả như bà ấy nói thì mình sẽ áp dụng nó ở công ty mình.

Ingrid lại tiếp tục kể cho anh nghe về một trường hợp khác:

- Công ty cô có lần cần phải tuyển dụng một nhà quản lý mới để điều hành văn phòng đại diện ở một thành phố lớn. Lần đó, do cô đang trong kỳ nghỉ nên không tham gia vào quá trình tuyển dụng. Khi cô quay trở lại làm việc thì những người cộng tác với cô đã chọn được một người vào làm. Công ty cô tổ chức một bữa tiệc để giới thiệu người mới. Khi tiếp xúc với người này, cô nhận thấy có cái gì đó không ổn. Hình như nữ ứng viên này không phải là người mà công ty cô đang cần.

Ngày hôm sau, cô liên hợp mọi người lại và nói chuyện với họ về việc này. Cô đặt ra những câu hỏi mà cô đã học được qua chuyến đi lần trước. Qua việc trả lời những câu hỏi này, tất cả mọi người đều nhận ra là mình đã có một quyết định hết sức sai lầm. Họ đã không thật sự suy nghĩ về quyết định đó một cách thấu đáo. Có những người cũng có cảm giác rằng ứng viên này không phù hợp, nhưng họ lại không muốn công nhận điều đó, ngay cả với chính bản thân họ. Họ đã tự lừa dối mình.

Sự thật là họ chỉ muốn tuyển được người thật nhanh. Rồi đến khi họ tự hỏi: "Nếu mình thuê cô ta, điều gì sẽ xảy ra, tiếp theo đó là gì?", và họ

nhận thấy rằng cuối cùng thì chỉ sau sáu tháng, họ sẽ buộc phải sa thải cô ta.

Và thế là bọn cô tập trung vào điều mình cần, bỏ thời gian và công sức ra lựa chọn các ứng cử viên khác. Cuối cùng, bọn cô cũng tìm được một ứng viên xuất sắc. Từ khi có người này vào làm việc, hoạt động của công ty ở thành phố đó phát triển lên rất nhiều. Nhiều lúc nghĩ lại về sự lựa chọn trước đây của mình, bọn cô thấy sao lúc đó mình thật thiếu cân nhắc.

Sau đó, cô đã chia sẻ những điều cô học được từ chuyên thám hiểm này với các đồng nghiệp và khuyến khích họ áp dụng chúng. Hầu hết họ đều nhận ra rằng trước đây, họ đều đã phải trả giá đắt cho những quyết định sai lầm.

Chàng trai ngẫm nghĩ một lát rồi lấy quyển sổ của mình ra và ghi lại:

Bạn hãy tự hỏi: Điều gì sẽ xảy ra khi bạn ra một quyết định? Điều xảy ra tiếp theo đó là gì?... và cứ như thế cho đến khi bạn có thể dự đoán được các tình huống sau khi quyết định. Bằng cách đó, bạn sẽ tìm được cách giải quyết vấn đề tốt nhất.

Chàng trai trẻ chợt nhận ra rằng, chỉ cần tự hỏi mình một câu hết sức đơn giản là "rồi điều gì sẽ xảy ra", có thể anh sẽ ngộ ra được rất nhiều điều.

Theo ánh sáng của ngọn lửa trại, anh nhìn lên bầu trời và thấy có vẻ như trời đang chuyển mưa. Và hình như những người khác cũng nhận ra điều đó nên họ đã đi thu gom củi khô bỏ vào những túi nylông để tránh cho chúng khỏi bị ướt lờ như trời có mưa. Sáng mai họ sẽ phải cần dùng đèn sưởi củi ấy để nấu bữa ăn sáng. Anh hiểu là mọi người đang dự đoán và chuẩn bị cho những tình huống có thể xảy ra. Vào thời điểm này thì việc đi thu gom củi là một công việc không có gì to tát. Nhưng nếu gặp mưa, sáng hôm sau hẳn là rất khác biệt. Chàng trai lại nghĩ đến rắc rối hiện tại của mình và tự hỏi: "Bây giờ, mình phải dự đoán điều gì đây?".

Ingrid quay sang nói với anh:

- Hiro đã từng bảo với cô rằng việc mong có một kết cục tốt hơn cũng như việc đuổi bắt những chú bướm trong vườn vậy. Càng cố bắt chúng, chúng càng bay xa khỏi tầm với của chúng ta. Và cuối cùng thì chẳng bắt được gì mà bản thân ta lại trở nên mệt mỏi.

Chàng trai hỏi lại:

- Nhưng nếu không theo đuổi chúng thì làm sao ta có thể đạt được những kết quả tốt hơn?

- Cháu nói không sai. Nhưng ở đây, chúng ta chỉ nên tập trung vào điều mà mình thực sự cần, tìm ra các giải pháp để đạt được điều đó và cuối cùng là xem xét các giải pháp và lường trước những điều có thể xảy ra khi mình quyết định lựa chọn nó. Và cứ như thế, hãy để cho những kết quả tốt hơn đến với ta một cách tự nhiên.

Tâm trí chàng trai lại nghĩ đến những quyết định của riêng mình. Anh bắt đầu tin rằng nếu anh áp dụng phương pháp này, anh sẽ đạt được kết quả tốt hơn.

- Nhưng ai sẽ quyết định thế nào là "kết quả tốt hơn"? - Anh hỏi Ingrid.

- Chính cháu là người quyết định! Trước hết, cháu phải xác định rõ đâu là điều cháu thực sự cần. Và cuối cùng cháu hãy đánh giá kết quả cháu nhận được bằng cách hỏi bản thân mình: "Kết quả này đã đáp ứng được điều mình cần chưa?" Đó cũng là lý do vì sao mà việc xác định rõ điều mình cần ngay từ đầu rất quan trọng. Sau khi biết rõ đâu là điều mình thực sự cần, cháu mới có thể tìm ra các giải pháp để giải quyết vấn đề và cuối cùng là suy nghĩ thấu đáo từng giải pháp một.

Chàng trai hiểu rằng mình phải suy nghĩ thật kỹ trước khi đưa ra một quyết định nào đó.

- Cháu có bao giờ phải thất vọng vì những quyết định mà cháu cho là tốt chưa?

- Trời! Không chỉ một lần đâu cô ạ!

- Thử nghĩ xem, có lần nào cháu phải hối hận vì những quyết định tốt của mình chưa?

- Điều làm cháu tiếc nhất đối với những quyết định tốt của mình là ước gì mình có những quyết định đó sớm hơn.

- Đó cũng là điều cô đang muốn nói. Sao cháu không quyết định sớm hơn?

- Có thể là vì cháu chưa từng nghĩ đến điều đó.

- Tại sao vậy?

- Có lẽ tại cháu đã không dành đủ thời gian và công sức để nghĩ về nó! - Chàng trai trẻ thú nhận.

Ingrid im lặng sau câu trả lời đó.

Chàng trai ngồi ngẫm nghĩ. Rồi anh chợt hiểu: "À, thì ra dành thời gian đặt những câu hỏi cho mình để tìm cách giải quyết vấn đề là điều hết sức quan trọng. Các câu hỏi sẽ thôi thúc mình tìm câu trả lời, dành nhiều thời gian hơn để suy nghĩ, tìm hiểu sự việc và cuối cùng mình sẽ quyết định nhanh hơn".

Giá như biết cách đặt câu hỏi thì mình sẽ không lãng phí quá nhiều thời gian để đi tìm câu trả lời. Giờ thì anh hiểu Hiro nói "đầu tư thời gian" có nghĩa là gì. Đầu tư thời gian vào vấn đề sẽ giúp ta quyết định nhanh hơn. Và tiết kiệm thời gian nữa!

Anh lại hỏi Ingrid:

- Tại sao chúng ta lại thường không bỏ thời gian để suy nghĩ một cách thấu đáo cô nhi?

- Có lẽ là do chúng ta cứ cho rằng những quyết định đó chỉ có tác dụng trước mắt và chẳng có ảnh hưởng gì lâu dài đến chúng ta cả. Thực tế không phải như vậy. Cuộc sống của chúng ta được hình thành từ những quyết định mà ta cho là không quan trọng tại thời điểm đó. Nhưng các quyết định cũng giống như các quân cờ đô-mi-nô vậy. Kết quả của quyết định này có thể sẽ ảnh hưởng đến các quyết định tiếp theo. Chúng ta cần phải ý thức được điều này.

Bây giờ, cháu hãy thử suy nghĩ thấu đáo quyết định của mình. Sau đó, hãy gác nó lại và xem xét vào sáng hôm sau.

Chàng trai trẻ muốn dành buổi tối còn lại cho riêng mình. Anh cảm ơn Ingrid rồi đứng dậy. Với quyển sổ và ly cà-phê vừa mới pha nóng hổi trên tay, anh bước ra khỏi khu lều, đi về phía tảng đá

gần bờ sông và ngồi xuống. Anh giở sổ ra ghi lại những gì mình học được. Viết xong, anh trở về lều để ngủ, với ý định sáng mai sẽ đọc lại toàn bộ những ghi chép của mình.

Đến giữa đêm, chàng trai chợt tỉnh giấc vì tiếng mưa rơi. Âm thanh lộp độp của hạt mưa rớt trên mái lều gây cho người ta một cảm giác nao nao dễ chịu. Cuộn tròn trong chiếc túi ngủ ấm áp, anh ngẫm nghĩ lại những quyết định gần đây nhất của mình. Được một lúc, anh ngồi bật dậy và lôi quyển sổ của mình ra. Với tay lấy chiếc đèn pin, anh bắt đầu đọc:

Tiên liệu các tình huống:

Các quyết định mà bạn đưa ra trong quá khứ (dù đúng hay sai) chính là những người thầy tốt nhất của bạn. Việc xem xét và nhìn nhận bản chất của chúng sẽ giúp bạn tránh những sai lầm trong hiện tại.

Khi xem xét lại các kết quả công việc, bạn đừng nên quá dằn vặt bản thân. Hãy nghĩ rằng bạn đã làm điều tốt nhất mà bạn có thể.

Bạn sẽ đạt được kết quả tốt hơn khi biết tập trung vào điều bạn thực sự cần, tìm ra cách thực hiện điều bạn mong ước và tiên lượng các tình huống trước khi quyết định chọn một giải pháp nào đấy.

Để có thể đạt được kết quả đúng như mình mong muốn, bạn nên tìm cách trả lời các câu hỏi sau:

Nếu mình quyết định như thế này thì điều gì sẽ xảy ra, tiếp theo đó là gì? ... Mình sợ điều gì xảy ra nhất? Kết quả tốt nhất là gì? Nếu trường hợp tệ nhất xảy ra thì sẽ đối phó như thế nào? Mình có thực sự cần điều này không? Có còn các cách giải quyết nào khác mà mình chưa nhận ra không? Mình có lường trước được tất cả các tình huống xảy ra khi quyết định như thế này không?

Chặng đường tiếp theo

T hức dậy từ tờ mờ sáng, chàng trai cùng vị trưởng đoàn lấy củi khô nhóm lửa. Dù cơn mưa đã tạnh từ rất lâu nhưng mặt đất xung quanh khu cắm trại còn khá ẩm ướt. Trời se lạnh, hai người đàn ông im lặng đứng cạnh nhau, cùng cảm nhận hơi ấm tỏa ra từ ngọn lửa và thưởng thức tách cà phê thơm lòng.

Vị trưởng đoàn mở đầu câu chuyện:

- Cậu thấy phần một của phương pháp "Có hoặc Không" thế nào?

Chàng trai chậm rãi trả lời:

- Bằng cách dùng đến lý trí và đặt ra cho mình những câu hỏi... Quả thật, cháu thấy phương pháp đó rất hiệu quả. Vậy thì chúng ta còn cần đến phần hai của phương pháp này để làm gì nữa?

- Ta biết thế nào cậu cũng nói câu đó mà. Cần chú, để quyết định tốt hơn nữa. Phần lớn, khi quyết định điều gì, chúng ta thường chỉ vận

dụng một trong hai điều quan trọng: lý trí và con tim. Thế nên, các quyết định nhiều khi không chính xác.

Cậu có để ý không, chúng ta đã đi được nửa chặng đường của chuyến thám hiểm này rồi. Chặng còn lại của chuyến thám hiểm và cả phần hai của phương pháp "Có hoặc Không" có thể sẽ khó khăn hơn, nhưng lại rất cần thiết với chúng ta.

- Quả thật còn rất nhiều điều mà cháu muốn tìm hiểu thêm. Nhưng... trước khi bắt đầu với phần thứ hai, ông có thể nói cho cháu hiểu rõ hơn về cốt lõi của toàn bộ phương pháp này được không? Tại sao lại dùng đến câu hỏi chứ không phải điều gì khác?

- Bởi vì câu hỏi sẽ thôi thúc chúng ta tìm câu trả lời. Chúng ta thường có những quyết định sai lầm là vì chúng ta đã không chịu đặt ra những câu hỏi đơn giản cho bản thân ngay từ đầu.

Chàng trai trẻ cảm thấy băn khoăn với từ "đơn giản". Mà cũng phải thôi, ở lứa tuổi còn rất trẻ như anh, người ta ai chẳng thường phức tạp mọi chuyện lên. Thực ra, chàng trai trẻ cũng đã rất nhiều lần thử đơn giản hóa vấn đề nhưng rồi cũng chẳng ăn thua gì.

Dường như đọc được suy nghĩ của chàng trai, vị trưởng đoàn nhấn mạnh:

- Cậu sẽ thấy sức mạnh không ngờ của sự đơn giản, miễn là đừng đơn giản hóa vấn đề là được.

- Thực ra cháu vẫn chưa hiểu rõ đơn giản và đơn giản hóa khác nhau ở chỗ nào?

- Đơn giản hóa sẽ dễ dẫn đến tình trạng bị ảo tưởng và cuối cùng là tạo ra những kết quả không thỏa đáng.

Trong khi đó, sự đơn giản lại vừa đủ; và tất cả những gì chúng ta cần chỉ là thế.

Đó là lý do tại sao có nhiều kết quả tốt đẹp lại hình thành từ những điều đơn giản đến không ngờ. Nhiều khi những câu trả lời đơn giản lại chính là những điều khó nhận thấy nhất. Nhưng một khi cậu đã tìm được một câu trả lời đơn giản, cậu sẽ thấy nó rất dễ hiểu và rõ ràng. Một quyết định tốt thường dựa trên những gì chúng ta nhìn thấy chứ không phải là những gì chúng ta cảm thấy.

- Ông có thể nói rõ hơn được không ạ?

- Để ta lấy ví dụ cho cậu dễ hiểu nhé. Nó giống như những người đầu tư nhầm chỗ vậy. Khi mất hết tiền bạc rồi họ mới nhìn lại và than thở: "Đơn giản thế này mà mình không nghĩ ra. Giá như mình chịu bỏ nhiều thời gian hơn để đặt ra các câu hỏi và tìm hiểu kỹ càng hơn".

Vậy theo cậu thì tại sao chúng ta lại ít khi

chịu đặt câu hỏi cho bản thân mình? - Vị trưởng đoàn hỏi chàng trai.

- Có lẽ do chúng ta thường không biết hỏi cái gì. Hoặc có thể chúng ta không thực sự muốn hỏi. Chúng ta muốn có câu trả lời ngay nhưng lại không muốn dành thời gian để đặt câu hỏi.

Khi nói câu này, chàng trai chợt nhớ đến Socrates, người thầy vĩ đại của đất nước Hy Lạp cổ xưa. Ông đã giúp các học trò của mình tìm câu trả lời cho các vấn đề bằng cách đặt câu hỏi. Hóa ra phương pháp này không phải là một cái gì mới mẻ, nó đã được con người sử dụng cách đây hàng chục thế kỷ.

Vị trưởng đoàn lại tiếp tục giải thích cho anh:

- Câu hỏi giống như chiếc đồng hồ báo thức vậy. Nó thức tỉnh chúng ta.

- Thức tỉnh cái gì ạ?

- Nó giúp chúng ta thoát khỏi tình trạng mù mẫm và nhận ra thực tế - là những gì đang diễn ra quanh chúng ta và trong chúng ta.

Vị trưởng đoàn nói thêm:

- Các quyết định có hiệu quả đều dựa trên thực tế. Không may, tất cả chúng ta đều đã có những quyết định hiệu quả và không hiệu quả.

- Vậy thì điều gì tạo nên quyết định hiệu quả

và quyết định kém hiệu quả?

- Các quyết định kém hiệu quả thường dựa trên ảo tưởng, tức là những điều mà chúng ta tưởng là có thật. Ngược lại, những quyết định hiệu quả lại dựa trên những điều thực tế mà chúng ta nhận ra. Chính vì thế, việc đặt câu hỏi sẽ giúp chúng ta phân biệt đâu là điều có thật, đâu là ảo giác. Nó thực sự hữu ích đấy. Câu hỏi sẽ soi rõ ảo giác.

- Ảo giác?

- Ảo giác - hay ảo tưởng - là những điều không có thật nhưng chúng ta lại tin bởi vì chúng ta muốn thế, cho dù nhiều khi chúng ta biết nó không đúng. Chúng ta tự đánh lừa mình.

Đưa ra một quyết định dựa trên những điều không thực tế cũng giống như chúng ta xây dựng một lâu đài trên bãi cát. Sớm hay muộn, lâu đài cũng sẽ bị sụp đổ. Lúc đó cho dù con người có cố tình đem giấu vết thương vào một góc khuất nào đó của tâm hồn thì nó vẫn khiến cho ta có cảm giác nặng nề.

Sống trong ảo tưởng cũng giống như sống với nỗi đau âm ỉ triền miên vậy. Chúng ta biết rõ có điều gì đấy không ổn nhưng lại không muốn biết đó là cái gì. Chúng ta chối bỏ nó và hy vọng nó sẽ tự biến mất. Nhưng thực tế thì

không, nó vẫn ở đấy.

Tương tự như căn bệnh đau đầu kinh niên. Ban đầu, nó làm ta khổ sở nhưng cuối cùng ta đành chấp nhận và quen với sự hiện diện của nó. Điều này rất nguy hiểm vì ảo tưởng, giống như bệnh đau đầu kinh niên, sẽ dần dần hủy hoại chúng ta dù chúng ta có ý thức được điều đó hay không.

- Nguy hiểm như thế nào hả ông? - Chàng trai hỏi, không khỏi thoáng chút lo lắng khi nhớ lại là mình cũng đã từng gặp cảm giác này.

- Nguy hiểm ở chỗ... ta sẽ dần đánh mất cảm giác của mình, một cách vô thức.

Rồi ông bỗng đổi giọng:

- Này, lại đây! Cậu có muốn nhìn thử đoạn đường phía trước trong lịch trình thám hiểm của chúng ta không?

Nói rồi ông rảo bước đi về phía trước. Chàng trai cũng đi theo ông. Hai người cùng đi bộ dọc theo con đường gồ ghề, được khoảng nửa dặm thì họ đến một cây cầu treo. Chàng trai rất thích thú vì chiếc cầu cứ đong đưa và kêu kéo kẹt theo nhịp bước của anh. Và khi phóng tầm nhìn về phía trước, anh đã thật sự ngỡ ngàng. Chỉ cách nhau chưa tới một dặm nhưng quả thật khung cảnh ở đây nhìn ra khác hẳn với chỗ mà

đoàn người nghỉ lại đêm qua. Nó như một khúc ngoặt phân rõ phía trên và phía dưới. Ở đây, anh cảm nhận được thật rõ ràng chặng đường mình đã đi qua. Và chặng đường còn lại cũng hiện rõ trước mắt anh, chông chênh và huyền bí.

Vị trưởng đoàn dẫn anh đi xa thêm một chút nữa. Họ đến bên một chiếc hồ. Vị trưởng đoàn bảo chàng trai:

- Cậu thử nhìn xuống hồ và nói cho ta xem cậu thấy cái gì.

Chàng trai cúi xuống mặt hồ, anh cố nhìn thật lâu vào đáy hồ tĩnh lặng dưới ánh sáng mờ nhạt của buổi ban mai. Anh trả lời vị trưởng đoàn:

- Cháu thấy những hòn đá ạ!

- Thử nhìn kỹ lại xem, còn thấy gì khác nữa không?

Chàng trai nhìn chăm chú xuống đáy mặt hồ:

- Cháu nhìn thấy mình trong đó, ... đúng hơn là sự phản chiếu.

- Bây giờ thì cậu có thể nhận ra phần quan trọng mà cậu không dùng đến khi ra một quyết định rồi chứ. Đó chính là cậu. Cậu đã tự gạt mình ra khỏi quá trình quyết định vấn đề.

Tính cách của chúng ta ảnh hưởng nhiều đến cách chúng ta suy nghĩ và ra quyết định. Rất

nhiều người trong chúng ta thường quyết định vấn đề dựa trên tình cảm, làm theo sự mách bảo của trái tim, dù có thể chúng ta không ý thức được điều đó. Để có được một quyết định tốt cho bản thân, cậu phải biết lắng nghe cả hai nửa của mình: lý trí và trái tim.

Chiếc cầu mà chúng ta đang đứng đây giống như là sự kết nối hai phần trong con người cậu lại với nhau.

Phương pháp quyết định này cũng dễ học thôi. Hãy đặt một câu hỏi riêng tư và để cho trái tim cậu trả lời. Tiếp theo, hãy đặt một câu hỏi thực tiễn và để cho lý trí tìm lời giải đáp. Và rồi cậu sẽ nhanh chóng tìm được cho mình một quyết định sáng suốt.

Vị trưởng đoàn lại tiếp tục:

- Nhiều khi chúng ta không nhận ra nhưng cách tốt nhất để tìm ra một quyết định tốt là loại bỏ chướng ngại trên đường đi: đó chính là "cái tôi phá hoại" trong chúng ta.

- Chúng ta loại bỏ nó bằng cách nào ạ? - Chàng trai trẻ băn khoăn.

- Bằng chính tính cách của chúng ta.

- Ý ông là gì ạ?

- Tính cách của chúng ta - vị trưởng đoàn giải

thích - được tạo nên từ niềm tin cá nhân và cách chúng ta hành động dựa trên niềm tin ấy. Phần lớn chúng ta quyết định vấn đề dựa vào những điều chúng ta tin. Và niềm tin của chúng ta, thường lại được hình thành từ những quyết định mà chúng ta đã lựa chọn trong quá khứ. Những quyết định từ xa xưa ấy đã bị chúng ta quên lãng, nhưng chúng vẫn ảnh hưởng đến các quyết định hiện tại của chúng ta thông qua tiềm thức.

Chàng trai lúng túng cúi nhìn xuống đất. Vị trưởng đoàn tình ý nhận ra thoáng bối rối nơi chàng trai.

- Niềm tin là một điều gì đó mang tính chất riêng tư - Ông nói tiếp - Thế nên chúng ta thường không muốn thổ lộ điều đó với mọi người. Tuy nhiên, chúng ta nên tự mình cân nhắc chúng cẩn thận hơn cho chính bản thân chúng ta.

- Niềm tin của cháu thì liên quan gì đến các quyết định thực tiễn của cháu chứ?

Vị trưởng đoàn trả lời:

- Nếu cậu chỉ sử dụng những đức tính tốt của mình để suy nghĩ và quyết định vấn đề thì ta tin là cậu sẽ tìm ra được một hướng giải quyết thấu tình đạt lý đấy.

Các quyết định của cậu là tấm gương phản

chiếu những suy nghĩ, cảm giác và niềm tin của chính cậu. Chúng sẽ cho thấy cách cậu nhìn nhận cuộc sống và nhìn nhận bản thân mình.

Cậu có thể thấy được niềm tin của người khác bằng cách nhìn vào các quyết định mà người ấy đã từng thực hiện. Tương tự như thế, những người tình ý cũng có thể phát hiện ra niềm tin của cậu khi người ta nhìn vào các quyết định trong quá khứ của cậu.

Chàng trai trẻ không thích tí nào với ý nghĩ người khác có thể phát hiện ra niềm tin của anh một cách dễ dàng, nhưng anh cảm thấy vị trưởng đoàn nói đúng.

Chàng trai ghi lại:

**Bạn là người thế
nào, có thể ít người
nhận ra.
Nhưng những quyết
định của bạn sẽ bộc
lộ niềm tin và sự
mong muốn của
chính bản thân bạn.**

- Cậu có còn nhớ là chúng ta đã đề cập đến hai câu hỏi không? Cậu đã biết đến câu hỏi thực tiễn - tức là câu hỏi lý trí. Bây giờ, cậu có muốn tìm hiểu về câu hỏi riêng tư không? Câu hỏi về "chính bản thân cậu", người ra quyết định?

- Hỏi về bản thân cháu ư?

- Đúng thế! Vì câu hỏi này liên quan đến những niềm tin của cậu - đó là sự trung thực, trực giác và tri giác của cậu.

- Chúng ta xem xét cháu để làm gì ạ? - Chàng trai hỏi với giọng có phần cảnh giác.

Vị trưởng đoàn phì cười trước thái độ của chàng trai:

- Không phải là chúng ta xem xét cậu, mà là chính cậu xem xét bản thân cậu. Ta hiểu là việc nhìn thẳng vào bản thân sẽ khiến cho chúng ta cảm thấy không thoải mái lắm. Nhưng tin ta đi, việc này rất có ích cho cậu đấy!

- Tại sao ạ?

- Bởi vì cậu càng hiểu rõ bản thân con người mình bao nhiêu thì cậu càng dễ dàng quyết định vấn đề hơn bấy nhiêu.

Chàng trai ngẫm nghĩ rồi chợt hiểu:

- À, theo cháu hiểu thì câu hỏi thực tiễn sẽ giúp mình nhận diện rõ tình hình thực tế của

vấn đề, còn câu hỏi riêng tư sẽ giúp cháu hiểu rõ bản thân mình hơn, đúng không ạ?

Người trưởng đoàn mỉm cười hóm hỉnh:

- Hy vọng là như vậy. Khi cậu có ý thức về tính cách của mình và áp dụng chúng vào tình huống thực tế, cậu sẽ quyết định mọi việc tốt hơn.

Nhưng thôi, tạm thời cứ thế đã. Chúng ta sẽ nói tiếp trong bữa ăn sáng.

Hai người quay trở lại lều trại. Bữa ăn sáng nóng hổi đã giúp họ xua tan phần nào cái lạnh của sương mai đã ngấm vào người. Giữa lúc hai người đang chuyện trò với nhau thì những người khác trong đoàn đi tới và cùng tham gia cuộc nói chuyện. Chàng trai nói cho họ biết anh và vị trưởng đoàn đang thảo luận về tầm quan trọng của việc khám phá và xem xét niềm tin của bản thân.

Hiro nói với mọi người:

- Tối qua, khi chúng ta đang đi mò mẫm trong đêm tối, tự nhiên tôi có ý nghĩ rằng niềm tin cũng giống như ngọn đèn soi đường vậy. Trong đêm tối, chúng ta có thể đốt đèn lên để soi rọi lối đi. Tương tự như thế, niềm tin của chúng ta là những ngọn đèn dẫn ta đi đến các quyết định. Chỉ có điều, phần lớn chúng ta thường không nhận thấy bản thân mình đang

có những niềm tin nào.

Chàng trai trẻ nói:

- Đôi khi cháu có cảm tưởng rằng mình quyết định hầu hết các vấn đề trong cảnh mò mẫm vậy.

Mọi người cùng cười ồ lên. Vị trưởng đoàn nhận xét:

- Cậu là người biết cười vào sai lầm của mình. Đó là điều rất tốt. Khi chúng ta biết cách nhìn nhận các quyết định của mình trong quá khứ với một tinh thần cầu tiến, chúng ta sẽ học hỏi nhanh hơn và quyết định tốt hơn những lần trước. Ai đã từng nói câu: "Những người nào đi với tâm trạng thoải mái nhất thì sẽ đi được xa nhất" ấy nhỉ?

Chàng trai trẻ đoán:

- Chắc là của một nhà hiền triết phương Đông xa xưa nào đó.

Hiro cười to. Còn Ingrid thì mỉm cười và góp chuyện:

- Cháu đoán đúng rồi đấy. Hầu hết các ý tưởng khôn ngoan mà chúng ta phát hiện ra đều không có gì mới. Con người đã khám phá ra chúng từ hàng ngàn năm nay. Chúng ta thậm chí đều đã biết đến chúng, chỉ có điều chúng ta quên không ứng dụng chúng mà thôi.

Đó là lý do tại sao bạn có vẫn thường xuyên tham gia vào các chuyến đi kiểu như thế này, để tìm lại những nguyên tắc mà có thể ta đã vô tình lãng quên.

Frank nhìn chàng trai bằng cái nhìn đầy ý nghĩa:

- Sao, bây giờ cậu có còn nghĩ là chuyến thám hiểm này chỉ dành cho những người mới bắt đầu như cậu nữa không? Chà, mà ta nhớ hôm trước cậu có nói với ta mục tiêu của cậu là phấn đấu trở thành giám đốc công ty, và thậm chí là vị trí Tổng giám đốc điều hành vào một ngày nào đó, đúng không? Nếu thế thì hãy nhớ rằng, khi một vị Tổng giám đốc điều hành (CEO) tìm người để bổ nhiệm vào vị trí giám đốc công ty, ông ta sẽ không nói là: "Tôi muốn một người hiểu rõ tường tận sản phẩm của công ty" mà ông ấy sẽ tìm kiếm người có những phẩm chất cần thiết.

- Những phẩm chất gì vậy ạ? - Chàng trai hỏi ngay.

- Một CEO thông minh sẽ tự hỏi mình: "Liệu người này có đủ phẩm chất phù hợp để đảm đương công việc không?".

Chàng trai thắc mắc:

- Tại sao người ta lại quan tâm nhiều đến phẩm chất chứ không phải là khả năng chuyên môn?

Frank - vốn là một CEO - giải thích cho chàng trai:

- Bởi vì, thường thì một người có những phẩm chất tốt sẽ có khả năng đưa ra những quyết định tốt hơn, đặc biệt là những người trung thực, có trực giác và tri giác tốt.

- Tại sao lại là ba phẩm chất đó chứ không phải là những phẩm chất nào khác ạ?

Frank trả lời:

- Trung thực là bởi vì những người trung thực sẽ không tự lừa dối mình về hoàn cảnh hiện tại. Họ biết loại bỏ những điều ruộm rả và tìm ra bản chất của vấn đề rất nhanh.

Còn đối với những người có trực giác, họ sẽ biết tin vào trực giác của mình và không dựa dẫm hoàn toàn vào trực giác của người khác để đưa ra quyết định. Họ biết tin vào chính mình và hiểu rằng lãnh đạo có thể tin tưởng họ.

Cuối cùng là khả năng tri giác. Nếu một người nào đó không có khả năng thấy rằng họ có thể đang vô tình phá hoại chính thành quả của mình, sớm hay muộn công ty của họ cũng phải trả giá cho điều đó.

Khi ta may mắn tìm được ai đó có được những tính cách như vậy thì ta có thể yên tâm mà thuê họ và trả lương cho họ thật hậu hĩnh, vì

họ sẽ mang đến cho ta lợi nhuận gấp nhiều lần hơn thế.

Chàng trai trẻ mỉm cười và nói rất hào hứng:

- Châu nóng lòng muốn học đến phần câu hỏi riêng tư quá.

Cả nhóm lại cười rộ lên. Frank thôi không vòng vo nữa:

- Cậu hãy hỏi mình rằng: **Khi quyết định như thế này, mình có thành thật với bản thân không? Có tin vào trực giác của mình không? Và liệu mình có xứng đáng nhận những kết quả tốt hơn nữa không?**

Chàng trai không khỏi bất ngờ. Anh trầm nghĩ về những điều mà anh đã được nghe và nhận thấy mình sẽ còn phải suy nghĩ rất nhiều về điều này.

Vị trưởng đoàn mỉm cười và nói với anh:

- Thôi, cứ trên tinh thần là như vậy đi. Còn giờ thì chúng ta đỡ lều trại và lên đường tiếp tục cuộc hành trình.

Thành thật với chính mình

Xế trưa, lúc mọi người đang nghỉ chân, chàng trai để ý thấy Angela Cuvero, cô bé xinh đẹp người Braxin đang cùng với cha cô, ông Santo Cuvero, một thương gia nổi tiếng, ngồi nghỉ bên con suối.

Anh chào hai cha con và nói với cô gái:

- Angela này, tôi nhận thấy có khá nhiều người trong chuyến đi cứ luôn miệng hỏi thăm em, vậy nếu không phiền em cho tôi biết lý do được chứ?

Cô gái cười vang:

- Có gì đâu, chẳng qua trong đợt thám hiểm lần đầu em tham gia năm rồi, em rất ỳ rũ vì quá thật lúc đó em đang gặp một số vấn đề rắc rối. Vậy là trong lần đi này, họ cứ hỏi em là có dùng đến phương pháp đã học được năm ngoái không mà sao đợt này trông em tươi tỉnh thế.

- Thế hả. Thế em có dùng các phương pháp đó không? - Chàng trai tò mò.

- Có anh ạ. Và những phương pháp đó đã phát huy tác dụng - Cô gái vừa nói vừa cười - Em không chỉ dùng nó một lần để giải quyết các vấn đề của năm ngoái mà còn trong rất nhiều trường hợp khác nữa.

- Thế năm ngoái em gặp chuyện gì vậy?

Cô gái tỏ ra người lớn:

- Anh không cần phải biết đâu. Chuyện cũ ấy mà.

Quả là cô gái không còn cường điệu hóa các khó khăn của mình để tạo sự chú ý như trước đây nữa. Bây giờ cô lại thích đi tìm những câu trả lời hơn.

Chàng trai thừa nhận:

- Anh hiểu ý em là gì khi em nói gặp "rắc rối". Anh chưa kể điều này với ai nhưng quả thực là hiện tại anh cũng có một số vấn đề bế tắc trong công việc cũng như trong cuộc sống riêng. Tiếc là có vẻ như anh không thể làm được gì nhiều để cải thiện tình hình.

- Anh đang lừa dối ai thế? - Cô gái bắt ngờ hỏi.

Chàng trai ngán người ra không hiểu. Anh không biết phải nói như thế nào nữa. Thấy anh như thế, cô gái không kìm được tiếng cười:

- Ha ha, em đã chờ đợi gần một năm nay để có thể nói câu này với một ai đó. Năm ngoái, mọi người cũng nói với em như thế.

Chàng trai chưa hiểu ý cô nên vội vàng thanh minh:

- Anh có định dối lừa ai đâu?

Cô gái làm ra vẻ nghi ngờ:

- Thật thế sao?

Chàng trai biết là cô gái nghĩ anh đang tự bi kịch hóa vấn đề của mình. Anh thấy hơi khó chịu. Anh lại hỏi:

- Sao em lại nghĩ thế?

- Em đã từng đến đây. - Angela trả lời - Chính vì thế, em nhận thấy rằng lý do khiến phần lớn chúng ta gặp rắc rối là bởi chúng ta thường tự đánh lừa bản thân.

- Thế năm ngoái có chuyện gì xảy ra thế?

- Trong chuyến đi năm ngoái, mọi người nói với em về nhiều điều lắm, nào là "sự thật," rồi "thực tế," rồi "thực tâm," và "sự trung thực"... Nhưng những khái niệm đó lúc đầu chỉ làm cho em rối thêm. Về sau thì nhờ có mọi người giúp đỡ nên em cũng dần hiểu ra được nhiều điều.

- Anh cũng mong sao mình có thể hiểu được những khái niệm đó - Chàng trai thành thật.

- Thật ra thì áp dụng những điều mà em đã học cũng tương đối đơn giản và nó giúp ích cho em rất nhiều trong cuộc sống hàng ngày. "Thực tế" là bất cứ điều gì đang thực sự diễn ra. "Sự thật" là để diễn tả thực tại của bản thân và của người khác, còn "thực tâm" là thành thật với bản thân và cuối cùng "trung thực" là thành thật với người khác.

Giờ thì em có thể kết nối được tất cả các khái niệm này với nhau bằng cách nhìn nhận thẳng thắn điều em thực sự nghĩ và làm. Rồi sau đó, em xem xét những việc đang xảy ra với em. Cuối cùng em suy nghĩ thấu đáo về các lựa chọn của mình và lường trước mọi điều có thể xảy ra trước khi em quyết định một vấn đề. Phương pháp này giúp em không tự huyễn hoặc bản thân hay lừa dối người khác.

Và giờ thì mọi thứ đã trở nên tốt hơn đôi với em.

Rồi cô hồn nhiên cười to:

- Thật đáng ngạc nhiên! Mọi việc tự nhiên trở nên dễ dàng hơn với em. Cứ như là ngẫu nhiên ấy!

Về hào hứng của cô khiến chàng trai cảm thấy vui lây.

- Vậy bằng cách nào mà em có thể thành thật với bản thân mình?

- Năm ngoái, mọi người trong đoàn khuyến khích em áp dụng phần câu hỏi riêng tư trong phương pháp "Có hoặc Không": Khi quyết định như thế này, mình có thành thật với bản thân không? Có tin vào trực giác của mình không? Và liệu mình có xứng đáng nhận những kết quả tốt hơn nữa không?

Nói thật, hồi đó em cũng chẳng nghĩ rằng mấy câu hỏi này lại có thể giúp em giải quyết các rắc rối, nhưng mọi người vẫn nhiệt tình khuyến khích rằng em chỉ cần hỏi đi hỏi lại những câu hỏi đó, giống như là học thuộc lòng vậy.

Chàng trai ngẫm nghĩ về những điều cô gái trẻ vừa nói.

- Cuối cùng - cô gái tiếp tục câu chuyện - mọi người đều bảo với em là hầu hết chúng ta đều lãng tránh sự thật với bản thân, những người lớn tuổi thì cảm thấy tiếc vì họ đã tự lừa dối, huyễn hoặc bản thân quá nhiều. Khi họ nhận ra được điều đó thì đã muộn.

- Chắc họ làm em ngạc nhiên lắm hả? - Chàng trai hỏi.

- Đúng thế. Vì mỗi lần em gặp rắc rối, người lớn thường khuyến em hãy thôi đừng lừa dối bản thân và hãy nhìn đúng bản chất của vấn đề, chính vì thế, em nghĩ rằng người lớn luôn thành

thật với bản thân họ. Cuối cùng, khi nghe chính họ nói ra điều đó, em rất ngạc nhiên.

- Có thể họ muốn em tránh những sai lầm mà họ đã mắc phải.

- Em cũng nghĩ thế. Đường như rất nhiều người trong chúng ta sợ sự thật. Có thể chúng ta cho rằng, nếu chúng ta che giấu sự thật, chúng ta sẽ cảm thấy an toàn hơn, hay ít ra là cũng thấy thoải mái hơn.

- Nhưng trên thực tế thì điều đó lại không làm cho chúng ta cảm thấy yên tâm hơn, đúng không?

- Tất nhiên là thế - Cô gái trẻ gật đầu đồng tình - Thậm chí, khi chúng ta che giấu sự thật, chúng ta lại càng cảm thấy bất an hơn.

Nói đến đây thì cô gái nhìn thẳng vào anh và đặt một câu hỏi khiến anh phải giật mình:

- Chà, em đoán là vì một lý do nào đó, dường như anh cũng đang sợ sự thật, đúng không?

- Em chỉ giỏi đoán mò thôi! - Giọng anh chống chế.

- Em nói với anh rồi mà - Angela cười to - lúc trước em cũng giống như anh vậy. Mỗi khi ai đó cố nói cho em sự thật, em nổi khùng lên và không hề muốn nghe một tí nào. Nhất là khi bố mẹ em khuyên bảo thì...

Lúc đó, em có cảm giác như mình đang bị cái gì đó đe dọa nên lúc nào cũng sẵn sàng xù lông khi bị động chạm. Nhưng giờ thì em nhận thấy rằng giận dữ chỉ chứng tỏ một điều là mình đang sợ hãi mà thôi.

Rồi cô nói tiếp:

- Ngày trước, em không hiểu được rằng thành thật với bản thân lại giúp ích cho mình nhiều đến thế. Em nghĩ là em phải làm theo bốn phần mà thôi.

- Và chúng ta thì chẳng ai lại hào hứng làm những điều vì trách nhiệm cả. Chúng ta chỉ thích làm điều chúng ta muốn thôi, đúng không?

- Đúng thế! - Cô gái trẻ đáp lại - Rồi em bắt đầu nghĩ lại những mong ước thầm kín của mình và tự hỏi: "Mình có muốn tất cả bạn bè và gia đình biết được những điều này không?".

Tình cờ nghe thấy hai người đang bàn luận, những người khác cũng tham gia vào câu chuyện.

Chàng trai trẻ thú nhận:

- Đúng là không phải lúc nào cháu cũng thành thật với mọi người xung quanh, thậm chí là ngay cả với nhiều người trong gia đình...

Ingrid nhận xét:

- Tôi nhận ra một điều là một khi mình đã

thành thật với bản thân thì mình dễ dàng thành thật với người khác hơn.

- Nhưng... làm cách nào mà cô nhận diện được đâu là sự thật? Nhiều lúc, mọi thứ dường như đều lẫn lộn.

- Đối với cô thì cách nhanh nhất để nhận thấy sự thật là nhìn thẳng vào những ảo tưởng của mình - tức là điều không có thật nhưng cô lại muốn tin là có thật. Cô tin thế chỉ vì cho rằng nó sẽ làm cô cảm thấy thoải mái và yên tâm hơn.

Sự ảo tưởng bao giờ cũng đẹp dễ hơn sự thật. Chính vì thế mà chúng ta dễ bị cuốn vào nó. Nhưng một khi cô nhìn thẳng vào ảo tưởng và nhìn vào mặt đối lập của nó, cô nhận ngay ra được sự thật.

Hiro giải thích thêm:

- Cũng giống như việc con người trước đây đã từng tin rằng trái đất của chúng ta là hình phẳng. Trên thực tế thì trái đất hình cầu, bất kể người ta nghĩ gì đi nữa. Cho dù chúng ta cố nghĩ nó hình phẳng thì cũng không thể nào biến nó từ hình cầu sang hình phẳng được.

- Có nghĩa là - chàng trai nói - việc tin vào ảo tưởng không thể khiến cho ảo tưởng thành sự thật được. Và tin vào điều ảo tưởng của riêng mình sẽ khiến cho sự việc trở nên tồi tệ hơn.

Rồi như hiểu ra tất cả, chàng trai kết luận:

- Vậy thì điều cần bản để có thể quyết định một cách sáng suốt hơn là mình phải nhìn vào sự thật và thành thật với bản thân.

Mọi người đều mỉm cười, một số khác vỗ tay tán dương. Còn cô bé Angela thì cười tít cả mắt.

Chàng trai hơi bối rối. Nhưng rồi anh lại mỉm cười và tiếp tục:

- Cháu đã được nghe trường đoàn nói rằng các quyết định không sáng suốt đều do chúng ta có ảo tưởng. Cháu phải thừa nhận là khi xem lại các quyết định kém cỏi của mình, cháu đã nhiều lần tự lừa dối, huyễn hoặc mình.

Nhưng làm thế nào để có thể nhận ra được ảo tưởng của mình? - Chàng thắc mắc.

Ingrid trả lời:

- Sao cháu không thử hỏi những người thân của mình ấy?

- Ừ nhỉ! Đúng là người ngoài bao giờ cũng dễ nhìn ra sai lầm hơn người trong cuộc - Chàng trai thừa nhận.

- Đó là sự thật! Cũng như cháu có thể dễ dàng nhận ra được sai lầm của người khác hơn là của mình. Cho nên khi cháu đang bị bế tắc, theo cháu thì cháu nên tìm đến ai?

- Những người quan tâm đến cháu.

- Chính xác! - Rồi Ingrid kể - Năm ngoái, sau chuyến đi, cô về nhà và tâm sự với mọi người về rắc rối của mình. Tất cả họ, dù mỗi người nói một cách, nhưng đều chỉ cho cô cùng một sự thật. Khi nhận ra, cô đã thay đổi.

Dù thấy chàng trai trẻ hào hứng muốn biết sự thật đó là gì, nhưng Frank lại muốn thử thách chàng:

- Theo cậu thì cái gì khiến con người ta cứ khư khư bám riết vào ảo tưởng của mình?

Chàng trai đoán:

- "Cái tôi" của chính mình chẳng?

Mọi người đều im lặng.

Rồi đột nhiên chàng trai cười một cách thích thú. Anh vừa nhận ra phong cách của họ. Khi họ im lặng không nói gì tức là họ đang tạo cơ hội cho anh ngẫm nghĩ. Như hiểu ra, chàng trai nói dứt khoát:

- Chính cái tôi quá cao làm chúng ta cứ bám riết vào ảo tưởng.

- Tốt lắm! - Frank nói - Khi biết rằng chính "cái tôi" che khuất sự thật, thì cậu sẽ làm cách gì để nhìn ra sự thật?

- Tạm thời gạt bỏ cái tôi sang một bên. Và hỏi ý kiến người khác.

- Tốt thôi, nhưng cậu làm thế nào để biết điều người ta nói cho cậu là đúng?

- Trước tiên, cháu sẽ lắng nghe họ một cách chân thành. Tiếp theo, cháu sẽ ngẫm nghĩ xem điều họ nói có giống với những gì mình nghĩ không và cuối cùng cháu sẽ xem xét liệu sự sáng suốt và khách quan của họ có giúp cháu nhìn ra sự thật không.

Frank gật đầu:

- Nếu cậu làm được như thế thì sẽ rất tốt đấy.

Muốn rõ ràng hơn nữa, chàng trai đề nghị:

- Mọi người có thể kể cho cháu nghe một ví dụ được không ạ?

- Cháu muốn nghe ví dụ về người Mỹ hay người Âu nào? - Ingrid hỏi.

- Người Mỹ đi ạ.

- Được rồi. Có một nhà sản xuất máy photocopy thuộc loại hàng đầu ở Mỹ đã từng sản xuất ra những chiếc máy photo tốt nhất. Các ông chủ ở đây rất tự hào về sản phẩm của mình. Thế nên, trong nhiều năm, họ cứ đinh ninh rằng hiện tại, không có hãng sản xuất nào có thể địch lại sản phẩm của họ. Họ dường như đang ngủ quên trên chiến thắng trong khi thị phần của họ ngày càng bị thu hẹp lại.

Vị Tổng giám đốc điều hành khôn ngoan của công ty đó đã quyết tìm ra nguyên nhân. Ông giao cho các kỹ sư của mình cùng kiểm tra và so sánh với các loại máy photo của đối thủ. Họ "phát hiện" ra là đối thủ cạnh tranh của họ đã sản xuất ra những chiếc máy có chất lượng cao hơn, mà giá thành lại rẻ hơn.

- Vậy công ty đó đã làm gì?

- Khi nhận ra sự thật này, họ bắt đầu tập trung vào nghiên cứu cải tiến lại sản phẩm. Cuối cùng, nỗ lực của họ đã được đền bù xứng đáng.

- A, cháu nhớ ra rồi. Công ty đó đã từng được nhận Giải thưởng Baldrige dành cho sản phẩm tốt nhất, đúng không ạ?

- Đúng thế - Ingrid trả lời - Và điều quan trọng hơn là sản phẩm của họ lại bán chạy và họ giành lại được thị phần. Công ty trở nên vững mạnh hơn, còn nhân viên thì cảm thấy yên tâm hơn về công việc và thu nhập của mình.

Cháu thấy đấy, thử thách của chúng ta là tìm ra sự thật. Một khi chúng ta đã tìm ra sự thật, chúng ta sẽ dễ dàng tìm hướng giải quyết hơn.

Frank thêm vào:

- Thực tế càng rõ ràng thì chúng ta càng có khuynh hướng suy nghĩ đúng và nhờ thế, có được những quyết định đúng hơn.

- Bây giờ mọi người có thể kể cho cháu nghe một ví dụ về cuộc sống hàng ngày được không?

Ông Santo Cuvero, bố của Angela trả lời anh:

- Được thôi. Nhưng có thể cậu sẽ không thích chuyện này lắm. Vì nó nói về người Mỹ các cậu. Trong thập niên 80, rất nhiều người Mỹ cảm thấy lạc quan về đất nước họ, về chính họ và về nền kinh tế của họ và để trả giá cho cái cảm giác giàu có đó, họ dần dần sâu vào các khoản nợ và phải bán đi nhiều tài sản có giá trị. Nó chẳng khác gì việc chúng ta đốt nhà để giữ cho mình được ấm vậy.

- Trước khi người Mỹ kịp nhận ra điều này - ông Cuvero tiếp tục - thì họ đã bán công ty và bất động sản cho nhiều người nước ngoài khác. Cuối cùng, họ đã để mất phần lớn tài sản của mình vào tay người khác.

Chàng trai thắc mắc:

- Làm sao mà người ta lại có thể lạc quan thực hiện những việc tệ hại như thế cơ chứ?

- Sau cuộc thoái hóa kinh tế, để giúp cho người dân cảm thấy dễ chịu, các nhà lãnh đạo đã tuyên truyền ý tưởng về một quốc gia thịnh vượng, còn người dân thì muốn tin vào sự ảo tưởng. Và cuối cùng là họ hành động như thế.

Tuy nhiên, sự thật lúc đó là người Mỹ đang

tự biến mình từ một quốc gia cho vay nợ lớn nhất trở thành con nợ lớn nhất. Điều đáng ngạc nhiên là sự việc này diễn ra trong gần một thập kỷ.

Điều này không chỉ xảy ra ở Mỹ, nhiều quốc gia khác cũng rơi vào trường hợp tương tự.

Chàng trai trẻ cũng nói lên nhận xét của mình về các khó khăn tài chính ở Mỹ thời gian đó:

- Cháu đã đọc được đâu đó rằng khi chúng ta phát hiện ra vấn đề mà mình đang phải đối mặt, nếu chúng ta không tìm cách xử lý nó ngay lập tức, chúng ta sẽ phải tốn kém gấp nhiều lần để xử lý nó sau này. Thế nên, cháu có thể hiểu được rằng chờ đợi mười năm để đối diện với sự thật sẽ phải trả giá gấp mười lần. Lý do gì khiến họ trì hoãn quyết định của mình như vậy chứ?

Một người Mỹ trong đoàn thám hiểm trả lời:

- Họ ư? Chúng ta có thể không muốn nhìn thấy điều này, nhưng chúng ta là công chúng. Chúng ta lựa chọn nhìn thấy ảo tưởng. Các nhà lãnh đạo đã giúp chúng ta thực hiện mong ước đó của mình.

Chúng ta là người dân và chúng ta bầu ra các vị đại biểu cho mình. Mỗi người chúng ta đều cần phải sớm học cách để đưa ra quyết định tốt hơn, nếu không tất cả chúng ta đều phải trả giá.

Chúng ta không thể ngồi chờ "các nhà lãnh đạo của chúng ta" được.

- Và thời gian cũng là một yếu tố then chốt. - Frank kết luận.

- Đúng thế, việc chúng ta quyết định *khi nào* cũng quan trọng như việc chúng ta quyết định *cái gì*. Nhất là trong thời đại ngày nay, tất cả chúng ta đều cần phải ra quyết định tốt hơn và nhanh hơn.

Có ai đó nói:

- Khi chúng ta sống trong ảo tưởng, chúng ta cũng giống như con đà điểu vùi đầu trong cát vậy. Chúng ta tưởng rằng, chỉ cần nhắm mắt lại không nhìn vào sự thật thì sự thật sẽ ngay lập tức biến mất.

Lúc đó, cô gái trẻ Angela lấy trong túi áo mình ra một mảnh giấy nhỏ và đưa cho chàng trai:

- Năm ngoái, em được một người chỉ cho điều này và nhờ thế, em nhớ bài học này mãi.

Chàng trai đọc những dòng chữ được ghi trên giấy:

**Càng nhanh chóng
nhìn ra sự thật
của vấn đề,
bạn càng sớm
tìm được cho mình
một quyết định
sáng suốt.**

Chàng trai trả lại mảnh giấy cho Angela rồi mở cuốn sổ của mình ra ghi lại. Càng lúc anh càng nhận thức rõ vai trò của phương pháp "Có hoặc Không" này. Bài học anh mới học được giúp anh tìm ra sự thật và bản chất của sự việc.

Một người trong đoàn lên tiếng:

- Câu hỏi mà chúng ta phải tự vấn mình, là thái độ của chúng ta trước thực tế của sự việc như thế nào? Chúng ta đang đối diện hay chạy trốn nó?

Frank tiếp tục:

- Chúng ta nên đối diện với thực tế của mình, dù nó có làm cho ta cảm thấy khó chịu và dù cho ta có muốn điều đó hay không. Điểm mấu chốt để có được những quyết định tốt hơn là chúng ta phải hành động dựa trên thực tế và sự thật. Vì nếu không làm thế, sớm muộn gì mọi việc cũng sẽ thoát khỏi tầm kiểm soát của chúng ta.

Chàng trai lên tiếng:

- Có ý tưởng như thế này trong cuốn sách của Buckminster Fuller: "Thành thật với bản thân là một yếu tố không thể thiếu để đi tới thành công."

Khi nói đến đây thì anh chợt nghĩ đến bản thân mình. Lại có một bài học mới cần phải biết ứng dụng, đó là phải tìm hiểu bản chất thực của vấn đề và dựa vào đó để suy nghĩ

và hành động. Trước đây, hiếm khi nào anh làm thế.

Mọi người ngừng cuộc nói chuyện. Lúc này, chàng trai bắt đầu đi tìm những câu hỏi mà anh nghĩ có thể giúp anh tìm ra sự thật của vấn đề. Và anh nghĩ, cứ mỗi khi gặp phải vấn đề gì, anh cũng sẽ tự hỏi mình những câu hỏi ấy. Chắc chắn nhờ thế mà sự việc sẽ trở nên sáng tỏ hơn.

Mọi người dành cả buổi sáng thứ Bảy còn lại để đi dạo và ngắm cảnh núi rừng. Riêng chàng trai trẻ cảm thấy tâm trạng rất thoải mái, anh ngồi một mình ôn lại những bài học đã qua.

Thành thật với bản thân

- Tin vào ảo tưởng sẽ khiến cho bạn có những quyết định sai lầm. Để có được những quyết định sáng suốt, bạn phải biết nhận ra sự thật.
- Càng sớm nhận ra sự thật, bạn càng sớm có quyết định đúng đắn. Và để có thể nhận ra sự thật, hãy thật sự tìm kiếm nó.
- Để tìm ra sự thật, bạn hãy biết nhìn thẳng vào những ảo tưởng của mình: Sự thật chính là sự đối lập của ảo tưởng.
- Chúng ta ai cũng nhận ra khuyết điểm của người khác dễ dàng hơn nhận ra những khiếm khuyết của bản thân. Chính vì thế, hãy cố gắng quên đi cái tôi của mình và thường xuyên hỏi ý kiến của những người tin cậy. Từ những ý kiến của họ, bạn có

thể rút ra được những bài học quý giá cho mình.

Những điều bạn cần tự hỏi:

Bạn có biết học hỏi từ những sai lầm trong quá khứ hay không? Bạn có ý thức được những gì đang thật sự diễn ra xung quanh mình hay không? Và cả những gì đang diễn ra bên trong chính bản thân bạn? Bạn có dám nhìn thẳng vào sự thật hay không?

Hãy để trái tim bạn trả lời những câu hỏi này:

Khi quyết định, bạn có thành thật với bản thân không? Bạn có tin vào trực giác của mình không? Và liệu bạn có tin là sẽ nhận được những kết quả tốt hơn không?

Tin vào trực giác của bản thân

Vào bữa ăn trưa, chàng trai lại có một cuộc nói chuyện khá thú vị với một thành viên khác trong đoàn, anh Peter Golden. Tuy còn khá trẻ nhưng Peter lại là một nhà xây dựng chiến lược quảng cáo rất tài ba. Qua vẻ ngoài chững chạc và trầm tĩnh ai cũng có thể đoán được anh là một người sâu sắc. Khi nhìn thấy chàng trai đang tiến về phía mình, Peter nở một nụ cười chào đón:

- Chắc cậu cũng như mọi người ở đây, tham gia chuyến đi này để khám phá về những quyết định của bản thân. Cậu đã dùng đến Sơ đồ chưa vậy?

- Rồi, mình đang sử dụng nó. Và mình đã biết qua câu hỏi dành cho lý trí và phần đầu của câu hỏi dành cho bản thân.

Im lặng một chút, Peter lại hỏi anh:

- Vậy còn câu hỏi "Mình có đang lắng nghe và tin vào những gì trực giác mình mách bảo không?" cậu có

thấy nó có tác dụng gì với cậu không?

Chàng trai liền nghĩ về những quyết định của mình và cảm giác của anh với những quyết định đó. Peter khuyên anh:

- Có thể cậu sẽ hiểu được cảm giác của mình hơn khi biết hỏi bản thân rằng "Mình cảm thấy thế nào về cách mình quyết định vấn đề?".

Chàng trai chưa từng nghĩ nhiều đến khía cạnh mà Peter vừa đề cập đến. Mình nghĩ gì về cách suy nghĩ và quyết định của mình ư? Và cả về những quyết định mà mình đã thực hiện nữa? Cảm giác như thế nào nhỉ? Chàng trai không khỏi phân vân nên anh hỏi lại Peter:

- Ý cậu là sao? Cảm giác của mình về cách suy nghĩ và quyết định của mình à? Cảm giác như thế nào chứ?

- Lúc phải quyết định một điều gì đó, cậu cảm thấy ra sao? Bình thản? Lo lắng? Tự tin hay không biết phải làm gì? Mệt mỏi hay rất hào hứng?

Trong bất cứ trường hợp nào, khi quyết định làm một việc gì đó mà cậu lại thấy không ổn thì đó chính là dấu hiệu bảo cậu phải đi tìm một hướng giải quyết khác tốt hơn hướng đi hiện tại.

Hãy thử hỏi lại bản thân mình, do đâu mà cậu lại quyết định làm như vậy? Theo ý kiến của người khác hay theo cảm nhận trực giác của

cậu? Mà như thế cũng chưa đủ, cậu còn phải tự hỏi rằng liệu có cách giải quyết nào giúp cậu có được sự tĩnh lặng trong tâm hồn hay không?

- Mình không chắc là mình hiểu khái niệm "trực giác", chưa kể đến cái khái niệm "tĩnh lặng" kia.

- Thôi, cứ bắt đầu với "cảm nhận trực giác" trước đã. Rồi qua đó cậu sẽ hiểu được cái gọi là "tĩnh lặng".

Cảm nhận trực giác của mỗi người chính là những kiến thức nằm sâu trong tiềm thức của họ. Nó được xây dựng dựa vào những kinh nghiệm cá nhân. Chính nó sẽ lên tiếng mách bảo điều nào là đúng với cậu, điều nào cậu chấp nhận được, điều nào không. Nó cũng điều khiển cả cách cảm nhận của cậu trước một vấn đề nữa.

- Theo cậu thì thế nào là một cảm nhận trực giác đúng?

- Khi cậu phải đi đến một quyết định cụ thể nào đó, chẳng hạn với quyết định cậu đang có bây giờ, thì cậu cảm thấy như thế nào? Cậu có cảm thấy căng thẳng với quyết định đó không? Hay là hoàn toàn thấy yên tâm? Ý chí của cậu có muốn nỗ lực thực hiện cho bằng được quyết định đó hay là cậu muốn bỏ quách nó qua một bên?

Nói cho ngắn gọn, cậu cảm thấy thế nào khi

phải thực hiện quyết định đó? Và cái cảm giác đó nói cho cậu điều gì về kết quả mà cậu có thể đạt được nếu thực hiện quyết định đó?

- Chà, mình sợ rằng trực giác của mình về những khía cạnh đó không tốt lắm đâu. Nhất là trong việc dự đoán trước kết quả của sự việc thì mình chào thua.

- Nhiều lúc khả năng của cậu tốt hơn thế nhiều đấy chứ! Chỉ có điều cậu chưa nhận ra đó thôi. Vì thế, cậu nên chú ý đến việc phát triển khả năng cảm nhận qua trực giác của mình. Rất hữu ích đấy. Lúc đầu thì hơi mất thời gian để rèn luyện, nhưng về sau thì cậu sẽ không cảm thấy là phí công đâu.

- Nhưng bằng cách nào cơ chứ?

- Cậu có thể bắt đầu bằng việc nhìn lại những quyết định trong quá khứ của mình - Peter đưa ra ý kiến - Cậu có nhớ cảm giác của cậu như thế nào với những quyết định đó không? Rồi sự việc đã như thế nào sau khi cậu thực hiện được những quyết định đó?

Sau khi đã biết rõ mình quyết định làm gì và hiểu rõ cảm giác của mình lúc đó rồi, cậu hãy xem lại mối quan hệ giữa chúng với nhau. Chúng có liên quan và ảnh hưởng đến nhau như thế nào? Chỉ bằng sự phân tích, cậu mới rút ra được bài học cho mình - về việc dùng trực

giác để hình dung cũng như dự đoán trước kết quả của sự việc.

Giả sử như có lần nào đó cậu cảm thấy là mình đang phải chịu đựng với quyết định của mình thì kết cục của quyết định đó như thế nào? Có tốt hay không?

- Thường thì chẳng mấy tốt đẹp - Chàng trai vừa trả lời vừa nhớ lại những lần như thế.

- Tôi cũng vậy đấy! Cứ khi nào tôi cảm thấy không an tâm với những quyết định của mình thì y như rằng sự việc sau đó sẽ trở nên tệ hại.

Thế cho nên điểm mấu chốt của việc sử dụng trực giác vào quá trình quyết định của cậu là phải biết được cảm giác của cậu ra sao với quyết định đó.

Nếu như cậu có cảm giác mình sẽ cố đi đến cùng với quyết định này thì tự nhiên cậu sẽ cố gắng thực hiện nó. Còn không, khi đã quyết định rồi mà cứ cảm thấy bất an hay bức mình thì... cuối cùng người khổ sở nhất chính là cậu đấy.

Tuy nhiên, cũng có những lúc cậu chưa biết phải làm gì, và cậu vẫn đang tự hỏi mình nhưng lòng cậu lại thấy hết sức thoải mái thì có nghĩa là cậu đang đi đúng hướng đấy! Và mình tin rằng kết quả của những quyết định như thế sẽ không làm cậu thất vọng.

Lắng nghe những gì Peter nói, chàng trai nhìn lại những quyết định trước đây của mình. Quả thật những điều đó có phần nào đúng với anh.

- Cậu nói không sai. Nhưng vấn đề nằm ở chỗ, làm sao chúng ta tránh được những cảm giác lo lắng bất an trong mỗi lần quyết định?

- Ừ, đó cũng là một vấn đề. Trước đây, mình cũng từng là người rất hay lo lắng về những quyết định của mình, vì không biết chúng sẽ đưa mình đi tới đâu. Còn với những quyết định trong công việc thì mình lại hay sợ là nó sẽ không được suôn sẻ. Chỉ đến khi mình học được cách phát triển trực giác của mình và tin vào nó.

- Cậu làm thế nào vậy?

- Đầu tiên, phải biết tin vào mình cái đã. Chúng ta phải biết xem những cảm giác của bản thân như là một người thầy và luôn tôn trọng chúng. Vì nhờ chúng mà chúng ta sẽ tiếp xúc được với sự khôn ngoan ẩn chứa bên trong chúng ta. Người ta có nhiều cách đối xử với những cảm giác của mình. Người thì lơ đi, nhiều người thì cố gắng điều chỉnh nó. Còn mình, mình chọn cách lắng nghe và tin vào những cảm giác đó.

- Giống như Einstein cũng đã từng nói: "Trực giác là một phần rất quan trọng trong con người" phải không?

- Đúng thế! Và trực giác không chỉ là những cảm nhận của cậu về những suy nghĩ và quyết định của cậu không đâu. Nó còn bao gồm cả những cảm nhận của cậu về cách để đi đến quyết định của cậu nữa.

- Nhưng thường thì mình hay cảm thấy lo lắng... vì những vấn đề mà mình gặp phải rất rắc rối.

- Hay là cậu tự dựng lên rắc rối? Cũng có thể là cậu đã quá tự đề cao mình. Một lòng tự trọng đúng mức sẽ giúp chúng ta trở nên tự tin vào bản thân. Nhưng khi lòng tự trọng quá lớn nó sẽ bị coi là tự cao đầy. Rồi chính vì thế mà ta có khuynh hướng quá cần trọng và luôn đặt bản thân mình vào vị trí trọng tâm trong mỗi lần quyết định. Thậm chí trái đất của chúng ta cũng không phải là trọng tâm trong dãy ngân hà kia mà! Và quyết định của cậu cũng vậy, nó không chỉ tập trung vào mỗi mình cậu.

Vậy đây, một khi chúng ta nhìn vấn đề theo chủ ý cá nhân và chỉ để ý đến cái tôi của mình thì chúng ta đang làm cho vấn đề trở nên rắc rối. Bản thân vấn đề có thể là rất phức tạp, nhưng

người làm cho nó trở nên rắc rối lại là chính chúng ta.

- Có gì khác nhau ở đây? Thế nào là rắc rối, phức tạp?

- Một vấn đề phức tạp là một vấn đề có nhiều khía cạnh cần phải được quan tâm đến. Thậm chí những khía cạnh đó có thể chồng chéo lên nhau. Nhưng còn rắc rối, đó là tình trạng mà cậu không thể phân biệt được các khía cạnh khác nhau của cùng một vấn đề.

Cho nên, nếu cậu cứ nhìn vào vấn đề của mình và kêu lên là nó rắc rối quá thì cậu rất dễ dàng bị mất phương hướng. Cách tốt nhất là cậu hãy đánh giá đó chỉ là một vấn đề phức tạp mà thôi, vì thế cậu sẽ có kiên nhẫn và bình tĩnh ngồi lại để phân tích các khía cạnh của vấn đề đó. Cậu sẽ dần tìm ra được một vài hướng giải quyết cho từng khía cạnh, cũng khá đơn giản thôi, vì sự việc đã được chia nhỏ ra rồi. Kết hợp các giải pháp lại với nhau sẽ có được một giải pháp chung cho sự việc phức tạp của mình.

Ngưng một chút, Peter tiếp tục:

- Thử đi sâu vào cảm giác lo lắng và sự sợ hãi của chúng ta xem sao. Nó cũng là một kiểu cảm giác rắc rối đấy. Cậu cứ thử chia cảm giác đó ra thành nhiều phần khác nhau, dĩ nhiên là chỉ

tương đối thôi, ví dụ như... cậu thử nêu ra vài điều làm cậu sợ xem?

- À, mình rất sợ đi máy bay.

- Ủ, bây giờ thử chia nó ra xem sao nhé. Cậu sợ đi máy bay hay cậu sợ máy bay gặp tai nạn?

Chàng trai bật cười:

- Ha ha, chắc là sợ máy bay đâm sầm vào núi khi đang bay chẳng hạn.

- Dĩ nhiên rồi! Và nỗi sợ hãi đó, có phải là do chúng ta quá lo lắng cho chuyện sẽ xảy ra trong tương lai không? Chúng ta không sợ phải đứng trên những vách đá chông chênh mà thật ra chúng ta lo mình sẽ bị trượt chân té và rơi xuống vách núi.

Ví dụ này làm cả hai chàng trai đều bật cười. Peter nói:

- Lúc mà chúng ta có can đảm nhìn thẳng vào nỗi sợ của mình rồi tự cười mình, chính là lúc chúng ta đang trở nên mạnh mẽ.

Bây giờ, cậu hãy nhìn lại những quyết định xuất phát từ nỗi sợ hay sự lo lắng của mình xem sao? Cả những quyết định xuất phát từ sự bất an, giận dữ... Có phải tất cả chúng đều xuất phát từ nỗi sợ của chúng ta hay không?

Để cho bạn của mình có thời gian suy nghĩ,

Peter im lặng và đưa mắt ngắm nhìn phong cảnh xung quanh. Chàng trai một lần nữa lại suy nghĩ về những quyết định của mình. Đã có không ít lần anh có những quyết định dựa trên nỗi sợ.

Giọng Peter lại vang lên:

- Vậy những quyết định do sợ hãi của cậu đã dẫn cậu đi đến đâu?

Chàng trai lắc đầu thất vọng, ý bảo rằng những quyết định đó chẳng dẫn anh đi tới đâu cả.

- Cậu không phải là người duy nhất gặp phải vấn đề này đâu. Nhìn đâu đó ở nơi làm việc hoặc xung quanh cuộc sống của cậu thử xem, mình tin là cậu cũng sẽ thấy được là có những người cũng đang vò đầu khổ sở vì những quyết định dựa trên sự sợ hãi của mình. Và hầu như sau đó, ai cũng phải hối hận cả.

- Ủ! Cũng như anh bạn thân nhất của mình - chàng trai nói - cậu ấy cưới vợ nhưng lại không dám chắc là mình có yêu vợ hay không. Lý do bạn mình lấy vợ chỉ là vì cậu ấy sợ nếu không làm thế thì sẽ mất cô bạn gái, rồi có thể là cậu ấy sẽ không gặp được ai khác tốt hơn cô bạn này nữa.

- Kết quả của cuộc hôn nhân đó như thế nào?

- Cuối cùng thì hai người phải chia tay nhau.

- Nghe buồn quá nhỉ! Nhưng đó là những kết quả có thể đoán trước được, xuất phát từ những quyết định sai lầm của chúng ta. Dĩ nhiên là chúng ta không thể nào loại bỏ được nỗi sợ rồi, thế nhưng có một hướng giải quyết tốt hơn, đó là dùng bao giờ hành động dựa trên nỗi lo lắng và sợ hãi.

Chúng ta có thể hạn chế được những sai lầm của mình khi biết dừng lại và tự hỏi "Mình sẽ phản ứng như thế nào nếu như không có nỗi sợ này?" và hãy hành động theo đúng như thế.

Trong chuyện của bạn cậu, sẽ như thế nào nếu cậu ta không hành động dựa trên nỗi sợ là sẽ không tìm được người nào tốt như cô bạn của cậu ta để cưới?

- Chắc là cậu ấy cũng phải chia tay với cô bạn gái và tìm được người khác hợp với mình hơn. Nhìn vào kết quả của cuộc hôn nhân vội vàng này, mình nghĩ rằng giá mà cậu ấy cứ hành động như không có gì phải sợ cả thì cậu ấy sẽ sáng suốt hơn trong việc quyết định. Vấn đề là cậu ấy đã không nghĩ đến việc bỏ qua nỗi sợ của mình và hành động khác đi.

- Cậu ta không nghĩ đến đâu - Peter tán thành.

Chàng trai trẻ tự hỏi mình: "Mình đang có vài quyết định xuất phát từ nỗi sợ. Phải thay đổi

thôi. Mình sẽ làm như thế nào nhỉ, nếu như không có những nỗi sợ đó?". Những câu trả lời dần hiện rõ trong anh. Anh đã có được những quyết định rõ ràng và tốt hơn các quyết định cũ.

Peter lại đưa ra một đề nghị với anh:

- Bây giờ cậu thử nghĩ đến những quyết định mà cậu cho là đúng đắn của mình trước kia xem?

Chàng trai nghĩ về những quyết định đã giúp mình thành công trong quá khứ. Anh không giấu được sự hài lòng khi nghĩ đến chúng.

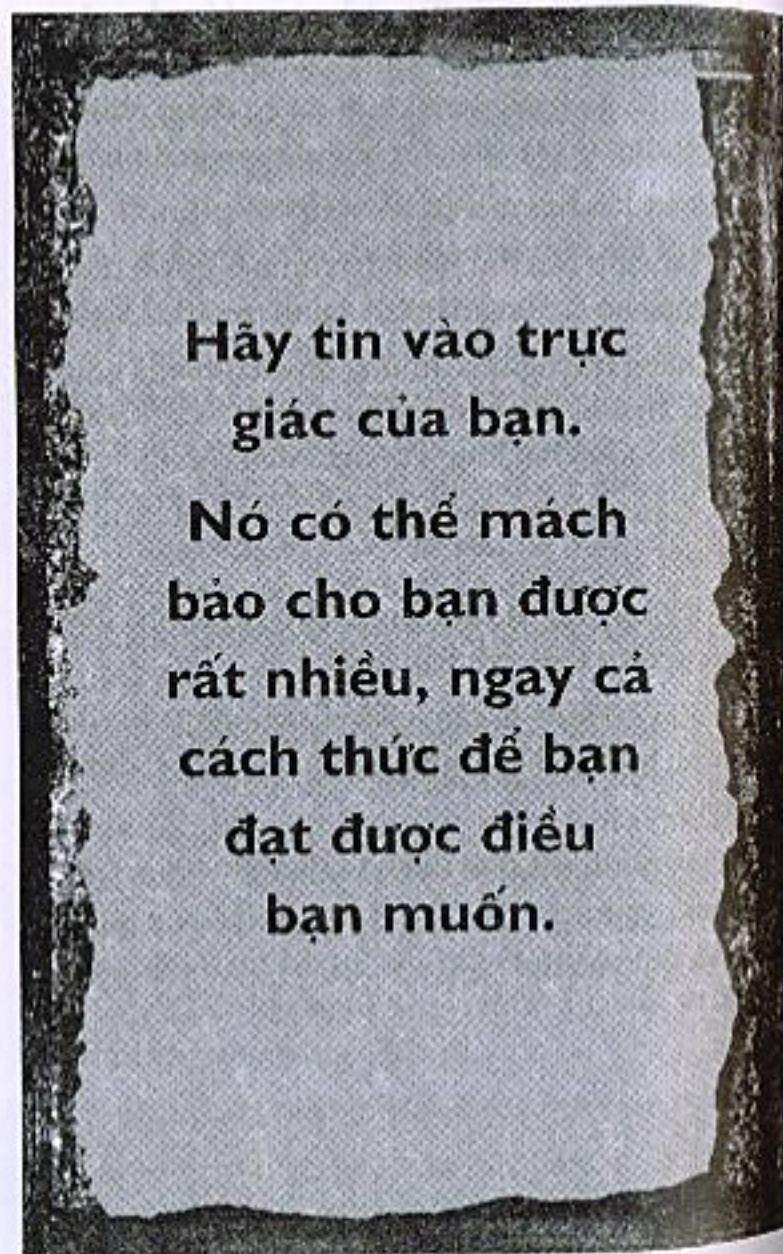
- Cậu có cảm thấy bất an hay hối hận gì không?

- Không. Lúc đó cũng như bây giờ mình cũng không cảm thấy hối hận gì cả.

- Vậy rõ ràng là cảm giác của chúng ta lúc đó có ảnh hưởng đến những kết quả sau này, đúng không?

- Ừ, mình bắt đầu nhận ra điều đó rồi.

Nói đến đây, anh liền lấy quyển sổ của mình ra và ghi vào đó:

- Cậu có thể nói cho mình biết thêm về trực giác được không?

- Trực giác, có nghĩa là được chỉ dẫn. Từ gốc La-tinh của nó có nghĩa là "bảo vệ".

- Vậy là trực giác của chúng ta bảo vệ chúng ta bằng cách hướng dẫn cho chúng ta, dựa vào những kinh nghiệm trong quá khứ của chính chúng ta? Ý nghĩa thật đấy! Vậy còn về "sự tỉnh lặng"?

Peter nhặt lấy một hòn đá dưới chân rồi đứng dậy lấy đà ném nó ra xa, vượt qua cả mấy bờ đá liền. Anh hỏi chàng trai:

- Khi quyết định, cậu dựa vào bản thân hay dựa vào một lời chỉ bảo thông thái nào đó?

- Thử đoán xem? - Chàng trai trẻ nháy mắt đùa. Cả hai đều bật cười vì họ đã biết quá rõ câu trả lời.

- Thật ra thì có một cách giúp chúng ta ra quyết định hiệu quả hơn là chỉ biết dựa vào bản thân đấy. Và cứ theo cách này thì chúng ta không còn phải đối mặt với những mâu thuẫn trong bản thân mình nữa. Chúng ta sẽ cảm thấy rất an tâm, và nhờ thế, các quyết định của chúng ta trở nên có hiệu quả hơn.

Khái niệm về sự tỉnh lặng chính là sự tự điều chỉnh bản thân của mỗi người - dựa vào Sơ đồ. Rất ít khi con người tìm đến sự tỉnh lặng trong

Vậy, cuối cùng cậu định sẽ làm gì? Cậu có định sử dụng trực giác và "Người thầy khôn ngoan của mình" trong mỗi lần quyết định không?

Nhưng mà thôi, cậu cứ làm theo cách của mình. Tùy vào cậu hết mà.

Peter xoay câu chuyện sang hướng khác:

- Thế cậu đã quen với cái gọi là **tác động kép** có trong con người của cậu chưa? Và cả cách mà chúng giúp cho cậu làm rõ vấn đề nữa?

- Thật ra thì chưa đâu. Mình cũng chưa hiểu là nó hoạt động như thế nào nữa mà.

Peter vui vẻ giải thích:

- Chúng ta suy nghĩ bằng cái đầu nhưng lại cảm giác bằng cơ thể. Trong đầu chúng ta có thể đang chứa đựng rất nhiều ý nghĩ mâu thuẫn, lẫn lộn. Nhưng cơ thể cậu chỉ có thể cảm nhận được, hoặc là ổn, hoặc là không ổn mà thôi. Thế cho nên mỗi khi cậu đang có rất nhiều ý nghĩ trái ngược nhau, và dù cậu đã cố gắng dùng lý trí và dùng cả những câu hỏi để làm sáng tỏ vấn đề, nhưng cậu vẫn chưa quyết định được gì - cậu vẫn phải nói "Có lẽ là..." - thì cách tốt nhất lúc ấy là hãy dùng đến cảm giác - bên cạnh những suy nghĩ.

Peter không nói thêm gì nữa. Hai người chìm trong im lặng. Chàng trai cố gắng xác định lại những cảm giác đã có về cách ra quyết định của mình.

Một hồi sau, anh đứng dậy chào Peter. Anh không quên cảm ơn người bạn của mình, vì Peter đã chia sẻ với anh những kinh nghiệm quý báu. Anh cũng không vội quay về chỗ những người khác đang rôm rả dùng bữa mà thả bộ một mình theo con đường mòn nhỏ, hướng về phía thung lũng xa xa. Suy nghĩ này nối tiếp suy nghĩ kia. Rồi anh đưa mắt nhìn ra phía bờ thung lũng bên kia. Hình như ở đó cây cối có vẻ rậm rạp hơn. Anh cố gắng phóng xa tầm mắt của mình hơn nữa để nhìn rõ phong cảnh ở phía đó. Những loại cây ở đó trông rất lạ và rất đẹp. Màu xanh sẫm của cây cối khiến anh trầm tĩnh lại. Anh hít một hơi thật đầy khí trời và quyết định tạm gác những câu hỏi của mình qua một bên, để có thể hoàn toàn hòa mình vào thiên nhiên và cảm nhận vẻ đẹp của nó.

Sau bữa ăn trưa, anh lại đồng hành cùng Peter tiếp tục cuộc khám phá thiên nhiên và khám phá những quyết định của mình. Họ đã đi một chặng khá dài trong im lặng. Đến xế trưa thì chàng trai tách ra đi một mình. Anh mỉm cười khi nhớ lại cái vẫy tay chào tạm biệt và câu chúc của Peter. Cậu ta quả là người sâu sắc.

Đi thêm một đoạn nữa thì anh thấy 'thăm mệt. Tìm một thân cây đổ, anh leo lên đó nghỉ

chân. Dĩ nhiên là anh cũng không quên lặp lại một thói quen của mình, trong mỗi chặng nghỉ ngơi, là ghi lại những điều mình học được:

Trực giác có thể giúp bạn đưa ra những quyết định đúng đắn. Chính trực giác sẽ mách bảo cho bạn biết là bạn đúng hay sai trong quyết định của mình.

Đừng bao giờ quyết định một việc gì khi chính bản thân bạn còn băn khoăn hay lo sợ, bởi những quyết định như vậy thường không mang lại kết quả tốt cho bạn.

Trực giác không phải là tiếng nói bên trong duy nhất giúp bạn ra quyết định. Để sáng suốt và tự tin hơn hãy lắng nghe tiếng nói từ sự tĩnh lặng của tâm hồn bạn.

Điều bạn cần tự hỏi khi quyết định:

Bạn đang cảm thấy thế nào? Căng thẳng hay thanh thản? Bối rối hay sáng suốt? Mệt mỏi hay sôi nổi? Định kiến hay khiêm tốn, sẵn sàng học hỏi?

Bạn cảm thấy tâm trạng mình có ổn không với quyết định này? Cảm giác như thế nào? Có giống với cảm giác mà bạn có được khi ngắm nhìn một đồ vật mà mình yêu thích, khi được ở bên người bạn thân, hay giống với tâm trạng bình yên của bạn mỗi khi đi dạo một mình?

Và nếu bạn cảm thấy lo lắng hoài nghi, nghĩa là quyết định đó chưa phải là tốt nhất của bạn. Bạn cần phải tìm một quyết định khác tốt hơn.

Tri giác

Sáng Chủ nhật là ngày cuối cùng của cuộc hành trình. Chờ cho đến khi bữa ăn sáng kết thúc, chàng trai mới tìm cách nói chuyện với người mà anh ngưỡng mộ nhất trong chuyến đi này.

Nigel Macleod, biệt danh Đôi Cánh, đến từ Úc. Ông có mái tóc đỏ hoe và thân hình vạm vỡ, cao lớn, là sáng lập viên đồng thời cũng là chủ tịch của một hãng hàng không uy tín. Ông là người dễ gần gũi và hài hước, chính vì thế, ông không hề khó chịu khi ai đó gọi ông bằng cái tên "Đôi Cánh". Hầu hết mọi người trong chuyến đi này đều bị ông thu hút, và chàng trai cũng không ngoại lệ.

Anh cảm thấy rằng người đàn ông này là một người rất hiểu biết, và vì thế anh rất muốn được học hỏi ở ông. Sau một hồi nói chuyện xã giao, chàng trai không ngần ngại kể cho ông nghe về những phiền toái mà anh gặp phải và khiến anh suy nghĩ trong suốt những ngày qua.

- Có đôi lúc cháu nhận thấy rằng mình đưa ra nhiều quyết định làm ảnh hưởng đến sự thành công của mình nhưng cháu lại chẳng quan tâm

đến điều đó. Cháu phớt lờ những cảm nhận đó và cứ hành động theo quyết định đôi khi ngớ ngẩn của mình. Bởi vì cháu nghĩ sẽ chẳng ích gì khi quan tâm đến điều này. Cuối cùng là... - chàng trai lắc đầu hồi tiếc - Cháu có phải là người duy nhất làm vậy không ông?

Nigel nhìn chàng trai và cười lớn:

- Có phải cậu đang muốn tôi nói ra cái điều mà ít ai chịu nói cho cậu biết, phải không?

Bị nói trúng tim đen, chàng trai im lặng, nhưng Nigel an ủi chàng:

- Cậu đừng ngại. Tôi rất vui nếu có thể giúp cậu khám phá nguyên nhân tại sao cậu lại có những quyết định kém cỏi như vậy trong khi cậu có thể quyết định tốt hơn. Nhưng trước tiên cậu phải chuẩn bị tinh thần cho những cuộc khám phá riêng của mình đã.

Cậu nói với tôi là đôi khi cậu lại có những quyết định làm ảnh hưởng xấu đến thành công của cậu. Điều này cho thấy là, cũng như hầu hết mọi người, cậu cần phải học cách biết từ bỏ một niềm tin sai lầm rằng cậu không xứng đáng có được những điều tốt đẹp hơn - cái điều mà cậu không dám thú nhận, ngay cả với chính cậu.

- Nhưng mà... - Chàng trai ngắt lời ông vì muốn giải thích một điều gì đó.

Nigel nhướn miệng cười:

- Tôi biết. Cậu muốn ngắt lời tôi để nói là cậu có nghĩ là mình xứng đáng với những gì tốt đẹp hơn chứ gì? Nhưng ở đây tôi không bàn đến những gì *cậu nghĩ* mà là những gì cậu cảm thấy, những gì mà *cậu thực sự tin* vào đấy!

Và khi nói câu này, Nigel vỗ nhẹ tay lên phía trái tim của chàng trai.

- Nếu cậu thật sự muốn khám phá những gì cậu tin tưởng thì hãy nhìn vào điều nào cậu quyết tâm làm, nhất là những điều mà cậu thường xuyên làm ấy.

Nên nhớ là ở đây chúng ta đang nói về vấn đề "xứng đáng nhận những kết quả tốt đẹp hơn". Đây là điều mà hầu hết người ta khó lĩnh hội nhất. Nhưng một khi tâm hồn người ta cảm nhận được điều này là đúng thì nó sẽ biến thành sự sáng suốt, giúp chúng ta đạt đến những quyết định tốt hơn. Cứ đơn giản nhìn vào những gì mình làm...

Chàng trai vẫn thấy có gì đó không ổn:

- Ông có thể cho cháu một ví dụ thực tế được không?

- Được thôi! - Nigel trả lời - Thế này nhé. Cậu có thường xuyên có những quyết định sai lầm

chỉ vì cậu không muốn mất thời gian vào việc tìm hiểu những gì mà cậu nghĩ là cậu cần phải tìm hiểu không?

Chàng trai nhớ lại và thấy quả đúng như vậy. Anh cười thú nhận:

- Vâng, đúng vậy.

"Đôi Cánh" cũng cười theo khi thấy chàng trai thật thà nhận lỗi và tự cười nhạo mình. Ông nói tiếp:

- Vậy là một chàng trai sáng dạ như cậu, mặc dù trong lòng cậu biết là phải đi tìm những thông tin mình cần trước khi ra quyết định nhưng lại vẫn nhất quyết không làm theo, có đúng không?

- Vâng, đúng ạ! Nhưng không phải cháu lựa chọn việc không thu thập thông tin cần thiết, mà là vì cháu đã không làm điều đó.

Ông đặt câu hỏi với chàng trai:

- Tại sao cậu lại chú ý thực hiện những việc mà cậu chưa chắc là có tốt với cậu hay không?

Chàng trai không thể tìm được câu trả lời nào cho câu hỏi của ông.

- Để có được câu trả lời thành thật, cậu cứ thẳng thắn nhìn vào cách sống hiện tại của cậu đi. Có phải là rõ ràng cậu đang tự hạn chế mình

trước những thành công mà cậu vẫn hằng tin là mình xứng đáng được có và nếu có nó, cậu sẽ rất hài lòng không?

Chẳng hạn, có phải cậu rất hay tự buộc mình dừng lại khi đã đạt được một phần thành công hoặc hạnh phúc nào đó và thôi không muốn tiến xa thêm nữa? Lý trí và tình cảm của cậu có chịu bất kỳ sự chỉ huy nào không? Giống như một bộ phận điều chỉnh tốc độ đã buộc các tài xế không thể chạy quá tốc độ tối đa cho phép? Bất kể cậu nhấn mạnh ga cỡ nào, tốc độ chạy của cậu vẫn luôn bị giới hạn bởi một điều gì đó?

Đưa mắt nhìn chàng trai một lúc, ông lại hỏi tiếp:

- Nay, cậu có nghĩ là có một niềm tin nào mà cậu không biết đã và đang chen chân vào quá trình hành động của cậu không? Thế rồi liệu mọi việc có trở nên tốt đẹp hơn không, nếu như cậu liên tục có được những quyết định tốt hơn, tốt hơn nữa, và cứ tiếp nối như thế? Cậu có nghĩ là các quyết định như vậy sẽ đưa cậu tiến xa hơn trên con đường thành công và hạnh phúc hay không?

Cho dù cậu cho rằng điều này thật vô lý nhưng rất có thể là thực tế, cậu đang tin rằng mình vẫn chưa xứng đáng nhận được những phần thưởng giá trị hơn. Có thể các quyết định

của cậu đã phản ánh một niềm tin đang bị xói mòn, cho dù cậu không hề ý thức được và cũng không hề mong muốn đến điều đó.

Nigel đề nghị:

- Cậu hãy tự vấn mình điều này xem: "*Quyết định của bạn có cho thấy bạn thực sự tin rằng mình xứng đáng nhận được những kết quả tốt đẹp hơn nữa không?*".

Quá nhiều điều để chàng trai phải suy nghĩ lúc này và tâm trí anh cố gắng nghiền ngẫm để tìm lời giải đáp đúng nhất cho mình.

Cả hai lặng lẽ không nói gì.

Được một lúc, chàng trai lên tiếng:

- Ông có thể giải thích rõ hơn cho cháu biết ý nghĩa của câu "bạn thực sự tin rằng mình xứng đáng" được không?

Nigel nói:

- Một người bạn của tôi định nghĩa rằng "xứng đáng" có nghĩa là "phục vụ một cách nhiệt thành".

Nhưng có bao nhiêu người trong chúng ta làm được điều đó? Nghĩa là hành động và hướng tới những mục tiêu và lợi ích tốt đẹp hơn một cách nhiệt thành thật sự? Thực tế là cậu đã cư xử như thế nào?

Có thể đúng là cậu luôn cho rằng mình luôn xứng đáng có được những điều tốt đẹp hơn trong cuộc sống, nhưng thật ra, cậu lại hành động như thể cậu không hề suy nghĩ đến và tin tưởng vào điều này.

Chắc cậu không chấp nhận được thực tế này, phải không? Giống như một con cá bị mắc mồi mà vẫn chưa chịu tin là mình bị mắc mồi nên cố gắng vùng vẫy để tìm cách thoát ra khỏi lưỡi câu sắc nhọn vậy. Nhưng đó là một thực tế: đa số chúng ta đều không tin rằng mình lại mang trong đầu một ý tưởng ngược đời đến vậy - ý tưởng là mình không xứng đáng có được những điều tốt đẹp hơn.

Để chứng minh điều này, chúng ta cứ thử nhìn vào những quyết định trước đây của mình xem sao. Cậu vẫn nhất định không thu thập thêm thông tin trước khi quyết định đấy thôi - dù cậu biết là cậu cần phải có những thông tin đó.

- Cho nên, chìa khóa để luôn luôn có được những quyết định tốt hơn - Nigel tiết lộ - là hãy xây dựng cho mình một niềm tin thật sự, ăn sâu vào tâm hồn, rằng cậu luôn xứng đáng được nhận những điều tốt đẹp hơn. Rồi hành động dựa trên niềm tin này.

Nói đến đây, "Đôi Cánh" đứng dậy:

- Có lẽ cậu muốn suy nghĩ thêm về tất cả những gì tôi đã nói, nhưng theo tôi, tốt nhất là cậu nên xem cậu có cảm thấy điều đó đúng không đã.

Nói rồi ông để anh ngồi đó mà đứng lên lưng thùng đi dạo một mình.

Chàng trai miên man suy nghĩ những gì Nigel đã nói.

Anh biết ơn ông đã để cho anh được ở lại một mình. Anh biết câu hỏi mà ông vừa nói ra, về niềm tin vào sự xứng đáng, là một câu hỏi rất riêng, và chỉ mình anh mới trả lời được. Anh ngồi trầm lặng suy tư: "Những gì ta thực sự tin là mình xứng đáng được hưởng?". Anh miễn cưỡng công nhận và tự hỏi rằng liệu có vô lý thật không, khi mà anh đã giới hạn chính mình cùng với những thành công mà mình xứng đáng đạt được nhưng lại không hề hay biết.

Sau một lúc, anh chậm rãi lấy quyển sổ của mình ra và viết vào đó một điều quan trọng mà anh cho rằng mình cần phải nghiền ngẫm thêm:

Nếu bạn không có niềm tin và một mong muốn thực sự về một điều gì đó, mọi việc sẽ trở nên mơ hồ và khó thực hiện - dù điều kiện thuận lợi.

Một khi bạn thực sự có niềm tin, mọi việc đều có thể.

Hãy dám tin là mình sẽ đạt được kết quả tốt hơn.

Bạn sẽ làm được!

Nigel đi đâu đó một lát rồi quay trở lại hỏi chàng trai:

- Sao, cậu đã xem lại những quyết định trong quá khứ của mình chưa, và cả những điều mà cậu vẫn tin tưởng nữa?

Chàng trai gật đầu:

- Châu vừa bắt đầu xem xét các câu hỏi thuộc về "trái tim" mà ông đã hỏi cháu.

Nigel mỉm cười:

- Khi nhìn lại cách quyết định trong quá khứ của mình, cậu nhận xét gì về những điều cậu thực sự tin tưởng là cậu xứng đáng được hưởng?

Hãy nhớ, khi tôi nói "tin tưởng" thì cậu phải hiểu là điều ấy không chỉ đơn giản là những gì cậu nghĩ cậu xứng đáng đâu nhé!

Hầu hết mọi người đều nghĩ rằng họ xứng đáng được hưởng những điều tốt đẹp hơn. Nhưng... mấu chốt lại nằm ở điều mà họ thực sự tin tưởng vào đấy.

Liệu những hành động của cậu có thể hiện được niềm tin này - rằng mình luôn xứng đáng nhận được những điều tốt đẹp - trên mọi phương diện trong cuộc sống của mình hay không? Cả trong công việc và cuộc sống riêng tư? Nếu không, cậu có thể trả lời cho ta là tại sao lại không?

Có phải thế giới mà chúng ta đang lớn lên đã buộc chúng ta phải phủ nhận sự tốt đẹp hơn của chính mình không? Một vài người sẽ hỏi: "Tốt đẹp hơn ư? Nhưng mà tốt đẹp hơn cái gì cơ chứ? Tốt đẹp hơn những người khác ư?". Còn một người biết sống quan tâm đến người khác thì lại hỏi: "Tại sao tôi lại xứng đáng được hưởng những điều tốt đẹp hơn người khác chứ?".

Những người hỏi như vậy đã bỏ quên một điểm quan trọng - Nigel tiếp tục nói với chàng trai - Tốt đẹp hơn ở đây, không phải là so với người khác mà là so với chính bản thân mình. Xứng đáng có những điều tốt đẹp hơn những điều mà chính chúng ta đang có. Và vì vậy, mọi người ai cũng xứng đáng được như vậy cả.

Nói xong Nigel im lặng. Chàng trai nghĩ ngợi một lúc rồi chậm rãi nói:

- Phải thú thật là đôi lúc cháu hành động như thể cháu chẳng thực sự tin rằng mình xứng đáng để nhận những điều tốt đẹp hơn.

Nigel nói:

- Đừng có nghiêm trọng như vậy. Khi còn trẻ ta cũng hay hành động như cậu vậy. Này, chắc cậu đã từng nghe những câu đại loại như "Anh nghĩ..."

Chàng trai liền tiếp lời Nigel:

- "... Anh là ai cơ chứ?"

Cả hai bật cười.

- Tôi biết là cậu cũng đã từng nghe đến câu đó rồi. Thế khi còn nhỏ, nghe câu đó, cậu cảm thấy thế nào?

Chàng trai cười:

- Cháu thấy mình nhỏ bé.

- Ta cũng thế - Nigel nói - Chúng ta có thể cười để tìm cách khỏa lấp, nhưng thật sự là tư tưởng đó đã theo chúng ta lâu lắm rồi. Đó có thể là lý do mà nhiều người dường như cứ kháng kháng bám lấy những niềm tin ăn sâu vào đầu, rằng họ không xứng đáng với bất kỳ điều gì tốt đẹp hơn. Và dĩ nhiên là họ đâu có thừa nhận là họ tin và nghĩ như thế. Vậy cuối cùng thì họ nghĩ họ phải là người như thế nào thì mới xứng đáng để có được những điều tốt đẹp cơ chứ?

Mỗi người chúng ta trải qua niềm tin sai lầm này theo nhiều cách khác nhau. Có người vì thế mà gặp phải thất bại trong cuộc sống riêng, dù trong công việc họ rất thành công. Và có những trường hợp ngược lại.

Cũng có người chỉ mang theo cái giới hạn về niềm tin này trong một thời điểm nào đó trong đời họ. Nhưng cũng có những người không thể nào vượt qua được sự thiếu tự tin này. Bởi vì họ

luôn phủ nhận nó.

- Tại sao chúng ta lại có những suy nghĩ như vậy hả ông? - chàng trai hỏi.

- Thực ra tôi cũng không biết tại sao - Nigel cười - Tất cả điều tôi biết là, để giữ vững được hướng đi của mình, tôi cần phải luôn nhìn lại mục đích của mình - điều mà mình quyết định sẽ thực hiện - rồi tự chất vấn mình rằng: "Khi quyết định như thế này, mình có thành thật với bản thân không? Có tin vào trực giác của mình không? Và liệu mình có xứng đáng nhận những kết quả tốt hơn nữa không". Nếu câu trả lời là "Không", tôi sẽ sớm thay đổi quyết định và dĩ nhiên, thay đổi cả hành vi ứng xử.

Tôi đã xây dựng nên một công ty thành công nhờ vào sự giúp đỡ của những người khác. Và cách của tôi là cách khuyến khích tất cả mọi người trong công ty của tôi hãy hành động dựa trên niềm tin của chính họ, rằng mỗi người trong chúng ta luôn xứng đáng với những điều tốt đẹp hơn.

Chàng trai nhận ra là Nigel không chỉ chú trọng đến việc thay đổi điều ông ấy tin, mà còn cả những điều ông ấy làm nữa. Và ông cũng giúp cho những người khác làm tương tự như vậy.

Và rồi chàng trai tự hỏi, như một cách soi rọi

lại chính bản thân mình: "Mình tin vào điều gì và mình đã làm gì với niềm tin này?".

Rồi anh tiếp tục với những câu hỏi: "Trước khi quyết định điều gì đó, mình có đặt ra cho mình những câu hỏi giá trị nào không? Mình có tập trung vào điều mình cần hay chỉ là điều mình muốn đơn thuần? Mình có thu thập được đủ những thông tin cần thiết? Có nhận ra hết các giải pháp? Rồi trước mỗi quyết định, mình có lường hết các tình huống xảy ra không?"

Hay là mình chẳng hề tin rằng mình thực sự xứng đáng có được những điều tốt đẹp hơn? Rồi chính vì thế mà mình trở nên yếu đuối, đến nỗi không dám đối diện với vấn đề và với cả bản thân? Hay là mình không biết cách đặt niềm tin vào trực giác khôn ngoan của bản thân? Hoặc cũng có thể là mình thiếu tự tin đến nỗi không dám tin là mình có đủ khả năng để thành công hơn, giỏi giang hơn, rằng trình độ của mình chỉ có thế, và rằng mình không quen biết rộng?".

Nigel trầm ngâm nói với chàng trai - lúc ấy đang chìm sâu trong suy tưởng:

- Thật buồn cười, nhưng nhiều người trong chúng ta luôn không cho phép mình nhận nhiều điều mà mình xứng đáng được nhận.

Đột nhiên, Nigel hỏi:

- Có bao giờ trong lúc lái xe, cậu vừa tăng ga vừa đạp phanh không?

Chàng trai ngẩng mặt lên nhìn:

- Sao cơ, ý của ông là sao?

- Ý tôi muốn nói là cậu có đang sống theo kiểu tự kìm hãm mình vì tin rằng mình chỉ xứng đáng được tồn tại chứ không xứng đáng với sự thành đạt?

Ông cũng nói liền với chàng trai:

- Đừng trả lời tôi. Hãy nói với bản thân cậu ấy.

Một lần nữa, chàng trai lại muốn lẩn tránh cuộc đối thoại này, nói đúng hơn là anh muốn trốn cảm giác khó chịu đang lan trong người anh. Và rồi anh tự nói với chính mình: "Mình thực sự đang tin vào điều gì đây?".

Nghĩ ngợi một lát, anh lại hỏi:

- Ông có thể cho phép cháu hỏi điều này được không?

Nigel cười:

- Còn chờ gì nữa?

Chàng trai cũng không nên được cười trước điệu bộ hài hước của Nigel. Rồi anh hỏi:

- Trong trường hợp cháu nhận ra mình không

tin là mình lại còn có thể nhận được những phần thưởng tốt đẹp hơn trong cuộc sống thì cháu phải làm gì để cải thiện tình trạng đó ạ?

- Câu hỏi hay lắm! - Nigel đáp - Lúc đó, cậu hãy tự hỏi mình câu này: "Nếu mình tin là mình còn xứng đáng hơn thế này, vậy mình sẽ làm gì?".

Thật ra, cậu không nhất thiết phải chờ cho đến lúc trong thâm tâm cậu thực sự tin được như vậy. Ngay lúc này đây, cậu chỉ cần làm bất cứ điều gì cậu muốn làm - nếu như cậu tin là mình xứng đáng với kết quả tốt đẹp hơn.

Khi làm tốt hơn thì kết quả tự nhiên sẽ tốt hơn thôi.

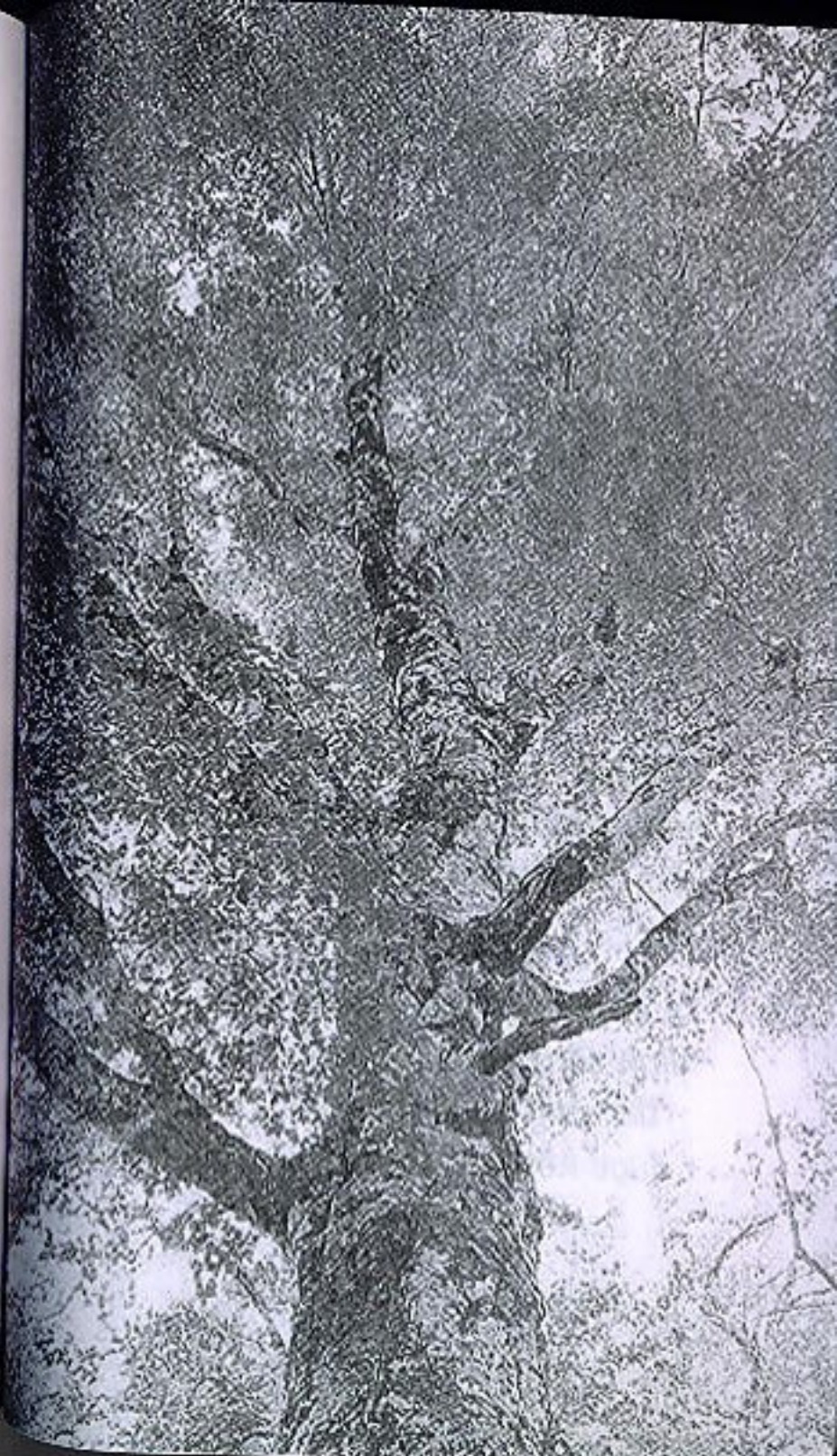
Nhớ rằng các quyết định chỉ có hiệu quả khi cậu hành động theo các quyết định đó, và phải hành động kịp thời nữa.

Ví dụ, cậu có thể sẽ tự vấn mình: "Quyết định này có đủ tin cậy để mình sớm hành động theo nó không?".

Đúng lúc đó, những người trong đoàn đi đến chỗ của họ. Nigel, chàng trai và những người khác cùng ngồi bên nhau cả giờ trên đỉnh núi, nhìn xuống quang cảnh tuyệt đẹp ở phía xa xa. Lúc thì họ trầm ngâm suy nghĩ, lúc thì cùng nhau tham gia sôi nổi những câu chuyện của nhau. Mọi người ai cũng cảm thấy thú vị khi

được ngồi bên nhau và có chung cảm nghĩ là họ thích chuyện đi này.

Sau một hồi lâu, chàng trai quyết định đứng dậy chào mọi người, cũng không quên nói lời cảm ơn với Đôi Cánh. Và trước khi đi tìm người trưởng đoàn, người mà cậu rất quý trọng, cậu dành ra một ít thời gian cho mình để ghi chép lại bài học về giá trị của niềm tin đối với bản thân.

Niềm tin của chúng ta sẽ chi phối các quyết định của chúng ta, đặc biệt là niềm tin về bản thân rằng mình chỉ xứng đáng với kết quả thế này thôi, hay còn hơn thế nữa?

Để biết được mình thực sự tin vào điều gì, hãy xem xét những điều mình thường làm.

Có thể, ta nghĩ rằng ta xứng đáng hơn nữa, nhưng hành động của ta lại cho thấy thỉnh thoảng ta cũng không tin là như thế.

Bí quyết để luôn đưa ra những quyết định sáng suốt: trước hết quyết định tin rằng mình luôn xứng đáng có được kết quả tốt hơn và hãy hành động theo niềm tin đó.

Hãy xem xét một cách nghiêm túc những quyết định và hành động trong quá khứ để khám phá ta thực sự tin mình xứng đáng với điều gì? Ta có thấy các quyết định của mình bộc lộ niềm tin của ta? Ta sẽ quyết định làm gì nếu ta thực sự tin rằng ta xứng đáng hưởng kết quả tốt đẹp hơn?

Ta tự hỏi mình câu hỏi sau và để cho con tim ta trả lời:

Khi ra quyết định, ta có lắng nghe và tin tưởng vào trực giác của mình không? Thành thật với bản thân không? Và liệu ta có xứng đáng nhận những kết quả tốt hơn nữa không?

Có _ hay Không _ ?

Nhìn lại nơi bắt đầu

Trên chặng đường xuống núi, chàng trai đi cùng vị trưởng đoàn. Họ cùng nhau ôn lại những gì anh đã học được trong hai ngày vừa qua.

Vị trưởng đoàn nói:

- Khi nhìn lại nơi xuất phát, cậu có thấy điều gì không?

Chàng trai trả lời:

- Cháu thấy cách mình đi đến chỗ hẹn hôm thứ Sáu cũng chẳng khác gì mấy cách cháu ra quyết định trước đây. Đầu tiên, trước khi ra khỏi nhà, cháu không nghĩ đến trường hợp là cháu không biết đường đến chỗ tập trung, cháu đã không chịu tìm hiểu đường tới nơi đó, rồi cháu đã không lường trước các tình huống xảy ra, đi đến chỗ hẹn nhưng lại quên bản đồ ở nhà. Rồi cháu tự đánh lừa bản thân mình. Khi đó trực giác mách bảo cháu nên quay lại lấy bản đồ nhưng cháu lại lờ đi. Có lẽ, ở một chừng mực

nào đó, cháu thấy mình không xứng đáng để có được những kết quả tốt đẹp hơn, vì trước đó cháu đã gặp phải những sai lầm tương tự, nhưng mà cháu đã không chịu học hỏi chúng để trở nên tốt hơn.

Người trưởng đoàn nói:

- Thế còn lúc này cậu thấy sao?

- Ý thức hơn - Chàng trai mỉm cười nói - Cháu đã tạo riêng cho mình một Sơ đồ, bằng những suy nghĩ và câu hỏi. Hiện cháu đang cắt nó ở trong ví.

Vị trưởng đoàn tươi cười, nói:

- Tất nhiên rồi, nắm được cách thức giải quyết vấn đề, điều đó tốt hơn là lúc nào cũng kè kè bên mình cái Sơ đồ. Rồi cậu sẽ cần lấy ra và dùng nó thường xuyên đấy. Có như vậy thì cậu mới có thể có được nhiều quyết định sáng suốt hơn.

- Vâng, đó chính là những gì đã xảy ra với cháu trong những ngày cuối tuần này.

- Đã xảy ra chuyện gì vậy? - Vị trưởng đoàn hỏi.

- Cháu đã làm theo những gì ông đề nghị. Trước tiên, cháu lấy quyển sổ ghi chép ra và ghi vào đấy những quyết định ban đầu của cháu. Sau đó cháu đặt ra cho mình những câu hỏi. Đầu tiên là: "Mình có thực sự cần điều này không?"

Có còn các giải pháp nào khác mà mình chưa nhận ra không? Mình có dự đoán được hết các tình huống xảy ra khi quyết định như thế này không?" Thoạt đầu, cháu nhanh nhẩu tự trả lời "Có" đối với những câu hỏi này vì cháu nghĩ đó là câu trả lời đúng của cháu.

Sau đó cháu hỏi: Khi quyết định như thế này, mình có thành thật với bản thân không? Có tin vào trực giác của mình không? Và liệu mình có xứng đáng nhận những kết quả tốt hơn nữa không? Và cháu khám phá ra rằng cháu chỉ đang đánh lừa bản thân thôi.

Cháu rất cảm ơn ông vì đã khuyến khích cháu nên nhận nài. Vì sau khi tự hỏi mình bằng những câu hỏi ấy, cháu thấy mình cần phải quay lại với câu hỏi đầu và tiếp tục tự vấn bản thân. Nhờ thế mà những quyết định của cháu dần trở nên tốt hơn và có hiệu quả hơn. Và cách cháu nhìn vấn đề cũng khác hơn, rõ ràng hơn.

- Cụ thể là khác như thế nào?

- Trước tiên, cháu nhận ra là mình chỉ đang theo đuổi những sở thích, mong muốn nhất thời, chứ không phải những gì mà cháu thực sự cần. Và, trong quá trình ra quyết định, cháu chưa chú ý đến việc thu thập đủ những thông tin cần thiết. Rồi cháu cũng thấy là mình chưa

có lần nào suy nghĩ thật thấu đáo và tường tận về những quyết định của mình, và về những kết quả mà cháu cần đạt được.

Quả thật là sau những lần tự hỏi mình như thế, cháu có thể bình tĩnh hơn và bắt đầu suy nghĩ lại về những vấn đề của mình. Lần này, cháu có thể trung thực hơn với thực tế cũng như cảm xúc của bản thân. Như thế là có thể có được một quyết định tốt hơn.

Cháu vừa mới ghi lại những quyết định khác - quyết định tốt hơn - của cháu cách đây vài phút. Và cháu cũng thử so sánh nó với những quyết định ban đầu của mình. Nếu như không có chuyển dã ngoại này thì cháu sẽ làm theo những quyết định ban đầu đó. Như thế thì chẳng hay chút nào!

Rõ ràng là cháu đã đưa ra quyết định tốt hơn nhiều! - Giọng chàng trai lộ vẻ rất hào hứng.

Cháu nghĩ cháu sẽ dành thời gian để suy nghĩ thêm. Biết đâu trong một vài ngày tới, cháu lại có thể tìm ra được những giải pháp khác thông minh và hiệu quả hơn thì sao?

Nhưng dù sao đi nữa thì, theo lời ông nói, có được một quyết định tốt hơn thế là cũng đã đạt kết quả rồi.

Vị trưởng đoàn mỉm cười:

- Cậu đã tự học được nhiều điều rồi đấy. Nên tự hãnh diện về mình một chút đi! - Ông nhìn chàng trai nháy mắt.

- Cảm ơn ông. Thật cảm ơn ông vì đã khuyến khích cháu mạnh dạn nói chuyện với những người khác trong đoàn, lắng nghe họ cũng như lắng nghe chính cháu. Rồi nhờ vào việc viết Sơ đồ của riêng mình, cháu lại một lần nữa được dịp khám phá bản thân mình - để biết mình cần phải học hỏi thêm những gì.

Vị trưởng đoàn hỏi:

- Cho đến lúc này thì mỗi khi suy nghĩ, cậu có nhớ đến việc phải tự hỏi mình những câu hỏi - lý trí và tình cảm - trước khi đưa ra quyết định không?

- Cháu hy vọng là cháu sẽ nhớ và có thể thường xuyên áp dụng những câu hỏi đó - Anh ngập ngừng.

Rồi anh lại bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc với vị trưởng đoàn. Anh dự định tìm những người khác nữa trong đoàn - những người đã chỉ dẫn cho anh biết bao bài học quý giá - để nói lời cảm ơn với họ, dù sao đi nữa thì mọi người cũng đã ở vào chặng cuối của cuộc hành trình. Tuy nhiên, anh thấy hình như ai cũng đang trong tâm trạng rất trầm tư. Theo anh nghĩ, chắc họ

cũng đang nhìn lại các quyết định của bản thân. Thế nên anh phải đợi đến khi mọi người về đến khu tập trung mới nói được lời cảm ơn với họ. Rồi họ chia tay nhau. Phút chia tay diễn ra trong sự xúc động của tất cả mọi người. Những cái bắt tay siết chặt. Những cái ôm ghi thật lâu. Họ cảm thấy mình đã trở nên thật thân thiết với nhau - như người trong cùng một nhà - và dường như ai cũng cố gắng kéo dài thêm ít giây phút bên nhau.

Chàng trai nói với những người khác:

- Làm sao cháu có thể bày tỏ lòng biết ơn của cháu với mọi người được đây?

Ingrid trả lời - một câu trả lời đã khiến chàng trai phải suy nghĩ thật nhiều:

- Dễ thôi, anh bạn trẻ. Hãy áp dụng những gì cháu đã thu lượm được qua chuyến đi này. Và khi có cơ hội, hãy giúp người khác sử dụng chúng.

Cuối cùng thì họ cũng tạm biệt nhau - sau gần ba ngày bên nhau và cùng chia sẻ với nhau những kinh nghiệm sống. Chàng trai thông thả đi bộ thêm một đoạn nữa, theo con đường mòn để ra về. Trên đoạn đường đó, chàng trai điểm lại những gì mình học được và nghĩ cách áp dụng chúng mỗi ngày.

Anh nghĩ rằng anh phải dành nhiều thời gian

hơn để chuyện trò với tâm hồn của mình, đón nhận những câu trả lời xuất phát từ tiếng nói bên trong. Tất cả là hướng tới những kết quả tốt đẹp hơn trong cuộc sống.

Đến nhà, sau một lúc nghỉ ngơi và thư giãn, anh lại ngồi vào bàn và xem lại Sơ đồ mà mình đã lập được sau chuyến đi.

Con đường tươi sáng

Hai năm sau, chàng trai ngày nọ đã trở thành một người thành đạt và hạnh phúc. Giờ đây anh đã bớt đi sự mơ hồ và ý thức nhiều hơn về những gì đang diễn ra xung quanh mình, thậm chí cả những điều diễn ra bên trong nội tâm anh.

Vị trưởng đoàn trước kia của anh và những người cùng chuyến đã ngoại lúc đó đã từng nói: Trong mỗi chúng ta đều tồn tại một "*người dẫn đường*". Đó là một linh cảm, một người thầy của riêng mình mà mỗi người chúng ta được trao tặng để chỉ đường dẫn lối cho chúng ta và giúp chúng ta tìm ra sự thông thái của riêng mình.

"Người dẫn đường của chúng ta chính là bản thân mình".

Chàng trai mỉm cười. Anh đã nhìn thấy thách thức của mình là tìm cách nói "Có" với thực tế và nói "Không" với ảo ảnh.

Anh tiếp tục dùng lý trí của mình để hỏi những câu thăm dò và dùng trái tim để tìm ra câu trả lời tốt nhất.

Anh thường tập trung vào những nhu cầu thật sự và rồi tự thu thập thông tin hoặc xác minh những thông tin cần thiết, và càng lúc càng ý thức hơn về cách chọn lựa của mình. Anh thường đào sâu các phương án để tìm cho mình những kết quả tốt đẹp hơn.

Chàng trai nhận thấy là mình có thể dễ dàng phân biệt được đâu là thực đâu là ảo một khi anh kể ra hết sự thật cho lòng mình nghe, một lòng tin vào trực giác bên nhạy hơn của mình, và hành động dựa trên niềm tin rằng anh hoàn toàn xứng đáng để có những thứ tốt đẹp hơn.

Những gì trước giờ thường phức tạp với chàng trai thì dường như vẫn còn nguyên sự phức tạp vốn có của nó, nhưng giờ đây khi anh biết áp dụng một tư duy phân tích tốt hơn, điều hết sức rõ ràng là anh đã có những quyết định tốt hơn trong cuộc sống. Tâm hồn chàng trai tràn ngập niềm vui khi thấy rằng mình không chỉ hiểu các câu hỏi mà còn hơn thế nữa, anh đã học được cách sử dụng chúng thường xuyên để ra những quyết định đúng.

Chàng trai phát hiện ra trong mình một con người mới đầy sức sống và anh luôn hứng khởi với sự phong phú trong tinh thần cũng như cảm giác bình an của tâm hồn. Những điều mà trong những năm tháng trước kia, anh chưa hề cảm nhận được.

Chàng trai đứng lên và dạo bước quanh phòng như để giấu đi sự nôn nao trước buổi hẹn đặc biệt sắp diễn ra. Anh đang chờ gặp vị trưởng đoàn mà kể từ sau chuyến thám hiểm anh chưa gặp lại.

Nhớ lại, đó là một chuyến đi kỳ thú và rất ý nghĩa đối với chàng trai.

Chưa bao giờ chàng trai thấy vững tin hơn vào tương lai của mình như lúc này. Kể từ khi được giới thiệu tìm đến phương pháp "Có hoặc Không", anh đã tạo ra những thay đổi tích cực, và giờ đây bản thân anh đã trở nên mạnh mẽ, đầy triển vọng.

Vị trưởng đoàn bước vào văn phòng, sau khi chào hỏi, ông nói với chàng trai:

- Ta đã nghe nói nhiều về những thành tích của cậu và công ty cậu.

Chàng trai mỉm cười:

- Cảm ơn ông. Ông có nhớ đã nói gì với cháu không? "*Phương pháp này phát huy hiệu quả tốt nhất khi cháu mang ra ứng dụng.*" Vâng, ông thấy đấy, cháu đã ứng dụng nó trong cuộc sống và công việc. Bây giờ cháu thực sự thấy mình mạnh mẽ và hạnh phúc!

Tiếng cười của hai người vang vọng cả căn phòng.

Vị trưởng đoàn phấn khởi:

- Cậu thấy sao nếu cậu và ta cũng chia sẻ thành công này với tất cả mọi người?

Chàng trai trả lời:

- Cháu sẽ rất vui nếu được giúp đỡ người khác.

Sau đó họ đồng ý cộng tác để phát triển và hoàn thiện phương pháp "Có hoặc **Không**" để truyền lại kinh nghiệm cho những người khác. Cuối cùng, sau khi hẹn sẽ gặp nhau trong thời gian gần nhất, hai người chia tay.

Chàng trai ngồi lại một mình trong văn phòng với những dòng suy tưởng.

Chàng trai ước gì mình đã học cách đưa ra quyết định hiệu quả sớm hơn, như vậy chắc tác dụng của nó với cuộc sống của anh đã khác đi nhiều. Nhưng dẫu sao anh cũng rất mừng, vì anh đã có được điều mình mong muốn. Anh cùng nhiều người khác giúp những học sinh trong vùng để chúng sớm áp dụng phương pháp này trong cuộc đời. Chàng trai nghĩ: "Chúng ta càng nhanh chóng học được phương pháp có được các quyết định hiệu quả hơn thì chúng ta càng sớm nhận được những kết quả tốt đẹp hơn.

Nếu ai cũng đưa ra các quyết định sáng suốt hơn trong công việc cũng như trong cuộc sống của mình thì chắc chắn những người thân, bạn bè, đồng nghiệp hay những người xung quanh

họ đều vui và có ảnh hưởng tốt hơn."

Mới đây, chàng trai của chúng ta đã được bổ nhiệm vào chức Giám đốc Kinh doanh của một công ty lớn danh tiếng. Cấp trên của anh hoàn toàn hài lòng và tin tưởng vào các quyết định của anh. Chỉ trong vòng một thời gian ngắn, công việc kinh doanh do anh quản lý đã vượt chỉ tiêu mà cấp trên giao. Và anh đang chuẩn bị bắt tay vào một dự án mới đầy thách thức và vô cùng thú vị - dự án kinh doanh có tầm cỡ quốc tế. Con đường sự nghiệp của anh đang mở ra trước mắt nhiều triển vọng lớn. Và chắc chắn anh sẽ không dừng lại ở đó.

Hiện tại, anh đang sống hạnh phúc với vợ và hai đứa con kháu khỉnh. Thỉnh thoảng, vào ngày nghỉ cuối tuần anh vẫn thường cùng vợ và các con đi dã ngoại ở khu rừng ngày xưa anh đã từng tham gia cuộc thám hiểm. Ở đó, bên ánh lửa bập bùng cạnh bờ suối, anh thường kể lại phương pháp "Có hoặc **Không**" mà anh đã học được, về những gì đã làm thay đổi một cách cơ bản cuộc đời anh. Anh vẫn thường nói với vợ con anh rằng phương pháp "Có hoặc **Không**" phát huy hiệu quả tốt nhất khi người ta ứng dụng đúng lúc, và con người có thể đạt được thành công trong công việc cũng như trong cuộc sống của mình.

Mỗi người trong chúng ta là người dẫn đường cho chính mình trên hành trình đi đến những quyết định tốt nhất.

Và chúng ta có thể chia sẻ với người khác bí quyết này để giúp mọi người thành công hơn.

Cuộc đời bạn là một chuỗi của những quyết định.

Chính từng quyết định - dù lớn hay nhỏ của bạn - sẽ ảnh hưởng đến sự thành công hay thất bại, sẽ làm bạn hạnh phúc hay bất hạnh hơn.

Vì vậy bạn nên cân nhắc để tìm ra cho mình những quyết định tốt nhất và đúng đắn nhất trong mọi hoàn cảnh. Chúc các bạn thành công.

"YES" or "NO" Những quyết định thay đổi cuộc sống

Tổng hợp và biên dịch:

NGUYỄN VĂN PHƯỚC

KIM NHUNG - NHẤT THỦY - THANH VÂN

First News

Chịu trách nhiệm xuất bản:

TRẦN ĐÌNH VIỆT

Biên tập: Anh Oanh

Trình bày: First News

Sửa bản in: Hoàng Duy

Thực hiện: First News

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP TP. HỒ CHÍ MINH

62 Nguyễn Thị Minh Khai - Quận 1

ĐT: 8225340 - 8296764 - 8220405 - 8223637 - 8296713

In lần thứ 1. Số lượng 2000 cuốn khổ 13 x 20,5 tại XN in tỹ Văn Hóa
Phương Nam. Giấy ĐKKHXB số 1210-33/0B-OLXB cấp ngày 18/10/2002
và TN số 1156/TNKHXB/2004. In xong và nộp lưu chiểu quý III/2005

First News
CÔNG TY VĂN HÓA SÁNG TẠO

CÔNG TY VĂN HÓA SÁNG TẠO
Phát hành: NS. **Trí Việt**, 11H Nguyễn Thị Minh Khai, G.1, TP. HCM
ĐT: 822 7978; Fax: 822 4560; Email: firstnews@comp.net.vn